

Anarkistisk tidning sedan 1898

Brand

75 kr

3.2024
Studentintifada

BRAND

Studentintifada

3.2024

Brandtal

In our thousands, in our millions, we are all Palestinians. Det senaste året har vi ropat på gator och campus att alla våra kamper för en bättre värld – eller bara för en värld som går att leva i – möts i den palestinska frihetskampen.

Genom den globala kampen för Palestina blottläggs en rad sammanflätade förtryck: klimat- orättvisa, kolonialism, konsekvenserna av vapenindustrin, av övervaknings- och fängelseindustrin, av den amerikanska imperialismen. På västvärldens universitet har den allt mer inskränkta akademiska friheten tydliggjorts. Poliser patrullerar helt plötsligt på campusområden, där ord om social rättvisa och avkolonisering fått diskuteras i hörsalarna men ska tystna så fort de når en megafon. Studenter misshandlas, stängs av från sina utbildningar och åtalas. Forskare hängs ut och avskedas efter påtryckningar utifrån. I Sverige exponeras den ökade politiska styrningen av universiteten när dess administrationer återupprepar utbildningsministerns direktiv som en trasig skiva, "Universiteten ska inte ägna sig åt utrikespolitik".

I det här numret av Brand dokumenterar vi en ny rörelse, en ny anti-imperialistisk internationalism vi inte sett på årtionden, där studenter runtom i världen krokas arm med varandra och med kamrater utanför lektionssalarna för att kräva palestinsk frihet och i förlängningen allas vår frihet. Vi ser studentrörelsen i ljuset av en kritisk pedagogik. Vi drar paralleller till den amerikanska vietnamrörelsens och den italienska arbetarmaktrörelsens sätt att ta ut undervisningen från

elfenbenstornet till gatorna och in i fabrikerna. Vi synar repressionens nya former, från Sverige – som snabbt blir allt mer auktoritärt med Israel som förebild – till Tyskland, där "kriget mot antisemitismen" används som förevändning för att attackera såväl judiska som palestinska aktivister. Vi utmanar det palestinska kunskapsundantaget och låter den palestinska frihetskampen vara del av den akademiska diskussionen. Vi hör prefekter och studenter kräva att samarbeten med israeliska universitet ska avslutas – annars förblir vi delaktiga i såväl skolastacid som genocid. Vi hör studenter i imperiets mana till ett eskalerat motstånd på och bortom campus. Och till de som hörsammar ropet har vi praktiska tips.

Slå upp ett tält, ockupera en byggnad, lär om motståndet, samarbeta, bojkotta. Vi är alla palestinier nu.

1	Brandtal	44	Vi universitetsanställda måste göra mer Prefekt vid ett svenskt lärosäte
3	Tre korta frågor till Alex/12 rules for WHAT	48	Folkhav Kalle Hedström Gustafsson
4	IF Metall mot arbetarnas liv Viktor Mauritz	50	Ockupation mot ockupation i Tyskland Nadia Spång
6	Brev till Uppsala universitet Ahmed El Yaacoub, Sara Samara, Saja Derhali & Mona Salah	54	Hur den svenska staten tar efter Israel Silas Alike
10	Att ta sig akademiska friheter Johan Örestig Kling	58	Ordlista
14	Facket som tog strid för fria universitet Rafael Jaime	60	"Vi kommer fortsätta tills Palestina är fritt" Matilde Villegas Wistrand, skrivarkollektivet Bröd och Rosor
16	En utopisk plats Victor Pressfeldt	64	Hur man förlorar ett tältläger på fyra dagar Studenter på Northwestern University i Chicago
20	Samarbeten mot skolasticid Helena Hägglund	68	34 dagar på universitetets gräsmatta Agnes
22	Institutionen som revolterade Mathias Wåg	70	Bildningens parodi – Studentrörelsen som teori och praktik från 1968 till i dag Frida Sandström
26	"Tyskland har approprierat den judiska identiteten för egna politiska syften" Olof Bortz Intervju med: Jason Oberman	76	Dysfunktionellt Vex
30	Det palestinska kunskapsundantaget Karin Zackari	77	OCH ALLT SOM ÅTERSTÅR Carl Björkenborn
32	Studentlägren som exempel på frigörelsepedagogik Mavis Hooi	78	TraumaDELUXE Ramona Hezaveh
36	Eskalera för Gaza – Ett mixtape Escalate Collective		
40	För dem är vi alla utomstående uppviglare: Om solidaritetsläger och eskalering Studenter vid CUNY och Within Our Lifetime (WOL)		

till Alex från podcasten 12 rules for WHAT om sensommarens rasistiska våld i Storbritannien.

I vilken utsträckning deltog ytterhögerorganisationer i de rasistiska upploppen i augusti?

Det vi såg i de här upploppen var ett uttryck för en "post-organisationell" ytterhöger. Till största delen har det inte varit någon enskild organisation som lett aktiviteterna eller störningarna. Det vi sett i stället är upprop från en mängd användare i sociala mediekana-ler, Whatsappgrupper och Telegramkana-ler. Om något sedan gjorts eller inte har berott på om det fått gensvar inom "svärmen" av internetanvändare med ytterhögersympatier.

Med det sagt så har det också varit en del inblandning från fascistiska organi-sationer. En av ledarna inom Patriotic Alternative delade ett upprop för det första upploppet i Southport, och en PA-aktivist fotograferades i själva upp-loppet. Naziorganisationer har stöttat deltagarna och fört fram idén om "two-tier policiing", en myt om att upploppen bemöttes striktare av polisen än Black Lives Matter-protester.

Hur reagerade vänstern och anti-fascister på upploppen?

Det var en del motstånd mot de första upploppen, men det tog några dagar innan ett mer sammanhängande svar tog form. Det var starkt motstånd i Bristol där antifascister konfronterade ytterhöger under flera timmar. Efter den stora upploppshelgen (2-4 augusti, reds. anm.) började antifascister möta upp i större antal. En svårighet har varit att de största antifascistiska mobilise-ringarna har varit i områden där vän-stern är stark, men många av upploppen var på ställen där det inte finns samma närvaro. En utmaning framöver kommer att vara att stötta antifascister, antira-sister och lokalsamhällen på de platser som upploppen ägde rum.

Märker du av ett ökat intresse för att organisera sig i antifascistiska nätverk eller andra sorters kollektivt självförsvar?

Det finns ett stort intresse för antifas-cistisk organisering just nu, och en diskussion kring vilka former sådan organisering behöver ta. Det som behöver ske är att utveckla hållbar organisering av arbetarklassen och lokalsamhällena på de platser som de här våldsamheterna ägde rum, för att kunna besegra de rasistiska och fas-cistiska ideologierna – i kombination med militant, kompromisslöst mot-stånd på gatorna mot vad ytterhöger nu tar sig för nästa gång.

IF Metall mot arbetarnas liv

Text: Viktor Mauritz

Fyra friska arbetare på samma fabrik har dött till synes oförklarligt inom loppet av några månader. Varför oroar sig inte "deras" fackförening över övriga arbetares säkerhet?

Fyra döda

Den 13 juli i år dog den fullt friske och simkunnige Hamid Raza vid 30-års ålder i samband med ett bad strax utanför Skellefteå. Hans död har i dagarna blivit riksnyhet, då dödsorsaken ännu inte kunnat fastslås och fallet nu utreds i relation till hans arbetsplats. Hamid är därmed den fjärde arbetaren på fabriken Northvolt Ett som dött till synes oförklarligt i år. Men arbetet går på som vanligt.

Northvolt är ett industriföretag som framförallt tillverkar elbilsbatterier, ägt av Volkswagen, BMW, Goldman Sachs och ett gäng finanskapitalister. Anläggningen i Skellefteå invigdes 2022 och är deras första. Den är dessutom flaggskeppet för den påstådda industriella boom i norra Sverige som politiker och näringsliv gärna slår sig för bröstet över. Produktionen innefattar mängder med farliga kemikalier.

Att företaget själva försöker sopa sina anställdas dödsfall under mattan är kanske inte så förvånande. Snarare ett kapitalistiskt standardförfarande. Vad som är desto mer anmärkningsvärt är hur IF Metall, med huvudskyddsombudet Mikael Stenmark i spetsen, hanterar det som pågår.

Rykten och arbetsro

När de tre första dödsfallen först uppmärksammades i massmedia i slutet av juni i år sökte många medier kontakt med Stenmark för att få hans perspektiv. Han pratade då om att personalen var "orolig" men att man försökte lugna dem med "fakta" och konstaterade att "de flesta känner till riskerna och skyddar sig mot dem". Redan då lät det lite märkligt, eftersom medarbetare intervjuade i Norran några veckor tidigare berättade om dålig utbildning, brist på

skyddsutrustning och rädsla för att gå till jobbet. I det reportaget uttryckte Stenmark själv frustration över bristerna i arbetsmiljöarbetet på fabriken.

I samband med att nyheten om dödsfallen blossade upp beslutade Toyota, som servat fordon inne på fabriksområdet, att sluta med det på grund av riskerna för de anställda. Det fick Stenmark att rasa i en intervju med Dagens Arbete:

"I det här fallet har Toyota stoppat arbetet utan att veta om det finns en uppenbar fara för liv och hälsa och utan att veta om det finns någon risk. Vi kan inte ha det så att företag reagerar på rykten. Vi måste förlita oss på fakta."

Strax därefter sökte Stenmark själv upp Sveriges Radio för att gå till attack mot medierapporteringen runt dödsfallen. Han beklagade sig över att rapporteringen inte "hjälper till att lugna ner oron på arbetsplatsen, utan snarare förstärker oron" och bad riksmidia att "ge oss arbetsro" för att kunna "lugna ner våra medarbetare".

I början av juli intervjuades Karin Broberg, toxikolog och professor i miljömedicin, i SVT och uppmanade till att fabriken stängs ner under tiden dödsfallen utreds. Hon konstaterade att "jag skulle absolut vara orolig" om hon eller någon anhörig arbetade där. Stenmark protesterade återigen: "Arbetsmiljölagen stödjer inte ett skyddsstopp bara för att vi misstänker något. Vi måste ha fakta."

Förbundsordföranden Marie Nilsson har inte uttalat sig om dödsfallen på Northvolt i år över huvud taget.

Business as usual

När har man rätt att sätta ett skyddsstopp för arbete? Det är när det av skyddsombudet bedöms vara fara för arbetarnas liv eller hälsa. Om skyddsombud och arbetsköpare är oeniga om risken så avgör Arbetsmiljöverket om stoppet ska hävas eller ligga kvar. Stenmark och IF Metall har inte prövat frågan i fallet Northvolt Ett.

De verkar istället se de tre, numera fyra, dödsfallen som ett rykte. Kanske har ingen dött trots allt? Fyra fullt friska arbetare som alla arbetade i samma kemisk-industriella anläggning och dött till synes oförklarligt – detta är inte fakta enligt facket som påstås företräda dem. Problemet är inte

"De verkar istället se de tre, numera fyra, dödsfallen som ett rykte. Kanske har ingen dött trots allt?"

dödsfallen utan att alla pratar om de döda. Det förstör ju arbetsron.

Hur IF Metall agerar på Northvolt är samtidigt kanske inte så chockerande om vi tittar på förbundets historia. Tänk till exempel på gruvstrejken i Malmfälten 1969–70. Där var dödsfallen i arbetet en av huvudfrågorna för arbetarna som strejkade vilt, medan ombudsmännen i dåvarande Gruvarbetareförbundet (del av Metall sedan 1994 och IF Metall sedan 2006) gjorde allt för att stoppa strejken.

Vi pratar om förbundet som slaktade våra reallöner när levnadsomkostnadskrisen slog till på allvar förra året, som också förhandlade ner lönerna rejält 2008–2009, som 2020 gick i spetsen för att överge turordningsreglerna i LAS i konflikt med övriga LO. Som när LO förhandlade bort strejkrätten 2018 för att kväva det självständiga Hamnarbetsförbundet kommenterade att "man måste kunna lita på Skandinavians viktigaste hamn".

Listan fortsätter: läggmatch på läggmatch på läggmatch. Frågan är i många fall om det egentligen ens är några matcher som spelas, och i sådant fall vilken sida förbundet spelar för.

"Det är fantastiskt. Som norrlänning blir jag ju så glad" sa statsministern och före detta IF Metallordföranden Stefan Löfven då han besökte Northvolt Ett 2021.

Viktor Mauritz är medlem i redaktionskollektivet Brand

Brev till Uppsala universitet

Universitetsledningen kallade ryska invasionen av Ukraina avskyvärd, men tigger om angreppet mot akademiker i Palestina. Nu sätter palestinska studenter och anställda i Uppsala press på universitetet.

Vi palestinska studenter och anställda på Uppsala universitet upplever ett pågående livestreamat folkmord på vårt folk, som stöttas och underlättas av institutioner som vårt universitet fortsätter att samarbeta med. Israel har mördat minst 40 000 människor i Gaza, varav mer än 16 500 barn, minst 635 i Västbanken, varav 147 barn. Internationella Domstolen i Haag menar att det är troligt att Israel begår folkmord i Gaza.

Gruppen Academics for Palestine på Uppsala universitet har sedan oktober pressat universitetet att göra ett uttalande som stöttar palestinska studenter och anställda som påverkas av folkmordet. Istället publicerade universitetet i februari ett 41 ord långt uttalande, som refererade till konflikten "mellan Hamas och Israel" och uppmanade studenter att kontakta studenthälsan om de "känner oro". Att förminska

folkmordets inverkan till potentiell "oro" förminskar kraftigt känslan av att se folk mördas i tiotusental, i månader, utan något slut i sikte, samtidigt som stora delar av världen och det egna universitet vägrar fördöma det.

Det korta uttalandet från universitetet följdes av ett uttalande av rektor Anders Hagfeldt där han konstaterade att universitetet endast överväger att göra uttalanden när frågan berör akademien. Han sa att "Vi uttrycker ofta vår åsikt när forskningens frihet hotas, när våra kollegors möjlighet att forska och studera runt om i världen begränsas – något jag utgår från att alla inom universitetet ställer sig bakom. I dessa fall har vi en röst och ett naturligt engagemang" Men trots att alla universitet i Gaza har förstörts och ingen har kunnat ägna sig åt forskning och studier på snart ett år, förblir Uppsala universitet tyst.

Den 14 maj startade gruppen Academics for Palestine ett läger på universitetsområdet. Deras krav var att Uppsala universitet skulle 1) avbryta alla institutionella samarbeten med medskyldiga israeliska universitet 2) söka upp och etablera nya samarbeten med palestinska universitet och 3) ge stöd till forskare och studenter från Gaza. Efter sju månaders veckovisa protester visade universitetet slutligen vilja att ta itu med ett av dessa krav. Rektorn uppgav i ett mejl till Academics for Palestine den 21 maj att han skulle ge avdelningen för internationalisering ”i uppdrag att studera de samarbetsförslag som [Academics for Palestine] har formulerat.” Inget samarbete har dock etablerats trots att tre palestinska universitet – Islamic University of Gaza, An-Najah National University och Al-Quds University – officiellt har gjort förfrågningar om att inleda samarbeten, varav den första skickades den 30 maj 2024.

Universitetets uttalanden och pressmeddelanden visar också på ett totalt åsidosättande av oss palestinier som de huvudsakliga offren för ”konflikten”. Uttalandet som hänvisar studenter till studenthälsan använder bara det vaga uttrycket ”civila offer på båda sidor”. Uttalandet från rektorn gör samma sak och hävdar att ”lidandet och dödandet av civila måste ta slut.” Användningen av ordet ”dödande” antyder att det finns en mördare, men rektorn vägrar nämna att det är Israel. När det gäller den ryska invasionen av Ukraina nämnde rektorn uttryckligen Ryssland som aktören, kallade invasionen av Ukraina ”avskyvärd”, sade att anställda har en plikt att ”visa [vår] solidaritet” och fortskred med att bryta institutionella band med delaktiga ryska universitet. Varför är det annorlunda när det gäller Palestina?

Flera veckor in i lägret påstod rektorn i en intervju med Upsala Nya Tidning, utan några bevis, att universitetsprotesterna skrämde judiska personer som studerar eller arbetar vid universitetet. Varken rektorn eller artikelskribenten nämnde vad vi, palestinerna som studerar och arbetar vid universitetet, har gått igenom. Vi studerar vid och arbetar för ett universitet som vägrar att fördöma eller ens uttryckligen nämna morden på över 40 000 av vårt folk, och som fortsätter att samarbeta med institutioner som är delaktiga i förtrycket och folkmordet. Vi

”Vi studerar vid och arbetar för ett universitet som vägrar att fördöma eller ens uttryckligen nämna morden på över 40 000 av vårt folk, och som fortsätter att samarbeta med institutioner som är delaktiga i vårt förtryck och vårt folkmord”

måste stå ut med uttalanden från ledningen där vår position mot folkmordet likställs med positioner som förnekar eller till och med stöttar utrotningen av vårt folk, under förevändningen att ”alla ska ha möjlighet att uttrycka sina åsikter och ståndpunkter fritt och utan restriktioner” som rektorn sa.

Bristen på omtanke för oss palestinska studenter och personal var uppenbar när Upsala Nya Tidning publicerade en artikel om att det hade klottrats pro-palestinska budskap på några av universitetsbyggnaderna. I artikeln klagade kommunikationsdirektören och säkerhetschefen vid universitetsadministrationen på kostnaden för att rengöra en gammal trädörr. De pratade om en dörr när palestinska studenter och personal tvingas genomgå ett folkmord. Vi skulle önska att universitetet åtminstone kan visa samma nivå av omtanke för våra 40 000 döda eller våra förstörda universitet som det gjorde för sin värdefulla dörr.

Efter veckor utan kommunikation från universitetet till lägret bestämde sig universitetet för att

organisera ett seminarium om studentaktivism under Almedalsveckan, där rektorn själv deltog. Seminariebeskrivningen nämner uttryckligen de pro-palestinska studentprotesterna. Trots det var ingen av de sex deltagarna palestinier eller ens delaktiga i lägret. Detta är ett exempel på trenden att åsidosätta palestinska röster när man diskuterar Palestina, och diskutera studentprotesterna samtidigt som man ignorerar demonstranterna. Mer oroande är det faktum att universitetet gör detta medan folkmordet i Palestina fortsätter. Medan rektorn diskuterar ”universitetets roll i det demokratiska samtalet”, fortsätter Israel att svälta och döda palestinier med teknologier som utvecklats i samarbete med institutioner som vårt universitet fortsätter att samarbeta med.

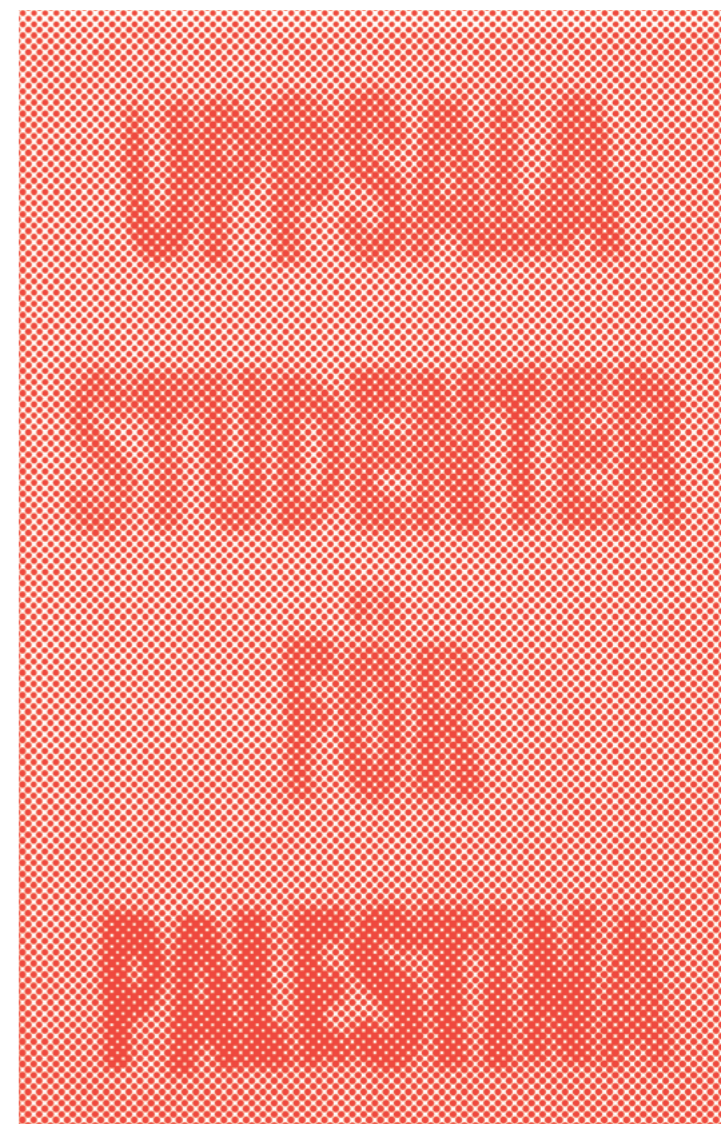
Vi betonar att folkmord inte är en ”normal” situation. Det borde inte finnas någon normalitet någonstans medan ett folk utsätts för ett folkmord. För att vi palestinier ska kunna börja läka krävs att folkmordet upphör och rättvisa uppnås i vårt hemland. Det bästa sättet att hjälpa palestinier vid Uppsala universitet är att hjälpa palestinier i Palestina. Vårt universitet kan bidra till det genom att bryta sina band till de institutioner som bidrar till folkmord och orättvisa. Som palestinier påverkar dessa band oss (och inte bara oss) djupt. Dessutom bör universitetet söka och etablera nya samarbeten med palestinska universitet och utöka stödet till forskare och studenter från Gaza. Vi hoppas att Uppsala universitet snart kan ansluta sig till de många andra universitet runt om i världen som har tagit konkret ställning mot folkmord, bosättningskolonialism, orättvisa och apartheid.

Ahmed El Yaacoub är doktorand vid institutionen för elektroteknik, Uppsala universitet.

Sara Samara är amanuens vid institutionen för pedagogik, didaktik och utbildningssociologi, Uppsala universitet

Saja Derhalli är kandidatstudent i Fred och utvecklingsstudier, Uppsala universitet.

Mona Salah är masterstudent i International and European Law and Business, Uppsala universitet.

Uppsala universitet har kopplingar till:

- Tel Aviv University, som hjälpte till att utveckla Dahiya-doktrinen. Dahiya-doktrinen förespråkar att man med ”oproportionerlig kraft” ska rikta in sig på civila och civil infrastruktur för att åstadkomma förödande förstörelse. Den är uppkallad efter stadsdelen Dahiya i södra Beirut, som Israel nästan helt förstörde 2006. Palestinska studenter och anställda med familj från Gaza City har förlorat hela sin stad, kan ha förlorat nära och kära, och måste vakna varje dag och undra om deras älskade fortfarande lever, allt som konsekvenser av Israels användning av Dahiya-doktrinen.
- Hebrew University i Jerusalem, som också är direkt ansvariga genom sitt stöd till ”Operation Iron Sword,” det israeliska namnet på folkmordet i Gaza, genom att förse militära enheter med logistisk utrustning.

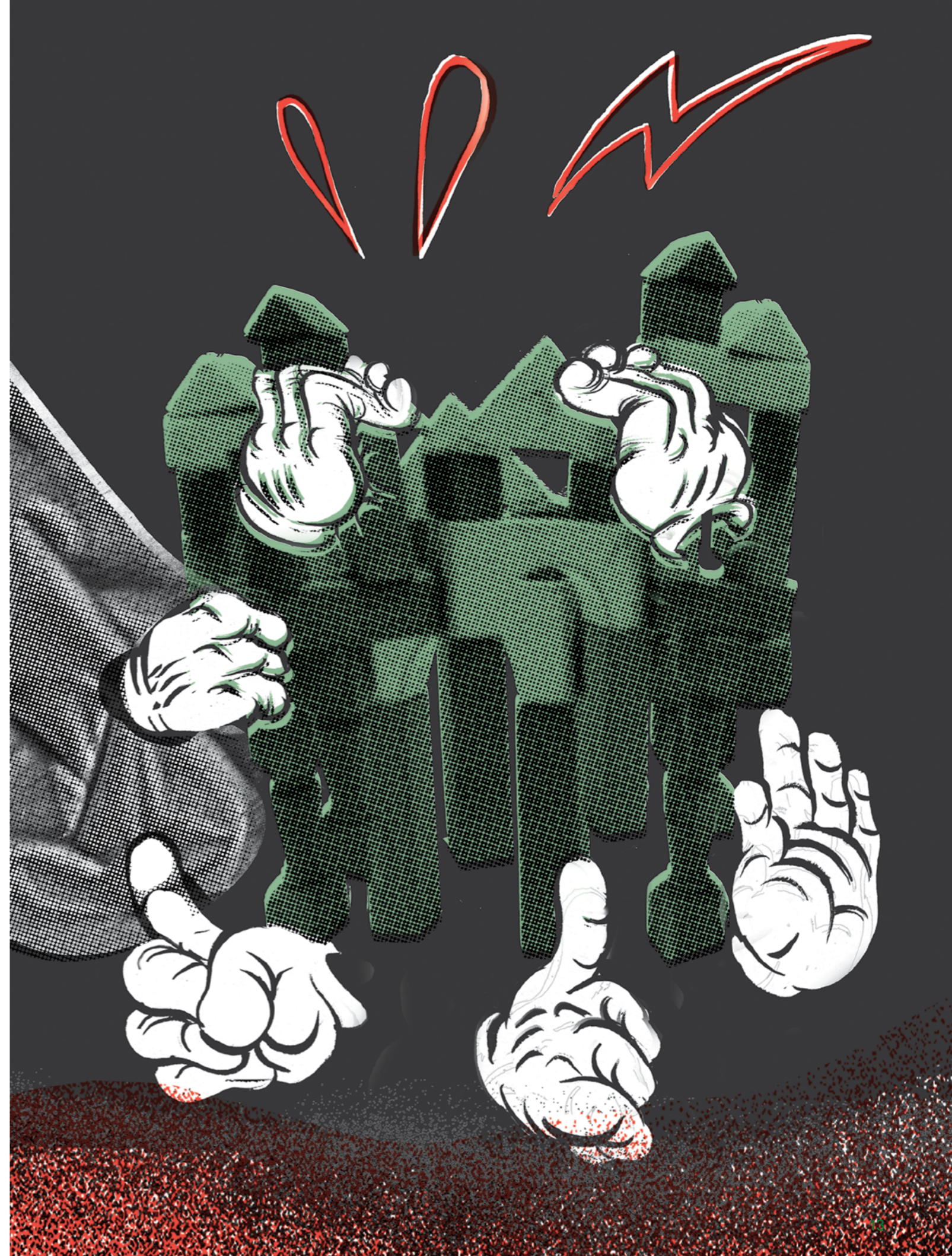
Att ta sig akademiska friheter

Under campusprotesterna för Palestina har ledningar behandlat universitetens ansvar som en redan avgjord fråga. Johan Örestig Kling argumenterar för att en sådan låst position gör att fraser om autonomi och akademisk frihet töms på mening.

Under ungefär 25 år har Umeå universitet varit en del av min vardag. Först som student, sedan som doktorand och nu som lärare. Med växlande intensitet har jag under denna tid varit politiskt aktiv och regelbundet debatterat i tidningar, tidskrifter och andra forum. Det engagemanget har jag egentligen aldrig pratat om utifrån universitetens autonomi eller den akademiska friheten. Det har inte behövts eftersom det bara är vid ett tillfälle som någon påstått att mina politiska ståndpunkter gör mig olämplig som forskare eller lärare. Det var ett före detta kommunalråd i min hemstad som på sin blogg dundrade på om att jag, på grund av min kritik mot en korrupt hantering av utförsäljning av allmännyttiga bostäder, var en dålig representant för Umeå universitet och att han aldrig skulle låta sitt barnbarn ha mig som lärare. Till mitt försvar klev inte bara mina kamrater fram, utan också

min chef och en lokal liberal ledarskribent som konstaterade att det finns något som heter yttrandefrihet i Sverige. Universitetens autonomi och den akademiska friheten var saker som av de allra flesta togs för givna. Denna tysta överenskommelse var bekväm, men gjorde kanske också att vi glömde bort att prata om vad dessa värden egentligen bör betyda?

Jag tänker tillbaka på detta förgivettagande efter att nu som lärare ha försökt stötta de studenter som protesterat till stöd för palestinierna i Gaza. För denna solidaritetsrörelse så har universitetens autonomi och den akademiska friheten varit en stridsfråga från första början. Aktivister har tvingats motivera varför frågan om det pågående folkmordet i Gaza över huvud taget har en plats på universiteten, med hänvisning till lagar, policys och historia. En anledning till det är förstås att

vi nu har en politisk majoritet som på orwellskt nyspråk menar att universitetens självständighet och frihet måste skyddas genom en skärpt politisk styrning. Men det har också att göra med det som kallas det palestinska undantaget, att de värden och normer som gäller för andra frågor sätts ur spel så fort diskussionen handlar om staten Israels ockupations- och folkmordspolitik.

Den pinsamma tystnadens diplomati

I Umeå mötte studenterna, som på så många andra platser, en ledning med en helt låst position. Det hette, som ett lydigt eko från utbildningsministern, att universitetet inte driver politiska frågor. När protesterna drog igång var vi ett antal kollegor som tog initiativ till ett öppet brev där vi samlade underskrifter för att visa vårt stöd för studenternas protester och för att påminna om att ledningen visst har ett handlingsutrymme i denna fråga. Brevet skickades till ledningen och publicerades också som debattinlägg i en av lokaltidningarna. Vi arrangerade en walk-out där vi tågade ut till studenternas tältläger och ordnade ett utomhusseminarium på temat Palestina och den akademiska friheten.

Man kan tycka att när hundratals anställda, på endast ett par dygn, visar engagemang i en viktig fråga så borde ledningen visa dem respekt nog att besvara det öppna brevet. Särskilt när betydelsen av dialog i andra fall understryks i parti och minut. Istället uppstod pinsam tystnad. Det gick nästan en vecka innan vi fick svar, i form av ett mejl till tre av oss undertecknare. I mejlet hänvisades till ett uttalande från rektorn som publicerats på universitetets hemsida. Vi svarade att rektorns uttalande inte kan godtas som ett svar eftersom det publicerades innan de fick det öppna brevet. Vi krävde därför att ledningen formulerade ett svar på vårt brev som kommunicerades offentligt, inte bara till några av oss undertecknare. Återigen följde några dagars tystnad. När vi väl fick ytterligare ett mejl nämndes inget om att ett svar på vårt brev var på gång. Istället fick vi tre en inbjudan till ett "kort möte" där vi bland annat, som det hette, skulle informeras om universitetets hållning med utgångspunkt i rektorns uttalande.

När dialog blir parallella monologer

Vi var inte helt dumma. Naturligtvis förstod vi att denna kafkaeska kommunikationsstrategi handlade om att förhala. Med tiden skulle terminen

"I Umeå mötte studenterna, som på så många andra platser, en ledning med en helt låst position. Det hette, som ett lydigt eko från utbildningsministern, att universitetet inte driver politiska frågor."

ta slut, campus tömmas på folk och protesterna självdö. Efter att ha återkopplat till övriga undertecknare beslöt vi oss att trots allt tacka ja till mötet. Vi skrev i vårt svar att vi inte accepterar mötet som ersättning för det uteblivna svaret på vårt öppna brev och att vi vill försäkra oss om att få tid att lägga fram våra synpunkter. Även här möttes vi av tystnad och fick en mötesinbjudan för ett 30 minuters möte sent på eftermiddagen. Mötet var på det stora hela sansat. Vi inledde med att förklara att universitetet, genom att lägga sig platt för utbildningsministern, verkar ha fallit offer för politisk styrning. Det de skulle kunna göra är att formulera en självständig hållning och behandla frågan om folkmordet i Gaza som en solidaritetsfråga där en del av den globala universitetsgemenskapen attackeras och måste försvaras. Det är en, ur aktivistsynpunkt, mesig linje men det skulle vara lätt att argumentera för den med hänvisning till de värden som universitetet säger sig stå för.

Ledningen framhärdade dock i sin linje om att inget bör göras. Istället bollade de över ansvaret på oss och menade att vi som lärare och forskare är fria att driva dessa frågor på universitetet (med reservationen att vi måste göra det på ett icke-politiskt

sätt). Det är ett haltande argument. För det första så gäller universitetens autonomi och den akademiska friheten på alla nivåer i organisationen. Ledningen har ett ansvar att formulera sitt handlingsutrymme på sina områden, där övriga anställda inte har någon direkt beslutsmakt. För det andra så kommer ledningens hållning att uppfattas som normerande för andra grupper på universitetet. En kollega uppmärksammade mig på att det på hennes institution fanns en uppfattning om att ledningens avfärdande hållning till protesterna gällde också dem. Det fanns en rädsla för att om de skulle driva denna fråga som institution så skulle de inte kunna räkna med universitetsledningens stöd när de sannolikt skulle drabbas av en storm av kritik och hotelser.

Akademisk dissensus

Samtidigt går det att ur ledningens argument vaska fram en poäng som de kanske själva inte förstår vidden av: universitetens autonomi och den akademiska friheten förutsätter att olika grupper "tar sig friheter" i att tolka vad dessa värden betyder i specifika situationer och frågor. Ett universitet där alla personer, institutioner och enheter tänker och handlar enligt exakt samma perspektiv är en demokratiskt död plats. Det är först när det råder dissensus, det vill säga "konstruktiv oenighet", som universitetet blir en levande demokratisk arena.

Ur detta perspektiv är det politikernas och ledningarnas låsta position som blir det största hotet mot universitetet som demokratisk arena. Samtidigt som de betonar betydelsen av "dialog" behandlar de frågor som andra lyfter som icke-frågor eftersom svaren redan är avgjorda. Det bidrar till att göra universitetet till en monolitisk miljö där de som inte fogar sig misstänkliggörs. Det bidrar till en vanemässig cynism där anställda och studenter deltar i de dialoger de bjudits in till samtidigt som de vet att det de säger inte kommer göra något väsentligt avtryck på de beslut som fattas. Det bidrar också till att protester eskalerar eftersom de som använder sina grundläggande demokratiska rättigheter för att fredligt framföra sina ståndpunkter inser att det är meningslöst. Protesterna blir då inte ett hot mot en demokratisk ordning utan en slags demokratisk nära-livet-upplevelse där vi ser att universitetet kan vara något radikalt annorlunda än vad det är i dag.

Johan Örestig Kling är sociolog och redaktionsmedlem i tidskriften Röda Rummet. Till vardags arbetar han som lektor vid Umeå universitet.

"Universitetens autonomi och den akademiska friheten förutsätter att olika grupper 'tar sig friheter' i att tolka vad dessa värden betyder i specifika situationer och frågor."

Facket som tog strid för fria universitet

När studentprotesterna på University of California möttes av aggressiv repression svarade fackföreningen UAW 4811 – som organiserar 48 000 universitetsarbetare – med att gå ut i strejk.

I våras svepte en våg av studentprotester genom högskolor och universitet över hela USA, med kravet att få ett stopp på det pågående folkmordet i Gaza. Dessa protester möttes av en motsvarande våg av våldsam repression. Universitetsledningarna ringde in kravallpolis för att våldsamt kväsa de fredliga protesterna, från universiteten Yale och Columbia till University of South Carolina och University of Texas i Austin. Mitt eget campus, University of California Los Angeles (UCLA), skilde sig inte i detta avseende. Vad som däremot var annorlunda var hur tusentals akademiker och universitetsarbetare använde sitt arbete för att bemöta det våldsamma förtrycket.

Vid hela University of California (UC) är alla 48 000 akademiker – inklusive handledare, doktorander, forskarassistenter och forskare – fackligt organiserade i

facket United Auto Workers 4811. Tillsammans utgör de ryggraden i universitetets utbildnings- och forskningsverksamhet. UAW 4811, som bildades år 2000, har legat i framkanten i en våg av fackföreningsorganisering och arbetarmilitans inom den högre utbildningen. Det har bildats fackföreningar för universitetsarbetare vid nästan alla större amerikanska universitet de senaste två decennierna. Genom sin förmåga att kollektivt hålla inne sin arbetskraft kan fackligt organiserade akademiska arbetare ställa stora krav – och strejka när dessa krav inte uppfylls. Detta är precis vad UAW 4811 universitetsarbetare gjorde 2022, vilket ledde till den historiskt sett största strejken i USA:s högre utbildning.

Årtals av outtröttlig organisering och militant arbetsplatskamp har byggt upp den kraft som gjorde det möjligt för

arbetare vid University of California att svara på administrationens våldsamma repression.

Den 20 maj inledde UC:s 48 000 universitetsarbetare en rullande strejk som svar på universitetsledningens våldsamma attack mot yttrandefriheten och protesterna på campus. Strejken startade på Santa Cruz och spred sig till sex av Kaliforniens elva campus, inklusive UCLA. Arbetsnedläggelsen, som varade i upp till tre veckor, gjorde att många av universitetets kärnverksamheter stannade av när arbetare började gå från sina jobb över hela staten. Lektioner ställdes in, laboratorier stängdes och betygssättningen avstannade.

Denna fackliga aktion saknar motstycke på ett antal punkter, särskilt vad gäller strejkens huvudkrav: rätten att höja sin

röst och protestera mot krig och folkmord. Detta var första gången på mer än en generation som den amerikanska arbetarrörelsen fick uppleva en stor arbetsnedläggelse av denna karaktär.

Det var ingen lättvindig process för UAW 4811-medlemmar att ta detta beslut – att lägga ner vårt arbete var det sista och slutgiltiga medlet vi kunde ta till för att försvara våra rättigheter. När universitetet brutalt angrep fredliga protester och kränkte vår rätt till yttrandefrihet, protester och kollektiva åtgärder, hade vi inget annat val.

Universitetets agerande har dokumenterats noga av New York Times och många andra medier, så beskrivningen finns det en enighet kring.

Hundratals studenter och arbetare – jag själv inräknad – protesterade fredligt för rättvisa i Gaza och för att UCLA ska göra en rad arbetsplatsrelaterade förändringar. Detta inkluderar att ge anställda möjlighet att välja bort finansörer som profiterar på krigsinsatser, en slags ekonomisk motsvarighet till vapenvägran. Vi protesterade också mot diskrimineringen och trakasserier (inklusive hot om avstängning, uppsägning och våld) som många palestinska, muslimska och judiska anställda och studenter som krävt vapenvila har upplevt på sina arbetsplatser, och lyfte fram i ljuset universitetets negativa bemötande av propalestinska yttranden.

Den 30 april attackerades det palestinska solidaritetslägret på UCLA-campus fysiskt av en organiserad grupp anti-palestinska våldsvärkare. Jag och runt 200 andra demonstranter ägnade nästan sex timmar med att försöka försvara lägret mot högermobben som sprutade tårgas och misshandlade människor. Våldet var noga uträknat och utformat för att skapa terror. De sköt in fyrverkerier i lägret som gav oss brännskador och sprutade kvävande moln av tårgas. Dussintals av oss hamnade på sjukhus.

UCLA-administrationen hade flera alternativ att ta till efter detta angrepp. De kunde ha skyddat fredliga demonstranter från attacker eller valt att deeskalera situationen och förhandla med demonstranterna, som universiteten i Brown, Northwestern och Riverside gjorde. Men istället valde de att nästa natt skicka in

kravallustrad polis för att riva det palestinska solidaritetslägret och skjuta distraktionsgranater och gummikulor för att skingra demonstranter.

I alla dessa fall bröt UCLA-ledningens respons mot deras skyldighet att skydda studenters och arbetares rätt till yttrandefrihet och frihet från diskriminering för politiska åsikter. Enligt universitetets policyregler har anställda rätt att delta i fredliga protester på campus. UCLA gjorde det plågsamt tydligt att de inte skulle respektera det palestinska solidaritetslägrets rättigheter och bröt på så sätt mot sina regler om åsiktsneutralitet, genom att gynna de som använde sin yttrandefrihet för att vara mot Palestina och missgynna de som var för.

Liknande tillslag skedde mot de propalestinska lägren vid universiteten i San Diego och Irvine. Vid UCLA greps över 200 studenter, arbetare och lärare, varav många är medlemmar i vår fackförening. Många av de gripna anklagades för att ha misskött sig som studenter, hotas med avstängning och till och med uppsägning från sina jobb vid universitetet. Administrationen gick så långt som att tillfälligt vräka demonstranter från deras studentbostäder på campus för att begränsa yttrandefriheten.

Det centrala i vår strejk var att försvara vår rätt till yttrandefrihet och till fredlig protest utan rädsla för hot och repressalier från vårt eget universitet. Om studenter och universitetsarbetare blir mördade och misshandlade för att de har demonstrerat fredligt i denna fråga, är vår rätt att uttala oss även i andra frågor hotad.

Strejken avbröts bryskt när universitetet framgångsrikt fick tillstånd ett domstolsbeslut från en konservativ domare som hävdade att strejken var olaglig – en begäran som tidigare hade avslagits två gånger av den statliga myndighet som ansvarar för att övervaka arbetskonflikter.

Även om själva strejken avslutades den 7 juni är kampen långt ifrån över. Ett rättsfall är under utredning angående University of Californias grova kränkningar av arbetarnas rätt till yttrandefrihet och protester, samt en överklagan av den juridiska manöver som tvingade strejken att avslutas.

”Det centrala var att försvara vår rätt till yttrandefrihet utan rädsla för repressalier från vårt eget universitet.”

Trots sitt abrupta slut skapade strejken vid University of California ett nytt prejudikat för hela arbetarrörelsen och dess roll i sociala rörelser. Universitetets möjlighet att få en domstol att beordra ett strejkstopp illustrerar arbetarkampernas begränsningar under den nuvarande rättsordningen. Men skulle domstolarna i slutändan finna att strejken var laglig, kan den öppna en helt ny front, inte bara i kampen för Palestina utan även i bredare politiska strider. Och eftersom tusentals universitetsarbetare fortsätter att fackligt organisera sig över hela landet och stärka sin makt, kommer det bli ett lätt val i framtiden för universitetsledningar, när de ställs inför att antingen förhandla med demonstranter eller att ringa dit kravallpolisen.

Rafael Jaime är doktorand i litteratur på University of California, Los Angeles (UCLA) och ordförande i fackföreningen UAW 4811.

En utopisk plats

Den 30 maj 2024 genomförs en gryningsräd mot tältlägret Palestinagård i Lund. Händelserna får stor uppmärksamhet i media, som skriver om aktivisternas påstådda våld. Men Victor Pressfeldts insamlade vittnesmål visar en helt annan bild.

Under 16 dagar i maj förvandlade studenter parkytan mellan Domkyrkan och Kungahuset i Lund, två av stadens mest ikoniska byggnader, till en kontinuerlig protest mot folkmordet i Gaza, med plats för workshops, föreläsningar och demonstrationer. "En utopisk plats", beskrev Lundastudenten Thea tältlägret som, ett som läger snabbt fick uppmärksamhet inte bara i Sverige utan även i stora delar av världen. Lundaaktivisterna hade rest lägret i parken Lundagård, mitt i rektorns blickfång, utanför rektorsadministrationens fönster.

Palestinagård, där hundratals studenter deltog och nära hundra tält var placerade, drog omedelbart till sig polisens intresse. Under dagarna patrullerade uniformerad personal lägret mer eller mindre kontinuerligt samtidigt som civilklädda spanare rörde sig i området.

Under nätterna väcktes studenterna ofta av polisbilar som i den mörka parken slog på sina sirener, som en form av trakasserier, berättar Thea.

Studenterna hade en omfattande dialog med polismyndigheten och universitetsledningen. Men dialogen var förvirrad. Inga klara besked kunde ges om huruvida demonstranterna bröt mot några lagar eller förordningar genom att befinna sig på platsen. Fallet gjordes än mer komplicerad utifrån det faktum att markägaren, Statens fastighetsverk, inte uttryckte några konkreta önskemål om att vråka de propalestinska aktivisterna.

Gryningsräden

Klockan 05.30, när de flesta låg och sov och sommargryningens dag täckte gräsmattorna i Palestinagård, väcktes studenterna av polisens megafoner. "Den

utopiska platsen" höll på att bli inringad av uppskattningsvis ett hundratal poliser och ett tiotal kravallbussar. Insatsen hade i största hemlighet kommenderats in från hela Sverige, men en ökad polisen närvaro i Lund dagarna före räden gav en indikation på vad som var på väg. Polisen hade via sina dialogkontakter, som dagligen samtalade med studenterna, lovat att ett eventuellt krav på utrymning skulle lämnas i god tid. "I stället blev vi utsatta för en gryningsräd", kommenterade en av studenterna jag har talat med. Jag anlände till platsen 05.45 samtidigt som de sista avspärrningsbanden sattes upp.

Många av de cirka 60 aktivister, de flesta studenter vid Lunds universitet som under natten sov i lägret, vittnade om chock och förvirring. "Polisen gav i högtalarna oss 30 minuter att packa ihop

våra saker och lämna platsen”, berättade Fredrik, en av de tältande studenterna. ”Men det fanns inga möjligheter att göra detta på den tid de gav oss”, fortsatte han. När Fredrik gjorde sitt bästa för att vakna upp och samla ihop sina saker för att kunna ta sig ifrån platsen kom meddelandet att tidsfristen var ute. ”Du är gripna, misstänkt för ohörsamhet mot ordningsmakt”, ropade en polisman. Fredrik som hade satt på sig sin cykelhjälm, i färd att hämta sin cykel för att kunna lämna platsen, satte sig i stället i armkrok med sina kamrater som valt, inte kunnat eller inte hunnit lämna Palestinagård. Thea berättade för mig att hon hade öronproppar i och sovit sig igenom polisens kommenderingsorder. Trots det greps hon för att inte lyckats hörsamma polisens kommenderingsbefallning. Av de tjugotalet gripna som jag intervjuat berättade nästan samtliga om en stressande och yrvaken förvirring på morgonen. Det var svårt att veta vad polisen ville och ordena var dessutom motstridiga. Studenten Mimmi, som ville gå därifrån, berättade att hon av en ordningspolis blev meddelad att hon var förbjuden att lämna området samtidigt som kommenderingsledaren ropade ut order om att samtliga skulle ge sig därifrån. Hur hon än gjorde skulle det bli fel.

Vid gryningsråden deltog också ett antal civilklädda utredande kriminalpoliser. Enligt nya regler om snabbspår i rättsprocesserna var tanken att förhör skulle hållas på plats med syfte att få fram erkännanden och påskyndade rättegångsdatum. De studenter och aktivister som omgående kunde identifieras fick direkt på plats reda på när och var de skulle infinna sig i rätten, om de inte erkände direkt. Då fick man istället böterna direkt utskrivna, utan att bli kallad till rätten. Det absoluta flertalet av de frihetsberövade valde dock att varken tala i förhör eller ens uppge sina namn och än mindre erkänna brott. ”Vi hade all rätt att vara där”, berättar en av de gripna, Emma, för mig. Polisen fattade därpå beslutet om att de som inte samarbetade skulle gripas. Antalet gripna blev så stort att det inte fanns lediga celler tillgängliga. De gripna placerades i stället i duggregnet på det daggiga gräset i Lundagård. Flera av de gripna uppger att de började frysa när de våta spenderade timmar sittandes på den blöta marken, samtidigt som polisen försökte skaka fram lediga arrestceller.

Trots att de gripna endast gjorde passivt motstånd, vilket bekräftades av polisens insatsledares PM från händelsen, som blev offentligt under rättegångarna, vittnade många om att polisens metoder var desto våldsammare. Under mina intervjuer framstod ett tydligt mönster: de gripna som råkade värst ut hade alla någon form av invandrarbakgrund. En av studenterna, André, berättar hur polisen under gripandet drog i hans palestinasjal för att framkalla kvävningsskänslor. André vittnar om hur han blev belagd med handfängsel som satt åt så hårt att han började blöda runt handlederna. Märkena syntes fortfarande tydligt när jag cirka en vecka efter insatsen genomförde intervjun. Flera berättade om att polisen var så våldsam att det framkallade dödsångest.

Flaskkastningen som inte ägde rum

Vittnen berättade om hur poliser vred om gripnas fingrar, i syfte att inte bara framkalla obehag, utan ren smärta, hos de som fördes bort. André, som till polisen uppgav sitt namn, blev släppt redan efter ett inledande förhör i Lundagård. Där trodde han att det hela skulle vara slut. Men när André, precis efter att han letts iväg utanför det avspärrade området, tände en cigarett gjorde en grupp civilklädda poliser en rusning. Jag stod i närheten och bevittnade händelsen och varken jag eller andra vittnen som jag talat med förstod vad som provocerat polisen. Vi kunde endast se en batongchock mot studenter som ropade slagord eller nyfiket filmade polisinsatsen.

André höll sin mobiltelefon med den ena handen, samtidigt som han i den andra försökte hålla om sin kompis. En civilklädd polisman kopplade, vilket syns på mobilfilmer, ett stryptag med sin batong runt Andrés hals. Filmen är otäck. ”Jag hade ingen aning om att de var poliser”, berättade André. ”De behandlade mig på ett väldigt våldsamt sätt. Mina armar var fyllda med blåmärken efter det där. De tog tag i mig väldigt hårt, de böjde min tumme på ett brutalt sätt så att jag skulle släppa mobilen som inte ens var i gång”, fortsätter han. Våldet var så allvarligt att Andrés axel drogs ur led. Händelsen, som fick stor spridning i sociala medier, ledde till att polisen anmälde sig själva. Åklagare lade senare ner utredningen med motiveringen att stryptaget, som togs med batong, var helt enligt reglerna.

”Polisen gav oss 30 minuter att packa ihop våra saker och lämna platsen.”

Senare försvarade polisen våldet med att aktivister skulle ha kastat flaskor mot en ambulans och en anmälan om blåljus-sabotage upprättades. Uppgiften, som fick stor spridning i media via polisens presstjänst, visade sig vara osann. Den skulle rent utav kunna beskrivas som en lögn. Ambulansen hade kallats till platsen för att ta hand om en student som skadat sig i huvudet under polischocken. Den fanns inte på plats före. Några flaskor hade heller aldrig kastats, bekräftar ambulans-ens driftschef när jag redan under eftermiddagen ringer för att kontrollera polisuppgiften. Någon timme senare tog polisen själva tillbaka uppgiften men då var det för sent. Under kvällen spreds den påhittade berättelsen om kastade flaskor och en angripen ambulans av utbildnings-minister Mats Persson i såväl SVT som TV4. Den verkliga händelsen med skadade studenter blev däremot aldrig någon nyhet.

Den som ringde ambulansen var själv utbildad akutsjukvårdare, med en tydligt utmärkt väst som indikerade att hon agerade som vårdpersonal. När jag några dagar efter polisinsatsen talade med henne visade hon upp stora blåmärken. Hon blev slagen av polis när hon filmade våldsanvändningen. När jag intervjuade henne var hon fortfarande markant omskakad.

Efter polisangreppet fördes en skadad och omskakad André, som precis hade släppts, tillbaka till skaran av gripna som nu skulle köras till arrester i Lund, Malmö, Ystad och Helsingborg.

Nedkylning som metod

Under mina intervjuer framkom samstämmiga vittnesmål om att polisen, som ett sätt att pressa de gripna att uppge sina namn och delta i förhör, begått rena övergrepp. Flera gripna vittnar om hur cellerna de placerades i var iskalla. André berättar att ”de hade AC:n i gång

så att vi skulle frysa och det var verkligen jätte kallt”. Fredrik, studenten med cykelhjälm, berättade att ”det var så kallt att jag fick lägga mig under plastmadrassen på arrestgolvet för att få skydd från kylan”. ”De hade satt luftkonditioneringen på full effekt och det sprutade ut kallluft”, vittnade ytterligare en av de gripna, Tom. Han hade gripits trots att polisen inledningsvis hade låtit honom gå runt bland de frihetsberövade i egenskap av sjukvårdare. Flera av de gripna studenterna berättade att cellerna var så kalla att de var övertygade om att de skulle bli sjuka. ”Det var max 10 grader i cellen”, berättar studenten Martin när jag talade med honom några dagar efter insatsen.

Martin berättade skärrat om att han i cellen bett om sin antidepressiva medicin som han är förskrivna att ta varje dag. I stället beslutade polisen att klä av honom helt naken i den iskalla cellen, som beskrevs som oerhört smutsig, med synlig och illaluktande avföring på väggen. ”Vår bedömning är att du är självmordsbenägen”, förklarade ett polisbefäl för Martin som motivation för sitt beslut. I cellen hördes suset av ventilations-systemet som pumpade ut kallluft, berättade Martin. Trots kylan lyckades Martin somna, men han väcktes av en polis som kom in i cellen. ”Om du inte vill tala kan jag erbjuda smärtstimulans”, hotade polisen samtidigt han gestikulerade om hur han kunde trycka in tummarna i Martin.

De flesta jag intervjuade berättade att de blev fråntagna sina tjocktröjor och nekade filter efter att de klagat på den kraftiga kylan. Klara, som var ytterligare en av studenterna som placerats i en kall cell, berättade hur polisen reagerade över kylan. ”Jag ber om ursäkt för att det är så kallt. Jag fryser trots att jag har jacka på mig”, uttryckte en poliskvinna förvånat för Klara när hon hämtades till förhör. Ytterligare ett par av de gripna studenterna berättade om förnedrande behandling i form av avklädnad. Thea berättade om hur hon tvingades klä av sig naken framför manliga poliser under visitationen. När hon tog upp händelsen under sin rättegång beklagade även åklagaren det inträffade.

Flera gripna har vittnat om att polisens attityd förändrades omedelbart efter att de gått med på att uppge sina namn och delta i förhör. I väntan på förhör blev de erbjudna såväl filter som varm mat, som de

tidigare förvägrats. ”Det var uppenbart vad syftet med kylan var”, berättade Tom. Det användes som ett påtryckningsmedel för att bryta ner motståndskraften och få de gripna att tala. Även Martin berättade att han är övertygad om att kylan användes för att bryta ner de gripna.

Ohörsamhet mot ordningsmakt

De här vittnesmålen är tagna från intervjuer som jag genomfört med ett tjugotal gripna aktivister. Jag har i anslutning till intervjuerna kommit i kontakt med personer, både tidigare intagna och personal, som vittnat om att i synnerhet användning av kyla är vanligt förekommande som påtryckningsmedel i svenska arrester och häkten. Metoden är olaglig och kan beskrivas som en form av misshandel, men den är mycket svår att bevisa. När texten skrivs är rättsprocesserna mot över 40 studenter och aktivister i full gång. Över 20 rättegångar har redan hunnit avslutas och samtliga tingsrättsdomar, i skrivande stund 17 stycken som närmast framstår som kopior av varandra, har lett till 30 dagsböter för ohörsamhet mot ordningsmakt. Det är det lägsta straffet som går att döma ut i svensk domstol, men processen som ledde fram hit har varit omfattande och våldsam.

Victor Pressfeldt är historiker på Lunds universitet och frilansjournalist.

”Det var så kallt att jag fick lägga mig under plastmadrassen på arrestgolvet.”

Samarbeten mot skolasticid

Den palestinska kampen för högre utbildning har varit kantad av våld och förtryck, inte minst har internationella akademiska samarbeten ständigt undergrävts. Utöver bojkott av akademiska institutioner i Israel kräver studenter världen över att deras universitet ska inleda samarbeten med palestinska universitet. Det är hög tid att stötta palestinsk utbildning och upprätta samarbeten.

Bara några månader in i det senaste kriget hade Israel förstört samtliga universitet i Gaza. Inget av det ockuperade områdets universitet fungerar längre, nästan alla har bombats sönder av israelisk militär. Detsamma gäller majoriteten av alla skolor, bibliotek och arkiv. Tusentals forskare och studenter har mördats av ockupationsmakten under det senaste året samtidigt som områdets främsta tillhandahållare av grundutbildning, UNRWA, har fått sin finansiering allvarligt hotad.

Dessa angrepp på utbildningsväsendet har gett begreppet *skolasticid* förnyad betydelse. Termen användes av Oxfordforskaren Karma Nabulsi för att förstå Israels angrepp mot Gaza 2009 då stora delar av områdets byggnader för högre utbildning förstördes. Hon kopplade därmed angreppen i Gaza till Israels

systematiska förstörande av utbildning i Palestina och beskrev det som en central del av dess koloniala strategi. När den israeliska kolonialmakten ser hur viktigt utbildning är i den palestinska traditionen och för den palestinska revolutionen måste de förgöra den, citerades Nabulsi i en artikel i *The Guardian* 2009.

Palestiniernas möjlighet till högre utbildning har inskränkts av Israel sedan den sionistiska statens grundande. Men i och med kriget 1967 och Israels följande ockupation av områdena Gaza och Västbanken eskalerade ockupationsmakten sitt krig mot palestinsk utbildning, skriver antropologen Maya Wind i sin bok *Towers of Ivory and Steel* om israeliska universitets förtryck av palestinier. Fram till dess hade palestinier utbildat sig på de stora universiteten i närområdet. Men genom ockupationen blev möjligheterna

att resa kraftigt begränsade och således möjligheterna till utbildning utomlands. Istället såg sig palestinier tvungna att etablera nya metoder för utbildning, nu på ockuperad mark och under ockupationsmaktens riktlinjer, nycker och våld. Ända sedan dess har Israels försök att isolera den palestinska akademien från omvärlden varit återkommande.

Det äldsta och mest välkända universitetet i Palestina är Birzeit-universitetet i närheten av Ramallah på Västbanken. Birzeit etablerades som en grundskola 1924 för att två decennier senare bli en högskola och slutligen, efter lång kamp, ett universitet 1975. Att grunda ett universitet handlade inte bara om att garantera tillgången till högre utbildning i det ockuperade Palestina, det var även en väg till frihet, skriver en av universitetets grundare, Gabi Baramki i boken

Peaceful Resistance om Birzeits historia. Att ha ett eget universitet var en förutsättning för att göra motstånd mot ockupationen och bygga upp ett självständigt land. Det skulle dessutom ge unga palestinier praktisk erfarenhet av demokratibyggande under ett politiskt förtryck resonerade man.

Akademiskt innebar detta att vid sidan av klassiska europeiska tänkare lärde sig studenterna om palestinsk kultur, historia och arkeologi. Den demokratiska andan säkrades med studentinflytande genom studentkårer med demokratiskt valda representanter. När det kommer till den nationsbyggande dimensionen tog den sig uttryck i att barn från fattiga familjer gavs möjligheter att studera gratis (även om de flesta studenterna kom att komma från förhållandevis välbärgade hem) och att alla studenter förväntades ägna sig åt volontärarbete i byarna runtomkring.

Men den väg mot frihet som palestinierna försökte staka ut genom Birzeit sågs som ett hot av ockupationsmakten och militärt våld, hot, övervakning, avstängning, isolering och ekonomisk bestraffning ställdes som hinder i dess väg. Redan innan Birzeit etablerats som universitet kom militären regelbundet till skolan och avbröt lektioner för att sedan gripa och beskjuta studenter och anställda som demonstrerade. Universitetet stängdes tillfälligt av militären 1972 och dess rektor och grundare deporterades, det skulle ta 20 år innan han kunde återvända till Palestina.

Trakasserier blev rutinmässiga och förutsättningarna för utbildning försvårades ytterligare av bristande tillgång till litteratur, material och personal. Militären konfiskerade böcker från universitetets bibliotek. De krävde att få tillgång till litteraturlistor och beslagtogs även böcker som beställdes från utlandet. Utrustning som datorer belades med kraftig skatt. Internationella akademiska kontakter försvårades också systematiskt. Palestinier hade svårt att få tillstånd att resa för att delta i utbildningar och konferenser samtidigt som Israel sällan gav internationella forskare och lärare uppehållstillstånd för att undervisa. När kopplingen till omvärlden försvårades blev inte bara forsknings- och utbildningskvaliteten i Palestina lidande, utan även omvärldens kunskap om området.

Försöken att försvåra etablerandet av Birzeit har inte hindrat fler universitet från att etableras sedan dess, trots Israels allt mer intensifierade strid mot Palestinas utbildningsväsende. När det palestinska motståndet mot ockupationen trapats upp har alltid universitetet blivit ockupationsmaktens måltavlor. Sexton gånger sedan dess grundande har Birzeit stängts ner efter order från militären och under den motståndsvåg som kallas första intifadan höll Israel Palestinas samtliga universitet och högskolor stängda under fyra år.

Under den andra intifadan i början av 2000-talet raserades allt mer av kommunikationen mellan Västbanken och Gaza. Då hindrades alla samarbeten mellan de båda områdenas universitet. Genom blockaden av Gaza några år senare blev det nästan omöjligt att ta sig ut därifrån för att studera eller för utländska forskare att ta sig in. På Västbanken har Israel sedan 2016 nekat allt fler uppehållstillstånd till internationella studenter och forskare och sedan 2022 har militären fått ytterligare befogenheten att välja vilka utlänningar som ska få studera, undervisa och forska vid palestinska universitet.

Invasioner av universiteten har förblivit rutinmässiga genom åren, skriver Maya Wind och beskriver hur militären år efter år har förstört byggnader, invaderat dem, beslagtagit böcker och datorer, skjutit tårgas och kulor, kriminaliserat nästan alla studentorganisationer och frihetsberövat studenter och personal.

Dessa invasioner är dock ingenting jämfört med den totala förstörelse som universiteten i Gaza har fått utstå under de återkommande luftangrepp Israel utsatt området för. Vid varje större angrepp mot Gaza har universiteten och högskolorna angripits, även innan den senaste totala förstörelsen av Gazas universitet angreps de i varierande grad i krigens 2009, 2012, 2014 och 2021. Det går knappt att föreställa sig hur detta konstanta bombande och uppbyggande måste påverka möjligheterna att forska och bedriva meningsfull undervisning.

I våras skrev en stor samling anställda vid Gazas alla universitet ett öppet brev till sina kollegor i omvärlden där de bad dem att "stödja våra orubbliga försök att försvåra och bevara våra universitet för

"Att ha ett eget universitet var en förutsättning för att göra motstånd mot ockupationen och bygga upp ett självständigt land."

vårt folks framtid och vår förmåga att stanna kvar på vårt palestinska land i Gaza. Vi byggde dessa universitet av tält. Och från tält, med stöd av våra vänner, kommer vi att bygga upp dem igen."

Gazas universitet ligger i ruiner men vädjan om hjälp att försvåra och bevara gäller hela det palestinska utbildningsväsendet. Att upprätta samarbeten och relationer till den palestinska akademien borde vara centralt för alla som säger sig värna om akademisk frihet och de utbyten som förutsätter en sådan, allra helst eftersom internationella samarbeten systematiskt angripits i Palestina. Därför borde svenska universitet hörsamma sina palestinska kollegor. De borde även hörsamma sina egna studenter och anställda som genom det nationella nätverket *Workers and Students in Swedish Academia for Palestine* kräver upprättandet av samarbeten med palestinska universitet och stöd för palestinska studenter och universitetsanställda som har tvingats fly.

Helena är journalist och doktorand, del av Brands redaktionskollektiv och redaktör för detta nummer

Institutionen som revolterade

På italienska universitet är forskning och aktivism inte sällan nära sammankopplade. Liknande förhållanden går att finna i många andra länder. I Sverige är dock kopplingen mellan akademi och aktivism ofta svag, även om det finns exempel på motsatsen.

Plötsligt blir det personligt. Min liberala professor projicerar bilder på autonoma tidningar från sjuttioalet inför aulan med studenter i statsvetenskap. Hon ska berätta om en mörk period, speciellt för henne. Men studenternas ögon glittrar. Professorn berättar att hon hade varit en sträv-sam student på 70-talet, mitt i en av de våldsammaste studentprotesterna. Hon hade pluggat för att få väl godkänt, men studenterna från stadens autonoma kollektiv hade gått upp på tentan, räckt fram ett tomt papper och lagt en pistol ovanpå, och fått samma betyg som henne.

Under mitt Erasmusutbyte i Padua läste jag en kurs i nutidshistoria. Och nutidshistorien fanns i institutionens väggar. Universitetet i Padua hör till ett av Italiens äldsta, men den statsvetenskapliga institutionen grundades under fascismen. Avfascistiseringen av de italienska

universiteten efter kriget hade skapat en öppning. 1959 blev marxisten Antonio "Toni" Negri professor på statsvetenskapen, bara 26 år gammal. Negri höll sina kurser på universitet, men drog med studenterna tidigt på morgonen innan lektionerna till petrokemifabrikerna i närliggande industrizonen Porto Marghera, delade ut undersökningsenkäter och höll studiegrupper med industriarbetarna. Ur kontakterna mellan statsvetenskapliga institutionen och de autonoma arbetsplatskommittéerna växte organisationen Potere Operaio (Arbetarmakt) fram. Under studentrevolten 1968 hade Negri och hans krets av doktorander förvandlat universitetsinstitutionen till ett marxistiskt centrum. Statsvetarna genomförde undersökningar om fabriksarbetarnas förändrade klassammansättning, om migrantarbetets och de hemarbetande kvinnornas nya roll, höll kurser i nydanande läsningar av

Lenin och utarbetade en ny antiimperialistisk teori som satte klasskampen i centrum. Institutionen blev ett internationellt marxistcentrum som bjöd in marxister från hela Europa och USA till seminarier, som hölls öppna för studenterna och industriarbetarna, och sedan gavs ut i en bokserie på Italiens största vänsterförslag, Feltrinelli.

Det var en levande och praktiskt fabriksorienterad marxism, på tvären mot den dogmatiska marxism-leninismen som rådde i partivänstern. Potere Operaio omvandlade sedan de vetenskapliga undersökningarna till politisk teori och omsatte den i praktik, i konkret organisering av fabriksarbetare, hemmafruar, migranter och studenter. Organisationen Potere Operaio upplöstes 1973, men ersattes av det bredare nätverket Autonomia Operaia (Arbetsautonomi). Men relationen mellan institution och rörelse fortsatte exakt som förut. Den 7 april 1979 greps Toni Negri och hela institutionen, anklagade för att uppvigla studenterna till uppror mot staten. Åklagaren Calogero hävdade att det fanns ett tydligt samband mellan statsvetenskapens seminarier och Autonomia-rörelsens aktioner. Efter seminarier om prekära arbeten bildades arbetargården som gick runt mellan småföretag i regionen och hotade till sig högre löner. Under så kallade "eldnätter" angreps hundratals måltavlor med brandbomber utifrån olika teman, menade Calogero, som institutionen hade lyft i föreläsningar. Forskning, teori och militant praktik hängde tätt samman. Med tillslaget mot statsvetenskapen ville Calogero slå ut rörelsens intellektuella. Det blev startskottet på en repressionsvåg mot de autonoma. Kommande åren satt 3 000 autonoma aktivister i förvar i hög-säkerhetsfängelser i väntan på rättegång. Många aktivister flydde och fick asyl i Frankrike.

Det var på denna historiska institution jag hade min Erasmus 2008. Spåren av rörelsen fanns kvar. Den hade kommit tillbaka. En av lektionssalarna var ockuperad av ett autonomt politiskt kollektiv, dit jag gick och lyssnade på bokpresentationer. Några gator ifrån statsvetenskapliga institutionen ligger Radio Sherwood, 77-rörelsens fria radio-station. Där gick jag på kvällarna en studiecirkel där de gamla aktivisterna från 1977 lärde ut den autonoma marxismens teoretiska grunder. Jag deltog även i en kurs om migration och arbetarundersökningar på universitetet, som hölls av Sandro Mezzadra och Sandro Chignola, för

”Det var på denna historiska institution jag hade min Erasmus 2008. Spåren av rörelsen fanns kvar. Den hade kommit tillbaka.”

rörelseaktivister men som gav universitetspoäng. Vid alla större nationellt eller regionalt samlande organisationsmöten hölls seminarier med akademiker för att vidareutveckla kampanjernas teman. Negri själv är förbjuden att föreläsa på universitetet i Paduas lokaler. Varje år han besökte och talade på rörelsens festival, Sherwoodfestivalen, på en parkeringsplats vid fotbollsstadion i utkanten av staden, hade tidningarna braskande rubriker om att den "onde professorn" var tillbaka för att förleda studenterna. Men istället höll Negri tillsammans med universitetskollektiven och forskarnätverken fria sommaruniversitet, Euro-nomade. Ett nätverk som överlevt Negris bortgång och fortfarande fungerar som en vital länk mellan politik och akademi.

Närheten mellan forskning och aktivism är givetvis inte unik för Padua eller Italien. Det finns liknande kopplingar i många andra länder. Även i Sverige. Fast man här kan ställa sig frågan, varför sker det inte mycket mer? När vänsterpartiets före detta partiledare C.H. Hermansson grundade Centrum för marxistiska samhällsstudier 1977 var det just för att skapa en koppling mellan tre sfärer, som Hermansson själv var del av alla tre: akademisk forskning, politisk teori och politisk praktik. Men vad har vi i dag? Nedläggnings-hotade Mångkulturellt centrum i Fittja har varit en viktig brygga mellan antirasistisk forskning och föreningsliv. Institutet för bostads- och urbanforskning (IBF) vid Uppsala universitet har betytt mycket för skapandet av en boendeaktivism kring forskarkollektivet Fundament, forum som Bostadsvrålet, nätverket Rätt att bo och Ort till ort.

Humanekologen i Lund med Zetkinkollektivet har betytt mycket för att ge teoretiskt underlag för en radikal klimatrörelse. Och genus- och queerforskning har haft viktig betydelse för den feministiska rörelsen och hbtq-rörelsen. Tankesmedjan Katalys har kunnat knyta till sig arbetslivsforskare och sociologer kring Göran Therborns serie rapporter Klass i Sverige. Gaza Solidarity Encampment-lägren utanför universitetet fick flera stöduppdrag inifrån akademien och många forskare höll i teach ins på lägren. För att ta några exempel. När högern gallsCRIker om de politiserade universitetet så får vi ta dem på orden, se det som en uppmaning. Låt deras värsta mardröm bli en vision för oss att förverkliga.

Mathias Wåg är ansvarig utgivare för Brand och driver podden Apans anatomi.

”Närheten mellan forskning och aktivism är givetvis inte unik för Padua eller Italien. Det finns liknande kopplingar i många andra länder. Även i Sverige. Fast man här kan ställa sig frågan, varför sker det inte mycket mer?”

”Tyskland har approprierat den judiska identiteten för egna politiska syften”

Sedan 7 oktober 2023 har den statliga repressionen av pro-palestinska aktivister i Tyskland nått nya nivåer. Jason Oberman från *Jüdische Stimme* berättar om fascismens återtag i Tyskland och villkoren för anti-sionistisk judisk organisering i dag.

Judiska protester mot Israel har märkts tydligast i USA, men judiska grupper har varit aktiva runtom i världen. Kan du beskriva *Jüdische Stimme* (”Judisk röst”) och er roll i den bredare pro-palestinska rörelsen i Tyskland? På vilket sätt tycker ni att det är relevant att protestera som judar?

Jüdische Stimme är en av de tongivande anti-sionistiska judiska organisationerna i Tyskland. Vi organiserar ett stort antal aktiviteter och aktioner, från demonstrationer och sittblockader till föreläsningar och annan folkbildning. I Tyskland har rörelsen mot folkmord och apartheid kriminaliserats av staten åtminstone sedan 2018, ofta förklädd till vad som kallas ett krig mot antisemitism. Eftersom det kriget till största delen förs av vita kristna tyskar så är det viktigt för oss som judar att bjuda motstånd.

Många av våra aktiviteter har förhindrats av polisen och många medlemmar har utsatts för brutala angrepp och arresteringar, men våra judiska identiteter ger oss viss makt och privilegier som vi försöker använda till att lyfta andra aktivisters röster. Det är svårare att förbjuda judiska demonstrationer eller arrangemang med hänvisning till att de är antisemitiska. Men tyvärr har den tyska staten blivit alltmer bekväm med att rikta in sig på vår organisation och attackera våra medlemmar. Vårt bankkonto blev till och med illegalt fruset tidigare i år och det offentligt ägda Berlin Sparkasse krävde ut namn och adress för alla våra judiska medlemmar.

Eftersom Israel hävdar att de talar i judarnas namn, är det vårt ansvar som judar att påminna världen om att vi inte alls står för vad de gör. Dessutom har den tyska regeringen obehagligt

nog bestämt sig för att tala i judarnas namn, förbinda oss med den israeliska staten, stifta ny-fascistiska lagar för att ”skydda” oss och skapat nya myndigheter som ska utkämpa deras så kallade krig mot antisemitismen.

Förutom att den tyska staten i oproportionerlig grad riktar in sig på antisionistiska judar så använder de detta ”krig mot antisemitism” till att förfölja palestinier och de som rasifieras som araber eller muslimer. Därför känner vi ett ännu starkare ansvar att förklara att detta fascistiska våld inte sker i våra judiska namn. När den tyska polisen fötrycker palestinier bakom godtyckliga lagar som ska ”skydda judar” så måste vi kliva fram och påminna världen om sanningen att som sårbara minoritetsgrupper är allas vår säkerhet sammanbunden – judar kan aldrig vara säkra när våra muslimska, arabiska och/eller palestinska syskon inte är det, och vice versa.

Den tyska repressionen av protester har varit extraordinär i jämförelse med andra länder. Hur förstår du den här skillnaden och hur har du och andra aktivister upplevt den?

Låt mig börja med en anekdot. Jag gick på ett litet offentligt arrangemang som organiserades av andra judar och våra allierade, där vi samlades på en offentlig plats för att sörja, reflektera kring och lära oss om de sätt på vilka vi skadats av sionismen. Ett tal hölls, namn på palestinier som mördats i det pågående folkmordet lästes upp medan människor låg på marken med blommor i händerna.

Plötsligt omringade ett gäng poliser en person som höll i en skylt där det stod ”From the River We Do See Nothing but Equality”. Polisen ville gripa personen för att kunna ”se över” skylten. Personen vägrade och sa att den inte stred mot några lagar, inklusive det (eventuellt grundlagsvidriga) förbudet mot sloganen ”From the River to the Sea”. En mängd beväpnade poliser tog tag i personen och genomförde en våldsamt arrestering, för att fredligt ha stått med en skylt för rättvisa. Det blev sen ett åtal för *Volksverhetzung*, hets mot folkgrupp.

Sedan dess har många av mina vänner blivit slag-

”Polisen i Berlin har kunnat förbjuda deltagarna på ett protestläger på en offentlig plats från att tala arabiska, hebreiska eller iriska.”

na och arresterade. Två judiska vänner greps och förhöordes på Berlins flygplats, en för att ha haft en vattenmelon-kippah som polisen tyckte ”såg skum ut”. Tyskland präglas av en intressant ideologi som kallas *Staatsräson* (”riksintresse”) där det hävdas att Israel ger den tyska staten existensberättigande. Om man tittar på den faktiska historien för tyskt stöd till Israel sedan 1949 så har den israeliska staten bidragit till att skapa myten om en avnazifierad och demokratisk tysk stat. När Angela Merkel (förbundskansler i Tyskland mellan 2005–2021) populariserade begreppet *Staatsräson* var det mitt i en nynazistisk mordvåg, som möjliggjordes av klandestina nätverk av nazister på höga positioner i myndigheter och polisstyrkor.

Med andra ord så räcker det med att framföra vag kritik mot den israeliska staten för att bli utsatt för extraordinärt våld och få sina demokratiska och medborgerliga rättigheter upphävda. Lagar från nazisttiden och 1800-talets Preussen återupplivas för att införa en mer auktoritär ordning. Tyskland kallar sig stolt för en ”defensiv demokrati”, med förhoppning om att världen glömt tidigare tyska regimers ”defensiva” åtgärder, samtidigt som just dessa åtgärder används. Många av dem har använts mot protester. Otaliga demonstrationer i solidaritet med Palestina har ställts in.

Defensiv demokrati: En uppsättning lagar som begränsar vissa rättigheter och friheter i ett demokratiskt samhälle för att skydda det från anti-demokratiska krafter.

Den tyska polisen har fått absolut och fullständig makt att utforma och tillämpa de regler de själva anser lämpliga på demonstrationsplatserna. Polisen i Berlin har kunnat förbjuda deltagarna på ett protestläger på en offentlig plats från att tala arabiska, hebreiska och iriska. De har förbjudit upp-och-nedvända röda trianglar, upp-och-nedvända vattenmeloner, att bära keffiyeh, olika flaggor och tröjor, "From the River to the Sea" som jag nämnde innan, och mycket annat.

Dessa förbud upprätthålls genom misshandel och angrepp som utförs av stora mängder bepansrade och välutrustade poliser som utbildats vid samma polisinstitutioner som var ansvariga för största andelen av dödandet under Förintelsen. Av alla delar av den tyska staten var det också dessa institutioner som avnazifierades i lägst grad.

Media och politiker rättfärdigar polisens våldsamma och godtyckliga agerande, samtidigt som de ropar efter ännu mer våld och deportationer av "antisemitiska islamistiska terrorister". Jag såg en tysk programledare säga att det inte finns något problem med polisbrutalitet i Tyskland, särskilt inte mot judar, framför en video som visade hur en grupp poliser brutalt misshandlade en judisk aktivist som hölls fast på marken. Aktivisten hade lätt kunnat dö.

En annan unik aspekt av den nyfascistiska tyska staten är hur många organisationer som deltar i "kriget mot antisemitismen". Anti-antisemitismindustrin är enorm och producerar pseudovetenskap och historierevisionism i form av böcker, studier, utbildningsmaterial och polisredskap. Allt för att göra det möjligt för nazisternas åttlingar att etablera ett narrativ där de enda antisemiterna är färgade människor och folkmordskritiska judar. Tyskland är det enda land jag känner till där nynazister stolt kan misshandla judar på öppen gata för att de är "antisemiter".

Hur ser du att judisk identitet utnyttjas politiskt i Tyskland i dag?

Det moderna Tyskland har approprierat den judiska identiteten för egna politiska syften. Till att börja med måste vi samtidigt konstatera att i

"Trots att det inte sitter en enda jude i förbundsdagen har Tyskland utfärdat en stadig ström av lagstiftning, uttalanden och åtgärder i det judiska folkets namn"

Tyskland kan en "jude" aldrig ses som tysk. Vi är den tyska nationalstatens antites. Ofta kallas vi helt enkelt för israeler. Trots att det inte sitter en enda jude i förbundsdagen (tyska parlamentet) har Tyskland utfärdat en stadig ström av lagstiftning, uttalanden och åtgärder i det judiska folkets namn, i det så kallade "kriget mot antisemitismen". Judarna används för att rättfärdiga nynazistisk (eller rentav nypreussisk) politik som slår mot minoritetsgrupper genom begränsningar i grundläggande demokratiska, medborgerliga och mänskliga rättigheter. Sedan andra världskrigets slut så har "beskyddandet" av judar också utgjort själva kärnan i iscensättningen av ett avnazifierat, demokratiskt Tyskland. Ironiskt nog är det genom "kriget mot antisemitismen" som Tyskland helt offentligt kan sjunka tillbaka ner i fascismen.

Vilka övergripande lärdomar om den internationella solidaritetsrörelsen kan vi få genom att titta på Tyskland?

För det första tror jag att det är viktigt att det finns en internationell rörelse som problematiserar och försöker ingripa i den våldsamma, nyfascistiska stat som Tyskland åter har blivit. Det kan inte nog understrykas. Folks liv och försörjning är i fara,

särskilt vad gäller palestinier, de som rasifieras som araber eller muslimer, och judar som kämpar mot folkmordet.

Vad gäller mer övergripande lärdomar så tror jag att det tyska exemplet lär oss vikten av att också ställa de länder som behärskar (eller åtminstone behärskade) det demokratiska snacket till svars. Jag måste också tillägga att jag har vita kristna tyska vänner som arbetat hårt med att bilda sig själva och som kämpar för rättvisa. De som verkligen lärt sig av tidigare generationers brott och bestämt sig för att leva på ett annat sätt. Jag tror att de kan lära oss mycket om att försöka läka världen på riktigt, att inte nöja sig med tomma ord.

Vi måste också hedra alla de sårbara, rasifierade människor som dagligen genomför små och stora revolutionära handlingar runtom i Tyskland. De som står upp emot orättvisor, mot en brutal nyfascistisk polisstat, med full vetskap om vad detta land har gjort och är kapabelt att göra igen. De som lyssnar på ropen från snubbelstenarna och alla minnesplatser för offer för tidigare folkmord, som slår fast att "aldrig mer" betyder aldrig mer för någon. De queera judar som återvänt till Tyskland efter att deras far- och morföräldrar flytt lägren, som blir nedslagna på gator, avskedade från sina arbeten, hotade och förtalade i stora tidningar, men fortfarande står upp för kärlek och rättvisa. Palestinier som flyr från ett pågående folkmord och/eller ser sina anhöriga slaktas, som möter rasism, härskartekniker och våld dagligen, men som trots det står upp för kärlek och rättvisa.

Om världen har något att lära från Tyskland så är det från dessa människor och deras kraft. Det är deras röster vi måste lyssna på, deras själar vi ska be för, deras hjärtan vi bär i våra.

Jason Oberman är aktivist, skribent och medlem i den tyska anti-sionistiska judiska organisationen *Jüdische Stimme* och har fram tills nyligen varit baserad i Berlin.

Olof Bortz är historiker och forskare vid Hugo Valentin Centrum vid Uppsala universitet, samt medlem i nätverket Judiskt upprop.

Snubbelsten: Minnesmärken i form av upphöjda gatstenar som sedan 1995 placerats runtom i Tyskland till minne av nazismens offer 1933–45.

Det palestinska kunskapsundantaget

Det råder en ideologisk strid om akademien, där forskning och undervisning attackeras för politisk vinning. Den striden ställs på sin spets genom palestinafrågan. Kunskap om just Palestina verkar vara undantagen den fria akademiska diskussionen.

Att befinna sig i akademien under de pågående ofattbara grymheterna mot det palestinska folket och den nästintill totala förstörelsen av Gaza är surrealistiskt. En aspekt är hur värdegrunder, etiska riktlinjer, formuleringar om akademins ansvar i upprätthållandet av mänskliga rättigheter omtolkas och omförhandlas. Efter det som benämns som "kriget" är över lovar även universitetsvärlden att göra "något" för att återuppbygga Palestinas utbildningsväsen. Vi känner till de israeliska universitetens inblandning i ockupationen, i förnekandet av palestiniernas historiska arv, i utvecklandet av militärteknik, i upprätthållande av ett apartheidssystem, mordandet av lärare och studenter, samt den pågående förstörelsen av utbildningsväsendet i Gaza. Trots denna vetskap så verkar det otänkbart för svenska lärosäten att

avbryta några samarbeten med israeliska universitet.

Men utöver frågor om värdegrund är det något mer som utspelar sig just nu, något som inte är isolerat till just svenska universitet. Att befinna sig i akademien är också att stå mitt i en ideologisk strid om kunskap. Stridsropen förtäcks i hårklyverier om universitetens politiska neutralitet. Regeringen gjorde till exempel ett ställningstagande för Ukraina, men förbjuder lärosätena att agera för Palestina. Argumenten bubblar under skendebatter om akademisk bojkott vs. akademisk frihet trots att bojkottsrollen genom BDS-kampanjen, är tydlig med att inga individuella forskare är måltavlor, trots israeliska universitets inskränkningar av just akademisk frihet. I bästa fall är universitetsledningarna medvetet okunniga, i värsta fall agerar de ideologiskt.

Varför är universiteten så handfallna eller rent ovilliga att agera för Palestina? Det går att analysera det som en fråga om konformism, eller att även högutbildade drivs av rädsla för att störa ordningen, och att de också är rädda för att möjligen ha fel, för att inte vinna debatter.

Det finns skäl att känna rädsla. Det senaste decenniet har västliga stater genomgått en auktoritär vändning som också bär på en omförhandling av kunskap. Allt ifrån de mest fascistiska politiker till liberaler attackerar forskning och undervisning för sin egen politiska vinning. Men vi upplever också aggressiva attacker mot akademien och enskilda forskare komma inifrån universiteten, i form av en kamp om kunskapsproduktionen i sig.

Palestinafrågan blir ett skrämmande tydligt exempel på den här ideologiska

striden om vilken kunskap som räknas och om makten som kommer med att äga definitionen av kunskap: de giltiga metoderna för kunskapsskapande, hur man skiljer belagda antaganden från åsikter, vad som räknas och inte räknas som kunskap i ett givet ögonblick i historien. I det ingår också att äga eller ha tillgång till verktygen och redskapen för kunskapsskapande, såsom laboratorium, data, arkiv, dokument, antika och förhistoriska föremål.

De post- och dekoloniala studierna har visat hur nära förbundet akademiska discipliner varit de imperialistiska och koloniala projekten och därigenom framfört grundläggande kritik av makten över kunskapsskapande. I slutet av 1900-talet började också urfolksforskare att artikulera en kritik mot den eurocentrisk dominansen inom forskning och akademi och istället återta sina folks kunskapsskapande metoder. Historia, arkeologi, antropologi, med flera vetenskapliga fält har varit tvungna att ompröva sina metoder för att skapa akademisk kunskap. Institutioner som museer och arkiv har omskapat sina praktiker och blivit instrumentella i historiska rättviseprocesser: allt från vardagsföremål och värdefullt konsthandverk, till mänskliga kvarlevor har antingen återförts till ursprungsplatser eller fått nya beskrivningar i utställningar för att bättre representera dess ursprung.

De israeliska lärosätena har producerat expertkunskap på samma sätt som kolonialmakter har använt akademien för att både effektivisera och legitimeras det koloniala styret. Antika artefakter och bibliotek har plundrats och arkeologiska utgrävningar har flyttat fram de fysiska gränserna för bosättningar. Israelisk rättsvetenskap och kriminologi har bidragit till palestiniernas icke-medborgerliga status i Israel och jurister tolkar internationell rätt på innovativa sätt som upprätthåller ojämlikhet och förtryck men också straffrihet för militär och polis (1). Etik och filosofer i och utanför Israel har argumenterat för den moraliska legitimiteten i det undantag från internationell rätt som ockupationen utgör (2). Går man till de historiska källorna så ser man hur arkivens kategorisering och beskrivning av dokument, men även bildmaterial och fotografier, påverkar tolkningen av handlingar och skeenden (3). När tidigare

hemligstämplade dokument om kriget 1948 tillgängliggjordes trettio år senare gav det upphov till en ny våg av kritisk historieskrivning som ifrågasatte officiell historia om staten Israels tillblivande och bekräftade därmed den existerande palestinska forskningen om Nakban (katastrofen), den etniska rensning av palestinier som var del av den israeliska statens tillblivande. Men uppmärksamheten ledde också till misskreditering av historiker och i arkiven har dessa dokument åter hemligstämplats och gjorts otillgängliga för ny forskning (4).

De senaste två decennierna har den akademiska friheten krympt samtidigt som listan över ämnen som inte får beröras på israeliska universitet expanderat. Slaget om kunskapen utspelar sig där liksom här, i Sverige, i USA, i Europa. I det så kallade kulturkriget anklagar den ideologiska högern just post- och dekoloniala studier som hotet mot akademien. När de pratar om ett postmodernistiskt kunskapsförakt är det just kritiken mot hur kunskapsmakt skapas som de vill komma åt. De klumpar samman en kunskapsbaserad avtäckning av den makt som kan rymmas i de akademiska institutionerna med relativisering av akademisk kunskap. Attackerna är dels riktade mot den inomvetenskapliga kritiken, dels mot hela kunskapsfält, särskilt de human- och samhällsvetenskapliga, men inte minst visar klimatpolitiken att även naturvetenskapliga och tekniska ämnen inte nödvändigtvis respekteras.

Det senaste året har det blivit vanligare att uppmärksamma vad som kallas för det palestinska undantaget till yttrandefrihet. Uttrycket fångar alla de tillfällen då försök att prata om Palestina och kritik av Israels krigsföring och politik, har tystats eller avfärdats. Erfarenheterna från lärosäten i väst är att det även råder ett palestinskt kunskapsundantag. Under de här månaderna har den västerländska akademiska gemenskapen fått uppleva att all kunskap inte räknas. Att kunskap om just Palestina är särskilt undantagen den fria akademiska diskussionen. Undantaget permanentas i Gaza där universitetet och skolor bombas, där arkiv, museer och bibliotek plundras och sätts i brand. Palestinafrågan, med allt sitt våld, förtryck och förstörelse, framträder som det stora slaget i en ideologisk strid om akademien.

"Allt ifrån de mest fascistiska politiker till förment liberaler attackerar forskning och undervisning för sin egen politiska vinning."

Karin Zackari är doktor i mänskliga rättigheter och forskare i historia. Hon är aktiv i Lund Academics for Palestine.

Fotnoter:

1. Noura Erakat, Lisa Hajjar och Nadera Shaloub-Kevorkian är några rättsvetenskapliga forskare som skrivit om detta. Maya Wind, *Towers of Ivory and Steel: How Israeli Universities Deny Palestinian Freedom*, Verso, 2024.
2. Filosofen Per Bauhn vid Linnéuniversitetet skrev nyligen i tidskriften *Israel Affairs* om att Hamas ska anses bära allt moraliskt ansvar för de civila döda i Gaza.
3. Ariella Azoulay, *Civil Imagination: A Political Ontology of Photography*, Verso 2011; *Potential History: Unlearning Imperialism*, Verso, 2019.
4. Ilan Pappé. "An Indicative Archive: Salvaging Nakba Documents." *Journal of Palestine Studies* 49, no. 3(195) (April 1, 2020): 22–40. Maya Wind, *Towers of Ivory and Steel: How Israeli Universities Deny Palestinian Freedom*, Verso, 2024.

Studentlägren som exempel på frigörelsepedagogik

Mavis Hooi har under våren intervjuat studenter vid flera svenska universitet om deras upplevelser och observationer vid demonstrationer och tältaktioner för Palestina. Här kopplar hon deras erfarenheter till Paulo Freires frigörande pedagogik.

Den brasilianska filosofen och pedagogen Paulo Freires (1921–1997) begrepp kritiskt medvetande [*conscientização*] betecknar processen att lära sig identifiera politiska och ekonomiska motsägelser, för att sedan kunna bekämpa samhällets repressiva strukturer.

Freires teoribildning kretsar kring förtryck och frigörelse. Han kritiserar traditionell utbildning, det han kallar "bankmodellen"; där lärarens roll är att "sätta in" information hos passiva elever – som kan liknas vid det som på svenska ibland kallas "korvstoppling". Enligt Freire hämmar bankmodellen kritiskt tänkande och kreativitet, vilket samtidigt cementerar förtryck. Förtryck upprätthålls bland annat genom "tystnadskultur", där de drabbade hålls borta från möjligheter att ifrågasätta sina egna villkor, eller diskrepansen

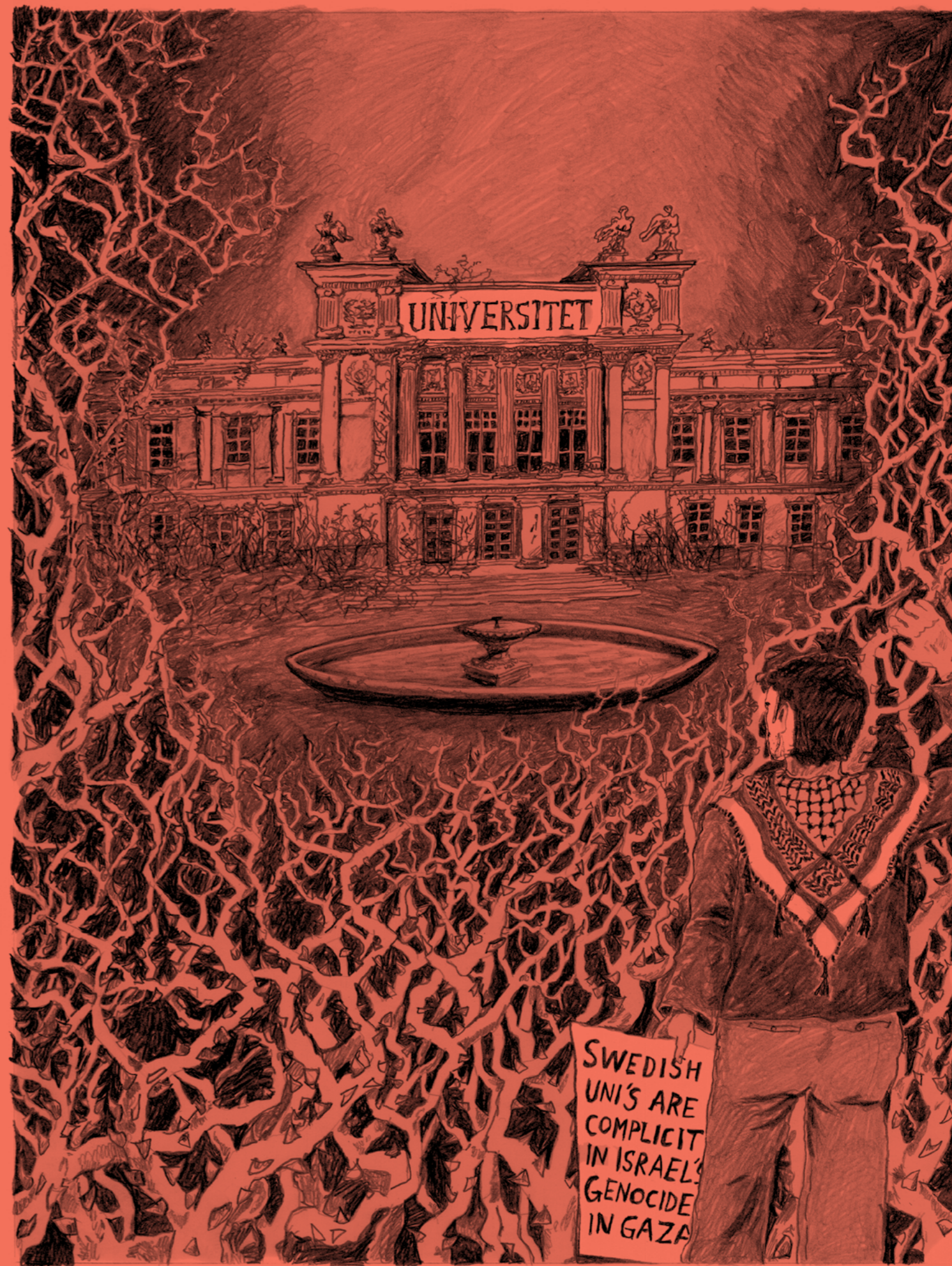
mellan institutioners uttalade värderingar och deras faktiska handlingar. För Freire är förtryck mer än fysisk dominans och inbegriper internalisering av förtryckarens värderingar hos de förtryckta, något som leder till en cykel av dominans och lydnad. Frigörande pedagogik kan motverka detta och bli ett verktyg som främjar kritiskt tänkande och social rättvisa.

I studentprotesterna mot det pågående folkmordet och ockupationen av Palestina går det att spåra Freires idéer i praktiken. Studenterna ser hur regeringar och universitet misslyckas upprätthålla sina egna högt hållna principer och värderingar. Studentaktivister på campus över hela Sverige arbetar tillsammans för att synliggöra och bekämpa passivitet eller faktisk vägran att se allvaret i situationen.

Enad studentfront

De svenska studentprotester för Palestina som tog fart under våren 2024 föregicks av de propalestinska rörelser som funnits långt innan händelserna i Israel den 7 oktober 2023. Dessa har vuxit i antal och styrka i takt med den israeliska militärens intensifierade offensiver mot civila palestinska mål och infrastruktur i Gaza.

Studenter över hela Sverige har direkt, eller via studentkårerna, försökt kontakta sina universitetsledningar, för att kräva att samarbeten med israeliska institutioner och företag avbryts. Enligt intervjuperson X – en av studenterna som intervjuats för denna artikel – har "vissa universitet genast gått med på att träffas, medan andra vägrat, och ytterligare några har haft skenmöten utan avsikt att genomföra några åtgärder,

bara för att kunna säga att de träffat studenterna. Inte ett enda universitet har ifrågasatt sina samarbeten”.

Efter månader av att studenternas önskemål om dialog har nekats fortsätter universitetsledningarnas tystnadskultur – något som så småningom ledde fram till organisering och etablering av tältläger vid flera svenska universitet. Övergången från försök till samtal och manifestationer till läger tog inspiration från de studentläger som inte bara dök upp på universitetscampus i USA, utan också i Europa och i övriga nordiska länder.

”Vi kände att det är viktigt att Sverige blir en del av den globala studentrörelsen. Vid svenska universitet tenderar man avskräckas från politiska ställningstaganden. Man ska studera, få bra betyg och fokusera på sitt liv. Vi saknar en miljö där politik och olika världsbilder diskuteras på campus. Så det har varit fint att studenter från olika delar av landet – Malmö, Göteborg, Stockholm och mindre städer – har kunnat träffas online, lära av varandra och diskutera vad vi kan göra. Att sätta upp lägren som en nationell rörelse har varit nyckeln – tillsammans är vi starka. Med enad front kan vi ställa universiteten till svars för sin tystnad om ockupationen av Palestina, och brist på avståndstagande från ansvariga” säger intervjupersonen Z.

Studenterna uppmanas inte att tänka politiskt, vilket också innebär att de avskräcks från att ifrågasätta sina egna och omvärldens villkor. Genom tältlägren använder studenterna det som Freire kallar kritiskt medvetande för att samskapa kunskap och sedan agera utifrån den. Deras krav handlar om social rättvisa i form av avbrutna samarbeten från institutioner som är delaktiga i folk mord.

Akademisk frihet?

I boken *De förtrycktas pedagogik*, skriver Paulo Freire att ”ordet” – något jag tolkar som språk och mening – inte bara är ett kommunikationsmedel. Ordet består av två dimensioner: reflektion och handling. Sanna ord, som både inkorporerar reflektion och handling, har makten att förändra verkligheten, och med det världen. Freire varnar för att när ordet berövas sin handlingsdimension, så blir reflektionen per automatik också lidande; ord förändras på så sätt till prat.

Tomma ord kan inte kritisera eller förändra världen, och det finns ingen förvandling utan handling. Omvänt blir handling utan reflektion ren behaviorism.

När universitetens ställningstaganden inte återspeglar deras fina ord om akademisk frihet, demokrati, rättvisa, mänskliga rättigheter eller hållbar utveckling, så urholkas ordets innebörd. När studenterna däremot engagerar sig för att stoppa folk mordet i Palestina, och sina institutioners delaktighet i det så kombinerar de reflektion med handling; de använder sitt kritiska tänkande och sitt agentskap för att kollektivt bidra till att stoppa förtryck och förändra världen.

Om svenska universitet bara upprepar regeringens hållning i frågor som den om folk mordet i Palestina, så går det att dra slutsatsen att de faktiskt inte utövar sin akademiska frihet. Utbildningsminister Mats Persson sa i en SVT-intervju i maj 2024: ”Sveriges regering kommer inte avbryta några avtal med Israel. Tvärtom är det viktiga att vi står upp för att forskning och utbildning står utanför det politiska”. På frågan om dubbelmoral beträffande avslutade samarbeten med ryska universitet och forskare till följd av kriget i Ukraina, medan inga sådana åtgärder tillämpas på israeliska institutioner, svarade Persson att Israel är en demokrati där studenter tillåts debattera och kritisera sin regering. Så mycket för demokratiska principer som bevarandet av mänskliga rättigheter och social rättvisa, principer som rimligen också borde skydda palestinier. Man undrar, vad är demokratiskt med att underlåta sanktioner mot, låta bli att kritisera – eller till och med stödja – en stat som aktivt begår folk mord?

Det finns ingen opolitisk utbildning

Den huvudsakliga kritiken av Freires verk kretsar kring dess marxistiska inriktning och starka betoning på klasskamp, förtryck och frigörelse. Kritiken kommer framför allt från förespråkare av en opolitisk och neutral pedagogisk filosofi. Frågan är, om utbildning kan eller bör vara opolitisk?

”Det håller jag uppenbarligen inte med om” svarar intervjupersonen X på frågan. ”De som vill vara opolitiska säger det för att mildra konflikter eller obehag på grund av politiska olikheter. Det är

intellektuellt självmord. Varje student påverkas av politik, och det påverkar nästan alla sektorer – du påverkar och påverkas. Det som anges som kärnvärden på universitetens webbplatser är väldigt politiskt; det inkluderar att stå för mänskliga rättigheter, jämställdhet mellan könen, HBTQ+ rättigheter, stödja humanitära ändamål, eller att stödja det ukrainska folket och fördöma den ryska invasionen. Finansieringen som universitetet tar emot och fördelar är också politiskt styrt. Politik är vardaglig praktik”, fortsätter hen.

Freire själv hävdar att utbildning varken kan vara neutral eller opolitisk, eftersom den antingen upprätthåller status quo eller ger individer möjlighet att utmana och förändra förtryckande strukturer. Intervjupersonen Y säger i linje med detta ”att hävda neutralitet i situationer av orättvisa är orimligt, eftersom det inte gör något för att utmana förtrycket”.

Samskapad kunskap

Dialogen utgör grunden för inlärningsprocessen i Freires frigörelsepedagogik. Till skillnad från bankmodellen, innebär den ett utbyte där lärare och elever lär av varandra. Tältläger på svenska campus har drivits av studenter och liknar inte relationerna i en traditionell lärosal. Här har ett utrymme skapats för ömsesidigt lärande, som inte bara sker via de teach-ins eller seminarier som hållits av mer erfarna aktivister, professorer och andra gäster, utan också genom de samtal som ägt rum mellan studenterna som bott där. Teach-ins fokuserar på en specifik politisk fråga, exempelvis rasism, mänskliga rättigheter eller motstånd. Formatet är mindre formellt än föreläsningar och de har inte bara ett utbildande syfte utan inrymmer även frågor, diskussioner och brainstorming om möjliga aktioner.

Lärandet har även skapats i praktiken genom de dagliga aktiviteterna. Genom interaktion och delade erfarenheter har lägerdeltagarna samskapat kunskap på ett demokratiskt, deltagande och kollektivt sätt – i linje med Freires idéer. Att upprätthålla en positiv atmosfär för lärande kräver ömsesidig respekt, sympati och solidaritet mellan deltagarna; det måste enligt Freire finnas en gemensam vilja att övervinna förtryck och avhumanisering för att uppnå

befrielse. Freires idéer återspeglas i de intervjuade studenternas berättelser:

”Deltagarna skiljer sig åt mycket inom gruppen; det har funnits studenter från olika nivåer och utbildningar. Även universitetsanställda har funnits med – fast mycket färre än vad man hade kunnat hoppas. Vi som ingått i gruppen är på många sätt olika, men vi jobbar alla för samma humanitära mål,” säger intervjupersonen X.

”Organiseringen kan beskrivas som anarkistisk och platt utan någon ledare. Lägren har varit välorganiserade och man lär sig tillsammans och av varandra. Beslutsfattandet har fungerat väldigt demokratiskt; folk har kunnat uttrycka sina idéer, diskutera och nå enighet. Studenterna som deltagit i campuslägren har visat hur man engagerar sig solidariskt med Palestina på ett demokratiskt sätt.” säger intervjupersonen Y.

”Drivkraften hos varje person på plats har varit engagemanget för Palestina. Det har varit många volontärer, så det är inte alltid samma personer på plats, men alla gör sin del. Det brukar vara trevlig stämning och man löser eventuella konflikter snabbt. Vi har fått stöd från aktivister i miljörörelsen, antirasistiska grupper och andra som hjälpt till i bakgrunden med saker som donationer på plats, juridisk rådgivning och insamlingar till Gaza.” berättar intervjupersonen Z.

Sociala mediernas som platser för gemensamt lärande

Förutom att underlätta organisering och delning av information, har sociala medier och videokonferensappar som Zoom även utgjort platser för undervisning och gemensamt lärande. Många seminarier och teach-ins om Palestina och angränsande ämnen har hållits online sedan protesterna började. Sociala medier har även möjliggjort offentlig diskussion om exempelvis polisingripanden.

”När Lundlägret lades ned var polisen ganska brutal trots att studenterna inte gjorde något motstånd. Detta går att se på de inspelningar som lagts upp på sociala medier. Folk blev ganska chockade och sa saker som ’vi trodde aldrig att den svenska polisen skulle vara så brutal mot studenterna’, vilket visar en idealiserad syn på en svensk poliskår som annorlunda än de i USA,

Storbritannien eller Tyskland”, säger intervjupersonen X.

Delningen av den här händelsen genom sociala medier har gett allmänheten möjlighet att identifiera och diskutera skillnaderna mellan deras antaganden om den svenska polisen, och insatsernas faktiska brutalitet – ett exempel på frigörande pedagogik i praktiken.

Hopp och framtid

Freire betonar att hopp är väsentligt både för att påbörja och upprätthålla kampen för befrielse, och att det i sin tur är sammanflätat med praktisk handling; det ena kan inte existera meningsfullt utan det andra. Studenterna har lärt sig mycket av protesterna och trots att deras krav inte har hörtsammats ännu har de hopp om framtiden.

”Även om jag inte tror att protesterna kommer att åstadkomma revolutionär förändring, kommer de åtminstone att sätta press på våra institutioner. Vi vill få fler att diskutera och fundera över Palestinafrågan. Så länge frågan hålls vid liv i det offentliga samtalet kommer Palestina alltid att finnas”, säger intervjupersonen Y.

”Jag har lärt mig att vi bekämpar ett förtryckarsystem som tar sig olika former i olika länder. Är Sverige verkligen ett demokratiskt land? När protester mot ett direktänt folk mord underrapporteras, ignoreras eller demoniseras, hur skiljer sig då detta från ett auktoritärt land? Det vi lärt oss av vårterminens protester är sådant vi kan använda oss av till hösten. Det har varit som en övning i olika typer av politiskt engagemang och deltagande. Vi borde använda våra campus för att mobilisera för fler saker vi bryr oss om – Palestina är bara en fråga.”, säger intervjupersonen X.

Mavis Hooi är doktorand och studerar kritisk pedagogik och antirasistisk aktivism på sociala medier. Hon har deltagit aktivt i studentprotesterna för Palestina det senaste året. Charlotte Fridolfsson är docent i statsvetenskap vid Linköpings universitet. Hon har skrivit avhandlingen *Deconstructing Political Protest*.

”Lärandet har även skapats i praktiken genom de dagliga aktiviteterna. Genom interaktion och delade erfarenheter har lägerdeltagarna samskapat kunskap på ett demokratiskt, deltagande och kollektivt sätt – i linje med Freires idéer.”

Eskalera för Gaza – Ett mixtape

Trots ett år av massprotester mot folk mordet i Gaza reagerar inte makt-havarna. Så nu eskalerar rörelsen. Men vad innebär det och vilka praktiska lärdomar kan dras?

Är du också trött på att varje helg demonstrera mot folk mordet i Palestina? Känner du dig också uppgiven över hur lite skillnad det gör?

Efter snart ett år av fullskaligt folk mord – ett år av vad som tros vara hundratals döda i rasmassor, svält, sjukdomar och angrepp, obeskrivbara fasor, och massiva globala protester världen över – framstår de fredliga demonstrationerna som mer effektlösa än någonsin. Som rörelse måste vi erkänna att vi har misslyckats att stoppa folk mordet och våra regeringars stöd för det. Vi måste utvärdera effektiviteten i våra strategier.

Den internationella studentrörelsen som startades den 17 april av studenter på Columbia University i New York utgjorde en betydande eskalering av de taktiker

som dominerat den palestinska solidaritetsrörelsen – till disruptiva, konfrontativa och kreativa aktioner som tältläger, husockupationer och blockader. Ett internationellt nätverk för direkta aktioner, med bland andra *Palestine Action Group*, har i en rad olika länder genomfört sabotage, förstört och vandaliserat fastigheter tillhörande vapenproducenter och banker kopplade till det israeliska krigsmaskineriet. Samtidigt har få av dessa eskalerande taktiker nått Sverige, där vänstern historiskt varit formad av en stark tradition av legalism och parlamentarism medan militanta traditioner varit svagare.

Vad krävs för att stoppa ett folk mord? Vi har i ett år bevittnat det värsta tänkbara – det straffria och livestreamade utpländandet av ett folk under belägring – och ingen av våra protester har hjälpt. När

den globala fascismen eskalerar krävs det att vi också eskalerar, att vi följer uppmaningen från den palestinska solidaritetsrörelsen att #Escalate4Gaza, går bortom symboliska protester till förmån för former av disruption som är ordningsstörande, hotar status quo och aktivt riktar in sig på de institutioner och företag som stöttar Israels pågående folk mord. Som våra kamrater i *Within Our Lifetime* skrivit i en text i det här numret, "Nog med deeskalations-träning, var är eskalationsträningarna?" Inga mål eller taktiker är illegitima när det kommer till att stoppa ett folk mord.

Denna korta översikt eller *mixtape* av **eskalationstaktiker** är inspirerad av det senaste årets aktioner i den palestinska solidaritetsrörelsen. Den är inte uttömmande och vi uppmanar alla att göra egen research kring aktioner, taktiker

och säkerhetsrutiner. Även du som är oerfaren eller ny i aktivistiska sammanhang kan enkelt läsa på, ordna *teach-ins* med kamrater, och ta lärdom av de mer erfarna och modiga aktörerna inom den globala rörelsen.

Aktionsplanering

Man behöver inte vara många för att planera en aktion. För en del aktioner med låg risk och stor effekt (så kallade *low-risk-high-impact*-aktioner) krävs det bara att man är en eller två personer. För andra, större aktioner – som att exempelvis ockupera en byggnad – krävs det mer planering, samordning och fler personer som deltar. Även om man har lite resurser och tid finns det alltid något man kan göra – man kan **anpassa aktionens risk och nivå efter egen förmåga**. Viktigast är att vara kreativ och anpassa sig till situationen. Oavsett aktion är det viktigt att värna om sina kamraters säkerhet (från repression och uthängningar) – se den digitala säkerhetsguiden i slutet av denna artikel!

Att organisera sig behöver inte innebära att man ansluter sig till en redan existerande organisation, tar order uppifrån och blir en kugge i en massdemonstration eller protest där ramarna redan är bestämda. Du och några kamrater kan själva bilda en **vängrupp** – en anarkistisk organisationsmodell där enskilda personer med liknande intressen bildar en autonom grupp – som kan organisera aktioner och protester självständigt. Fördelen med vängrupper är att varje beslut inte behöver gå igenom ett långt led av människor, att man kan svara snabbt på uppkomna situationer och spontant gripa in. Antingen kan ni organisera självständiga aktioner eller exempelvis gå gemensamt på större demonstrationer som ni kan planera aktioner i anslutning till.

Att börja organisera och delta i direktaktioner kan vara spännande, men också förvirrande och läskigt. Det finns mycket material om aktionsplanering och vängrupper på nätet.

Protester

Även om protesten du deltar i är fredlig kan det vid polisingripanden lätt eskalera. Många gånger – som vi sett vid tältlägren på universiteten runt om i landet – är det polisen som eskalerar och då är det bra att vara

förberedd på att skydda sitt läger eller sina kamrater.

Fritagningstekniker. Fritagning (de-arrest) avser handlingar att frigöra någon som frihetsberövats av polis eller väktare. Det finns flera olika tekniker, beroende på hur situationen ser ut – den vanligaste är att greppa tag om den frihetsberövades överkropp bakifrån och dra den bakåt (ta inte tag i hår, nacke, armar eller ben). För mer om denna och andra tekniker, sök till exempel på *The De-Arrest Primer* på haters.noblogs.org.

Mänsklig kedja. Det bästa sättet att preventivt undvika arrestering i en folkmassa är att bilda kedjor. Detta gör man genom att länka arm med varandra, armbåge mot armbåge (du kan knyta dina båda händer över magen för att låsa denna position), samtidigt som man kan fortsätta marschera framåt. Denna formation (som man kan göra i flera rader) gör det svårt för någon att bryta loss enskilda demonstranter eller ta sig in i en folkmassa. Kedjor kan dock vara svåra att upprätthålla om folkmassan knuffas åt ett visst håll, då är det lätt att förlora balansen men det krävs att man trycker tillbaka.

Trycka tillbaka (pushing). Detta är en strategi för att som folkmassa trycka undan motståndare som försöker avancera in mot massan. Vid frontlinjen bildar en rad människor en kedja genom att greppa tag i varandra om axlarna. Man kan trycka tillbaka motståndaren med sin kropp, istället för armarna, som är lättare för motståndaren att greppa tag i. I den andra raden kan man trycka på sina kamrater bakifrån, genom att vara något framåtlutad med ena benet framför det andra (för bättre balans) och ha båda händerna utsträckta framför sig. För mer om detta, sök på *Militant Street Tactics: Pushing & Pulling*.

Barrikader och sköldar. Man kan använda egengjorda barrikader eller sköldar för att skydda en protest mot motståndare. En frontlinje med uppfällda paraplyer kan utgöra en enkel barrikad och skydda en marsch från tårgas- och pepparsprejsattacker. Detta var taktiken som utvecklades under de stora demonstrationerna i Hong Kong 2014 under den så kallade "paraply-revolutionen".

Taktikmångfald (diversity of tactics). Ett begrepp som ibland tillskrivs Malcolm X, som beskriver hur flera olika taktiker – från ickevåldsprotester till mer militanta och konfrontativa aktioner – kan samexistera inom samma kamp. På många, mestadels fredliga, pro-palestinska demonstrationer runtom i världen har initiativ tagits, där en grupp personer bryter sig ut för att ägna sig åt mer eskalerande handlingar i anslutning till den större protesten. Ibland har hela demonstrationståget spontant valt att genomföra vissa aktioner, som att avvika från demonstrationsvägen och blockera en motorväg. Initiativ kan spontant tas baserat på polisnärvaro och risknivå, enligt vad som för stunden bedöms som strategiskt möjligt. När lågrisk och mer eskalerande taktiker kombineras vid exempelvis en demonstration är det viktigt att visa hänsyn till andras autonomi och valda risknivå. Vid många lyckade aktioner sker ett samspel mellan de fredliga massorna och de mer eskalerande delarna, där aktivister som gör mer riskfyllda handlingar kan få skydd i folkmassan och arrangörerna gör rum för spontana initiativ, där de utåt – om det exempelvis är organisationer inblandade – inte behöver ta ansvar för eller kontrollera alla delar av protesten. Att eskalera vid en mestadels fredlig demonstration kan ibland leda till konflikter med de mer reformistiska delarna av rörelsen. Det kan vara bra att förbereda sig på att ta den debatten och argumentera för de strategiska fördelarna med taktikmångfald.

Ockupationer

Ockupationer kan vara kortsiktiga eller mer långvariga. **Sittstrejker** är en version av ockupation i mindre skala, som går ut på att man tillfälligt tar över en plats under några timmar. Ockupationens eskaleringsgrad beror på vilken plats du väljer att ockupera och hur länge. I den svenska pro-palestinska studentrörelsen ägde en av de mest eskalerande aktionerna rum den 7 juli, då studenter tog över och barrikerade dörrarna till Kårhuset på KTH. Liknande aktioner har ägt rum runt om i världen, från Columbia University i New York till Humboldt Universitet i Berlin. Att ockupera en byggnad behöver inte nödvändigtvis resultera i frihetsberövanden, som ockupationen av Institute of Politics på University of Chicago visade, då alla aktivister smet ut fönstervägen

innan polisen bröt sig in. Det behöver alltså inte vara målet att permanent ockupera en särskild byggnad och försvara den tills man blir gripen. En ockupation kan försvaras med olika metoder beroende på nivån av eskalering gruppen känner sig bekväm med.

En ockupation av en byggnad behöver planeras väl i förväg, men kan genomföras av en relativt liten grupp. Som studenterna på Cal Polytech i Kalifornien skrev, efter att ha ockuperat en byggnad på sitt campus: ”Om ni bygger något, kommer folk att dyka upp. Det krävdes bara ett fåtal av oss för att ockupera Siemens Hall. Var inte rädd för att hålla ställningarna – denna rörelse är stark. Till synes från ingenstans dök hundratal om inte tusentals personer upp för att stötta oss. Massorna som kom utifrån var avgörande och förhindrade polisens ingripande genom att distrahera dem.”

För mer info, se *The Do-It-Yourself Occupation Guide, 2024 Edition* (finns online).

Blockader och sabotage

Blockader. Blockeringar av motorvägar och annan infrastruktur har varit en taktik många aktivister använt sig av, som ämnar störa *status quo* och dra uppmärksamhet till folkmordet. Man har blockerat allmänna motorvägar eller mer specifika strategiska platser. I Sverige är det främst klimatrörelsen som utnyttjat denna taktik och Palestinarörelsen kan lära sig en del där (även av den repression och moralpanik som följt i aktionernas spår).

Sabotage. I Sverige har vi inte sett så mycket av denna taktik, men runtom i världen har direktaktionsgrupper saboterat och vandaliserat vapenproducenter som Elbit Systems och Aimpoints lokaler och fabriker. De har genomfört snabba aktioner där krossat fönsterrutor, kameror eller luftkonditionering utanför byggnaderna med släggor. Aktivister som lyckats bryta sig in har kunnat orsaka än mer skada. Man har letat upp företagets vatten- eller avloppsrör och blockerat det med cement. I ännu större skala har aktivister blockerat hamnar och förstört tåggrälsar. I somras utsattes till exempel Frankrikes snabbtågsräls för flera koordinerade attentat när Israels premiärminister Benjamin Netanyahu besökte de Olympiska spelen där.

Palestine Action Group anordnar regelbundna online-träningar kring direkta aktioner. Deras manual innehåller tips och råd för hur man kan planera aktioner mot banker och vapenföretag, sök på *Palestine Action: The Underground Manual*.

Militanta aktioner ökar!

Globalt sett finns det många exempel på hur aktiviströrelsen eskalerat kampen i olika länder. Här är några exempel från det gångna året på hur militansnivån har höjts.

Banner drops eller projicering av bilder på byggnader är en av de vanligaste aktionsformerna. Detta har gjorts på många campus runt om i Sverige och världen – men också på centrala eller symboliska platser som tågstationer, parlament och museum, och ibland kombinerats med *sit-ins* eller ockupationer. I många länder har andra **symboliska aktioner** genomförts, bland annat vid turistdestinationen Buckingham Fountain i Chicago, som färgades blodröd och där meddelanden som ”Gaza blöder” sprayades. Med enkla lågriskmetoder har aktivister lyckats genom sådana visuella aktioner få stor spridning i sociala medier.

Grövre aktionsformer med högre risk som använts är olika former av **ekonomiskt skadegörelse och sabotage**. På många håll i världen har aktivister med hjälp av billig hemmablandad cement murat igen dörrspringorna till Israelstöttande företag, som kafé-kedjor, restauranger och banker. Med lite superlim har aktivister kunnat täppa igen nyckelhålen, bankomater eller självscanningsmaskiner. De har även försökt störa leveranskedjorna på dessa företag genom att punktera bildäck på fraktfordon.

Palestine Action Group har vandaliserat över tjugo bankfilialer tillhörande Elbit och Barclays, som är delägare i eller erbjuder tjänster till åtminstone nio israeliska vapenföretag. De har sprayat byggnaderna med röd sprayfärg och när vanliga sprayburkar inte räckt har de byggt om brandsläckare till kraftfulla färgsprayare.

Vid ett flertal tillfällen har pro-palestinska aktivister angripit individer och institutioner genom att släppa ut

kackerlackor, maskar och andra skadedjur på universitetskontor och konferenslokaler. När Netanyahu besökte Washington DC i juli i år släppte aktivister ut maskar, larver och gräshoppor på Watergate Hotel, där han skulle bo och hålla möten. De satte även igång brandlarmet för att störa och skapa kaos.

Digital säkerhetsguide för aktivister

Att ha säkerhetsrutiner är extremt viktigt för att skydda dig själv och varandra från repression och rättsliga påföljder. Säkerhetskultur skapas kollektivt och fungerar bara om alla tillsammans upprätthåller den. Till att börja med: det säkraste är oftast att i så stor utsträckning som möjligt undvika digital kommunikation och planera aktioner ansikte mot ansikte, utan telefoner, eftersom dessa kan avlyssnas och även ”säkra” appar (listade nedan) kan i vissa fall lämna spår efter sig.

2023 expanderades möjligheten för svenska staten att använda så kallade preventiva tvångsmedel, det vill säga de sätt på vilka staten övervakar och avlyssnar personer som inte behöver vara misstänkta för brott. Detta inkluderade avlyssning av telefonsamtal och hemlig dataavläsning genom trojaner i mobiltelefoner (genom vilken de får tillgång till all information på din mobil, och kan avlyssna dig genom mikrofonen och kameran). Från september 2024 får staten också genomföra husrannsakan, genomsökning av molntjänster, och rumsavlyssning (buggning) av icke brottsmisstänkta personer och organisationslokaler.

I många länder har dessa repressiva praktiker redan existerat länge och aktivister har implementerat praktiker för att parera dem – det finns mycket skrivet och sammanställt online, läs på! *Surveillance Self Defense* är en bra resurs att kolla upp. Detta är en kortad version av saker som kan vara viktiga att tänka på.

För det första, fråga er själva vilken information det är ni vill skydda? Vem vill ni skydda den från? Olika personer kan ha olika säkerhetsbehov, så kom överens om en säkerhetsrutin i er grupp som alla följer – det kan vara bra att ha dessa nedskrivna.

För all känslig kommunikation och planering, använd alltid:

- **Signal** (istället för Meta-appar) eller Telegram, och använd alltid ”disappearing messages”-funktionen så att meddelanden försvinner efter ett tag.

- **Ett VPN** (som Mullvad eller Proton VPN) för att dölja din IP-adress.
- **Cryptpad** för planeringsdokument och anteckningar. Skapa ett lösenord till dina filer och skapa ett utgångsdatum så filen försvinner efter aktionen, om du inte längre behöver den.
- **Protonmail** (istället för Gmail) är en krypterad mailtjänst där bara du och mottagaren kan se innehållet. Skapa ett komplext lösenord som du inte skriver ner någonstans som polisen skulle kunna få tillgång till. **Bitwarden** är en bra och säker lösenords-manager där du kan spara dina lösenord.
- **Duckduckgo** (istället för Google Search) när du söker på saker online. Använd hellre en browser än en app för att söka efter något, eftersom appar lagrar data (inklusive Google Maps – **Osmand** är ett bra alternativ).
- **Tor** eller **Onion** som browser när du vill vara anonym.

Telefonsäkerhet (basics för protester):

- **Skapa ett lösenord** till din telefon med minst sex siffror eller en komplex bokstavskombination. Ta bort upplåsning genom ansiktsscannings- eller fingeravtryck – polisens tvångsmedel innefattar upplåsning genom ansiktsscanning och fingeravtryck, men inte kod. Lås aldrig upp din telefon i närheten av polis eller väktare med din kod, oavsett vad de säger.
- **Slå av iClouds synkningsfunktion**, Google Backup, eller andra tjänster som automatiskt laddar upp din data till molnet (detta är det enklaste sättet för polisen att få tillgång till din data).
- **Slå på ”Lockdown mode”** på din iPhone innan du går på en protest eller aktion, vilket kraftigt reducerar den information telefonen delar med sig av (till exempelvis appar) och kan blockera dataavläsningsprogram.
- Din telefons **platsbestämning** är alltid spårbar, oavsett om lokaliseringsfunktionen är på eller av – agera därefter!
- **Var försiktig med att lägga upp bilder** eller filmer på sociala medier där deltagares ansikten syns/se till att blurra dem först.

Vid mer riskfyllda planeringsmöten och aktioner:

- **Det bästa är att lämna din telefon hemma.**
- Din telefon kan vara avlyssnad så om du måste ha med den till ett möte, lägg

den i ett annat rum, helst i en så kallad **”faraday cage”** som är en påse eller liten burk som avskärmar telefonen från signaler och gör den omöjlig att lokalisera och avlyssna. Du kan beställa en sådan på nätet eller bygga en själv. Eller använd helt enkelt en mikrofvågsugn

- Investera i en billig **burner-telefon** som du kan använda vid aktioner eller protester. Detta är en telefon som inte går att koppla till din identitet, och som du använder när du genomför saker på platser du inte vill bli lokaliserad till. Lägg alltid telefonen i en ”faraday cage” innan du kommer hem och behåll den alltid där när du är hemma. För användning av burner-telefoner, se Burner Phone Best Practices: A User’s Guide (finns online).

- **Maskera** ansiktet och använd anonyma, gärna löst sittande och heltäckande kläder. Täck särskilt över kroppsdelar som är tatuerade.

- Om du dokumenterar och vill lägga upp bilder eller filmer från aktionen, var noga med att **ta bort metadatan** på dina foton eller klipp innan du lägger upp dem (exempelvis på Instagram) eller skickar dem vidare. Metadata är information som finns lagrad i till exempel ditt kamerafoto, och som bland annat kan avslöja din identitet eller GPS-placering. Signal tar bort all metadata från varje foto du skickar, men du kan också enkelt använda appar som tar bort metadatan (sök efter ”metadata scrubber”).

- Blockera **övervakningskameror**. Vid ockupationen av Hinds Hall på Columbia University den 30 april gjordes detta, vilket ledde till att alla frihetsberövade senare blev frisläppta eftersom tillräcklig stödbevisning för brott inte fanns.

- **Prata inte med folk** utanför din grupp om dina planer. Skryt inte eller dela med dig av information om planerade aktioner i onödan. Till synes oskyldig information kan senare komma att användas mot dig/er. Om ni pratar om planer, tala alltid i tredje person, ”Någon planerar x...”

- Om du använder en bil för att ta dig till eller från aktionen är registreringsskylten det lättaste sättet att spåras genom. I Sverige är det olagligt att täcka för skylten, men det finns lagliga skyddsfilmer man kan köpa online som gör skylten svår att avläsa.
- Radera all information från din telefon efter en aktion som kan koppla dig till aktionen.

För dem är vi alla utomstående uppviglare: Om solidaritetsläger och eskalering

Vad krävs för att studentrörelsen ska röra sig från att symboliskt protestera mot folkmord till att själva bli en maktfaktor? Studenter vid CUNY i New York och Within Our Lifetime kritiserar rörelsens respektabilitetspolitik och manar till eskalering.

I den imperialistiska kärnan har rörelsen för ett fritt Palestina nått ett vägskäl, efter över 40 000 martyrer, sju månader och 75 år. Under årtionden har vi marscherat, skanderat, deltagit i massprotester och direktaktioner där vi försökt visa för världen att vårt folk i Gaza – som nu bevittnat 75 år av folkmord – har rätt att leva. Det var likväl det palestinska folkets orubblighet – och deras motståndsrörelse – som vann den globala majoritetens stöd.

Över 40 000 martyrer och sju månader har visat att rörelsens taktiker och strategier i imperiets kärna har nått vägs ände. Stora demonstrationer, kändisars trötta anföranden, och halvhjärtad solidaritet från organisationer som inte är investerade i vår befrielse har tagit oss så långt som vi kan komma på denna väg. Inget har varit tillräckligt. Inget har

stoppat bomberna från att falla eller fyllt magarna på de palestinier som nu svälts ut av den sionistiska entiteten. Snarare har bosättare blivit alltmer skamlösa i sitt våld – från Västbanken där de regelbundet bränner ner palestinska hem till Gaza där de utför ohyggliga brott mot män, kvinnor och barn. Vår sak har alltid varit rättfärdig, men nu är det tydligt för var och en som ser på att vi står inför en monstruös bosättarkoloni fast besluten att utplåna oss som ett folk.

En enda gnista kan starta en präriebrand

Ändå finns det hopp också i imperiets kärna. Vår första glimt av detta hopp var 15 april, då en uppmaning till koordinerade men decentraliserade aktioner drev folk i hela världen till ekonomiska blockader riktade mot fabriker och logistiska nätverk, såsom hamnar, broar,

vapentillverkare, finansiella institutioner, m.m. En aktionsdag som beskrevs som ett skifte från symboliska till materiellt effektiva aktioner.

Under de senaste sju månaderna har repressionen vi kollektivt fått utstå från poliser, administratörer och politiker utvidgats och intensifierats. Sedan 7 oktober har dödshot och uthängningar blivit normen för de med ett samvete. Fackföreningar har attackerats när de har uttryckt rent symbolisk (om än inte materiell) solidaritet med Palestina. Mobiliseringar är ofta omöjliga att särskilja från poliskravaller – där drönarövervakning, arrestering av ungdomar och återkommande incidenter med snutar som sliter av kvinnor deras slöjor blivit rutin. Studenter har hängts ut, trakasserats, stängts av från sina studier, vräkts och utsatts för fysiskt våld när de

stått upp för ett exilfolks rätt att återvända till sitt hemland.

Universiteten, polismakten och politikererna har velat tvinga folket till underkastelse genom våg efter våg av repression – tvinga oss att acceptera att folkmordet är oundvikligt och att vi bör låta det ske, såtillvida vi inte vill drabbas hårt av konsekvenserna. Men effekten har varit den motsatta. Sju månaders brutal repression har klargjort uppgiften vi har framför oss och tvingat oss att släppa rädslan. De demonstrerande är inte lika rädda för att bli arresterade som de brukade vara, studenter har blivit uthängda och har ingen orsak att bita sig i tungan. När vi konfronterar sionism och imperialism tvingas vi också konfrontera det faktum att vi inte är fria och att vår rörlighet inom ett döende imperium kan tas ifrån oss när som helst. Vad finns det kvar att göra?

Studenterna i Columbia University Apartheid Deinvest-koalitionen (CUAD) besvarade frågan kl. 4 på onsdagsmorgonen den 17 april när de upprättade ett solidaritetsläger för Gaza på campus och proklamerade att de inte tänkte gå därifrån förrän deras krav uppfyllts. Ledningen på Columbia hade förbjudit studentorganisationerna *Students for Justice in Palestine* (SJP) och *Jewish Voice for Peace* (JVP); vräkt och stängt av studenter; ringt NYPD [New York Police Department], FBI, Homeland Security och även privatdetektiver för att övervaka organisatörer samt låtit en våldsam kemisk attack utförd av en före detta medlem av IOF [Israeli Occupation Forces] ske obesträffad. Columbias ledning klargjorde tydligt att dess lojalitet inte ligger hos studenterna utan enbart hos det våldsamma sionistiska projektet.

Kampen vid Columbias solidaritetsläger har varit historisk, mäktig och imponerande att bevittna både för landets studenter och 68-generationen, som inspirerade till idén om en ”befriad zon” på campus. CUAD har släppt in studenter från andra universitet, ett dussin organisationer och vanligt folk som vill stödja inte bara det som ses som en avsevärd eskalering av rörelsens strategiska orientering, utan också en modell för hur studentrörelsen kan tvinga makten att faktiskt ge efter för dess krav. Det tog bara några få dagar för ytterligare solidaritetsläger att dyka upp över hela landet,

från Cal Polytech till City University of New York (CUNY), från privata elitinstitutioner till publika universitet. *Within Our Lifetime* hyllar varje student i varje solidaritetsläger för Gaza och i varje befriad zon och uppmanar envar att ta kontakt med deras lokala projekt och stötta dem med vadhelst som är möjligt.

Att konfrontera fienden

Det finns inga mer symboliska segrar att vinna, inget mer behov av att ”bevisa” att den palestinska befrielsekampen är rättfärdig. Det finns inga av maktens institutioner att vädja till eftersom de alla – från FN till Internationella Domstolen till våra kommuner och universitetsledning – är korrumpade och ruttna. Årtionden av organisering inom det parlamentariska systemet har inte åstadkommit mer än svekfulla politiker som demoniserar vår motståndsrörelse och våra studentaktivister närhelst de får tillfälle. Åratal av vädjanden till FN har enbart resulterat i internationella domslut oförmögna att stoppa de bomber som ännu regnar på vårt folk.

Vad dessa modiga studenter har visat världen är att det inte finns några allierade inom fiendens institutioner, ingen att vädja till och i synnerhet ingen att förhandla med om vår existens och vårt motstånd. Vi har bara en fiende att bekämpa och en kamp som kräver seger. Att tydliggöra vilka som är våra vänner och fiender är det viktigaste för att behålla momentum i denna stund.

På Columbias solidaritetslägers andra morgon uppmanade universitetets rektor – Minouche Shafik – New York-polisen att tömma platsen och arresterera demonstranterna. Samma svar upprepades vid NYU, UT Austin, USC, Emerson och så vidare. När vi skriver detta uttalande konfronterar CUNY-studenter NYPD och universitetets väktare. Under solidaritetslägrets första dag vid CUNY tvingande studenter och allmänhet universitetets säkerhetspersonal att lämna lägret, efter att de utan motivering hade attackerat de som upprätthöll sig där. En tonårig lägerdeltagare kidnappades av väktare samma dag, överlämnades till snuten och åtalades för att hen påstods ha sprejmålat på marken.

Vi måste klargöra hur vi förhåller oss till dessa fiender nu när rörelsen går in i en ny fas. Vi kan inte förhålla oss till dem

som något annat än fiender gentemot vårt mål att stoppa folkmordet på det palestinska folket. Detta är anledningen till att vi har kartlagt och rapporterat om New York-polisens aktiviteter och kapacitet. Om de är villiga att varje natt häkta oss eller skicka oss till akutmottagningen för det oerhörda brottet att använda en megafon utan tillåtelse, vad skulle de då få för sig att göra om vi verkligen hade förmågan att förhindra det pågående folkmordet? Det finns ingen poäng med att skandera ”NYPD KKK IDF You’re All the Same” om vi samtidigt ignorerar den amerikanska polismaktens roll i upprätthållandet av status quo. Ett status quo som under 75 års tid betytt folkmord på oss palestinier. Vi förstår polisen som en funktionär för den amerikanska imperialismen, och vi vet att den sionistiska staten inte skulle klara sig en enda palestinsk sommar utan det amerikanska imperiets aldrig sinande militära och diplomatiska bistånd. Om polisen kan krossa den palestinska solidaritetsrörelsen på USA:s gator och uttradera det inhemska motståndet försäkrar de att biståndskränen kan fortsätta stå öppna.

Samtidigt som vi försöker greppa vilka repressionens krafter är måste vi på samma gång också vara på vår vakt mot opportunisterna som vill appropriera dessa rum och dess revolutionära potentialer till förmån för *photo-ops*. Redan nu har vi sett hur ett antal individer – flera som uttryckligen fördömt det palestinska motståndet och stöttat den sionistiska entitetens existens – kommit till lägren för att ta foton av sig själva eller till och med tala. I New York har vi bevittnat sell-outs som Alexa Avellies leka revolutionär och ta foton vid Columbias solidaritetsläger, ett år efter att själv ha hjälpt till att vräka mexikanska och latinamerikanska arbetare från *Plaza Proletarian* i Sunset Park. Vi har bevittnat Alexandria Ocasio Cortez twittra i solidaritet med lägren samtidigt som hon demoniserar ”utomstående uppviglare” och fördömer våra motståndskämpar i Palestina. Välkända intellektuella greppar tag om mikrofonen och tillrättavisar oss för att vi vågar skandera *From the River to the Sea* och uppmanar oss att ta hänsyn till den bosättarkoloniala statens legitimitet.

De är inte våra allierade och de står inte i solidaritet med oss. Politikerna, kändisarna och NGO:s försök att tämja rörelsen

är en strategi för upprorsbekämpning ämnad till att de-eskalera lägren, avvärja rörelsen och stoppa det momentum vi byggt upp under så lång tid.

Nog med de-eskaleringsträning; var är eskaleringsträningen!

Rörelsen drunknar i ändlösa *teach-ins*, online-seminarier och infografiker om de-eskaleringstaktiker ämnade att undvika dålig publicitet eller att provocera poliser, sionistiska agitatorer och universitetsledning. Detta är inte i sig något dåligt – vi är väl medvetna om vikten av att undvika poänglösa konfrontationer för att kunna bygga upp och samla våra krafter. Vi har själva hållit i *Know Your Rights*-övningar, och har använt denna metod vid specifika protester och förutsättningar. Men som med allt har vi ett val när det kommer till våra prioriteringar, och en skyldighet att möta detta historiska ögonblick. Vi behöver *Know Your Rights*-övningar, men vi behöver också *Know Your Enemy*-övningar. Vi kan välja att prioritera **de-eskaleringsträningar**, eller att prioritera **eskaleringsträningar**. Vi kan välja att lära oss hur man bygger effektiva barrikader, hur man mest effektivt krockar arm för att stå emot polisattacker eller vilket expanderande skum som passar bäst för dörrhandtagen i våra universitet. Detta är inte retorik – det är en nödvändighet. Vi delar alla de inspirerande bilderna från Cal Polytech, men vem är redo att studera och anpassa dess lärdomar för att passa våra egna förutsättningar? **Dessa frågor är av högsta prioritet om vi på allvar vill förvandla den här rörelsen från en som retoriskt försöker övertyga makthavare om det rätta i vår sak till en rörelse som själv blir en maktfaktor.**

Vi inspireras av studenterna vid Cal Polytech – en grupp studenter där en fjärdedel inte har tillräckligt med mat och har upplevt hemlöshet – som var de första som under denna protestvåg ockuperade en byggnad och jagade iväg polisen. Vi inspireras av Columbia-studenterna som modellerat hur man återupprättar ett läger efter att polisen har tömt det och hur man klarar sig i flera dagar åt gången. Vi inspireras av studenterna vid Emerson och Emory som lär oss hur man krockar arm i kedjor och bygger barrikader för att stå emot polisens anfall. Vi inspireras av University of Southern California-studenterna som

lär oss att om man i hundratal omringar en ensam polisbil kan man frige de gripna. De här studenterna är kreativa och anpassar sig till nya omständigheter och de representerar ett skifte inom solidaritetsrörelsen från symbolisk till handgriplig makt. Vi uppmanar alla i New York att dra lärdom och förbereda sig inför kampens nästa fas.

Nej till studentmakt – ja till folkmakt!

Som vi skrev för nästan åtta år sedan, ”studentrörelsen kan endast erbjuda ett revolutionärt ledarskap för en större rörelse om den är integrerad med bredare progressiva kamper för att erövra makt åt förtryckta folk. Men om studentrörelsen istället antingen begränsas till studenters särskilda kamper (terminsavgifter, resurser för studenter, osv.) eller isolerar studenter från deras större sammanhang, då blir studentrörelsen icke-revolutionär och till och med kontra-revolutionär.” Detta budskap framstår som mer relevant än någonsin nu när nya solidaritetsläger etableras varje dag.

Det finns många viktiga lärdomar att dra från avvisandet av studentmakt – lärdomar som samlades för årtionden sedan i USA och på andra platser, framförallt inom den filippinska revolutionära studentrörelsen.

För det första är det viktigt att upprätthålla vårt fokus och våra krav på Gaza och det pågående folkmordet på palestinier. Vi kan inte låta protesten själv dominera tidningsrubrikerna. Eftersom vår analys av den palestinska kampen är internationalistisk, krävs det samtidigt att vi även gör våra läger och vår organisering relevant för New Yorks majoritet, som inte är palestinier, araber, eller muslimer. Våra läger existerar i en stad plågad av vräkningar, hunger och statligt våld. Vi är dömda att misslyckas om vi begränsar dem till bara studenter och till snäva krav som ignorerar den materiella kontexten vi lever i – där våra grannar kämpar och dör. Men om vi öppnar upp universitets portar, delar varandras kamper, förstår att vi har gemensamma fiender, och bygger upp vår kollektiva förmåga att bekämpa dem både på och utanför campus – då är universiteten våra att erövra.

För det andra är det viktigare än någonsin att vi avvisar tropen om ”utomstå-

”Vi kan välja att prioritera de-eskaleringsträningar, eller att prioritera eskaleringsträningar. Vi kan välja att lära oss hur man bygger effektiva barrikader, hur man mest effektivt krockar arm för att stå emot polisattacker.”

ende uppvigglare” som slungas i vårt ansikte av högermedia, snutar, universitetsledningen och så kallade progressiva krafter. Som kamraterna vid Cal Polytech lär oss, ”distinktionen mellan student och icke-student förstärker endast barriärerna mellan universitetet och det omliggande samhället. Genom att avvisa distinktionen kan vi öppna upp portarna”. Studenterna vid Emory i Atlanta har förkunnat: ”låt oss vara tydliga, vi välkomnar ’utomstående uppvigglare’ till vår kamp mot det brutala folkmordet på palestinier”. Vi är dömda att misslyckas om vi begränsar politiskt deltagande till studenter, och endast dem, och avvisar de som står vid portarna. Studenterna vann inte ’68 genom att avvisa folket i Harlem som hotade att storma Columbias grindar, och det kommer vi inte heller att göra. I våra fienders ögon **är vi alla utomstående uppvigglare.**

CUNY är till för folket

Detta för oss till i dag – den 27 april, år 2024. CUNYs solidaritetsläger har inlett sin tredje dag. City University

of New York är nyckeln till New York City. Det som sker här avgör studentrörelsens öde i hela staden. Det finns närmare 250 000 CUNY-studenter i New York. Runt 50 000 New York-bor arbetar vid universitet. CUNY har 24 campus i fem stadsdelar. Majoriteten av de universitetsstudenter som protesterar för Palestinas befrielse (och deras syskon, kusiner, grannar, kollegor...) studerar inte vid *Ivy League*-universitetet. De studerar vid CUNY. De gymnasieelever som marscherade ut ur sina skolor i solidaritet med Gaza ansluter sig år efter år till CUNYs studentled. Under större delen av sin historia var CUNY gratis – våra föregångare kämpade för och vann fri antagning – så att varje New York-bo kunde studera vid CUNY. Det förändrades i och med den första förstaårs-kullen av CUNY-studenter där majoriteten inte var vita. Snart introducerades terminsavgifter och en selektiv antagningsprocess, och nu befinner vi oss vid ett universitet som desperat försöker bli östkustens UCLA [University of California, Los Angeles] – endast offentligt på pappret – som främst gynnar medel- och överklass-studenter som inte kommer från delstaten eller har någon relation till New York och dess befolkning. Nu ser du säkerhetspärar, väktare, Starbucks, avgiftshöjningar och selektiv antagning var helst du vänder dig på ett CUNY-campus. *Within our Lifetime* (tidigare känt som *NYC Students for Justice in Palestine*) grundades specifikt ur denna verklighet av palestinska och arabiska New York-bor inom CUNY-systemet som bevittnade studentrörelsens isolering och verkade för att ta kampen ut ur föreläsningssalen och in i stadsdelarna.

Vi uppmanar CUNY-studenter att inventera sina campus. Vilka är de progressiva krafterna, vilka kan övertygas och vilka måste isoleras politiskt? Vilka byggnader på campus har de bästa förutsättningar för att blockera dörrar och smuggla in förnödenheter? Kommer studentkåren och universitetslärarna tvinga ledningen att dra tillbaka snutarna? Kommer stadsdelen där campus ligger att stödja vår kamp? Har vi ens gett dem anledning att göra det?

Vi hyllar de modiga CUNY-studenter, alumni, lärare och stadsbor som tagit kampen till CUNY. **Vi står till er tjänst.**

Mikael Omstedt är doktorand i kulturgeografi vid University of British Columbia och bosatt i Stockholm. *Within Our Lifetime* (WOL) är en pro-palestinsk och anti-sionistisk politisk organisation som grundades 2015 och är baserad i New York City.

”Vi hyllar de modiga CUNY-studenter, alumni, lärare och stadsbor som tagit kampen till CUNY.”

Vi universitets- anställda måste göra mer

Vi med ansvarsposter måste göra mer, säger en prefekt vid ett stort svenskt universitet och uppmanar universitetsanställda att använda sin yttrandefrihet för att göra gemensam sak med studenterna som protesterar mot Israel.

När jag börjar skriva denna text har en insamling just arrangerats på instagram för att betala eventuella dagsböter för de studenter som står åtalade vid Lunds tingsrätt. Brotsrubricering: Ohörsamhet mot ordningsmakten. Påföljden: 30 dagsböter.

Samtidigt planeras nya studentprotester på flera universitet inför höstterminen. Det solidaritetsarbete som inleddes under våren pågår alltså alltjämt, även om de många tälten inte syns till under sommarmånaderna.

Fortsatt pågår även massmördandet på Gaza-remsan. UNRWA rapporterar att tusentals ammande eller gravida kvinnor svälter, ständigt nya evakueringsorder och flyende barn som får sina kroppsdelar stympade när bomberna faller. En

oberoende FN-utredning drar slutsatsen att Israel har begått brott mot mänskligheten.

Studenterna som protesterar, fick vi prefekter veta i våras, hänvisas till studenthälsan. Dekanerna sa att vi skulle kontakta säkerhetsavdelningen, som i sin tur ständigt var beredda att ta emot oss vid misstänkta hot eller vid allvarliga tillbud. Men de allra flesta universitetslärare behövde inte säkerhetsavdelningen och studenterna behövde inte studenthälsan. Studenterna ville ha en dialog om vad universitetet kan göra för att brotten mot mänskligheten ska upphöra. Jag och många medarbetare på min institution ville kroka arm med studenterna, ställa krav på eldupphör, avge löften om att bistå i återuppbyggnaden av Palestinas utbildningssystem. Majoriteten i institutionens

styrelse förordade därför ett stöduttalande för studenternas solidaritetsarbete. Det var, från mitt perspektiv som prefekt, en del av den kollegiala styrningen att göra så. En följd av vår dialog med studenterna och ett försök att göra gemensam sak i en samhällsviktig fråga.

Jag visste att det rättsliga skyddet för universitetens självständighet är svagt, eftersom universitet är myndigheter som lyder under regeringen. Detta har professor Shirin Ahlbeck Öberg förklarat i många sammanhang. Men vi har ett handlingsutrymme, och brott mot mänskligheten måste vi kunna ta ställning mot. Att individuella forskare har yttrandefrihet förhindrar inte att vi i våra andra roller på universitetet också kämpar för att hålla institutionen fri från politisk styrning.

Vad betyder då akademisk frihet?

För tre år sedan innebar det att flera rektorer uttryckte att vi måste göra gemensam sak med Ukraina efter att landet hade utsatts för ett allvarligt angrepp av Ryssland. Vi var ansvariga för att hålla Ukraina vid liv, så vi som verkar vid svenska universitet och andra lärosäten runtom i världen. Många av dessa andra lärosäten har under det senaste halvåret också tagit ställning mot Israels angrepp, men inte de svenska.

För 120 år sedan skrev Humboldt om den fria akademien i *Om den inre och yttre organisationen av de högre vetenskapliga läroanstalterna i Berlin*. Staten, skrev Humboldt, får inte kräva någonting av universitetet som har beröring med staten själv. I stället måste staten vårda en övertygelse om att universitetet när det väl fyller sitt ändamål också uppfyller statens ändamål, på en mycket högre nivå. Där kan andra krafter och redskap tas i bruk än vad staten själv förmår sätta i rörelse. Humboldt skrev också att nytänkande – det som högre utbildning handlar om – förutsätter jämlikhet mellan lärare och studenter.

När studenter och lärare nu ignoreras av sina universitetsledningar, bör de, och vi, försvara oss.

Rektorerna uttalar sig om att de uppskattar vårt samhällsengagemang som enskilda forskare i den akademiska frihetens namn. Då bör vi svara att vi vill göra mer, ta ett steg till. Vi som har prefekt-,

”Rektorerna uttalar sig om att de uppskattar vårt samhällsengagemang som enskilda forskare i den akademiska frihetens namn. Då bör vi svara att vi vill göra mer, ta ett steg till.”

dekan-, styrelse- eller andra uppdrag och därmed tecknar avtal, ansvarar för arbets- och studiemiljö och för studentdelaktighet. Vi bör vara tydliga med att vi inte kommer att acceptera att polisen utsätter studenter för våld när de uppmärksammar brott mot mänskliga rättigheter. Vi bör vara tydliga med att vi vill bidra till arbetet med bojkott, avyttringar och sanktioner mot Israel. Precis som gjordes när rektorerna sa att Ukrainas sak är vår. Vi bör värna varje enskild forskares frihet att samarbeta med andra enskilda forskare och samtidigt avstå från institutionellt samarbete med israeliska institutioner. Vi bör säga: Just nu inleder vi som institution inga sådana samarbeten. Punkt.

Vi bör lyssna på studenterna som har öppnat dörrar för rättvisa och gjort det möjligt för oss att bli en del av en frihetsrörelse. Som visat behovet av en bredare insikt om det arbete som krävs framåt.

Vi bör göra detta för att vi vet att engagemang för mänskliga rättigheter och internationell solidaritet stärker universitetens roll som etiskt agerande institutioner.

Vi bör också ta ställning mot Israels brott därför att allt annat är otänkbart. Nelson Mandela lärde oss under kampen mot apartheid i Sydafrika att de svarta sydafrikanernas frihet inte skulle vara fullständig utan palestiniernas frihet. Martin Luther King lärde oss att orättvisa någonstans är ett hot mot rättvisa överallt.

Studenternas kamp har redan fått genomslag på hundratals lärosäten runt om i Europa.

Även om vi inte ser någon ljusglimt gällande de pågående brotten mot mänskligheten måste vi som är anställda på universitetet, även när våra universitetsledningar vill begränsa oss, nu försöka göra mer.

”Vi bör värna varje enskild forskares frihet och samtidigt avstå från att samarbeta med israeliska institutioner. Vi bör säga: Just nu inleder vi inga sådana samarbeten. Punkt.”

Folkhav

Det återstår nästan bara frågor.

Gräset som bär folkhav till motstånd och vila:

Tälten ni har rest i värmen

och det haltande ljudsystemet

och de nervösa talen

och oliverna som färdas i skålar, från hand till hand

och tunna melonskivor och små flaskor med vatten

och mitt barn som undrar:

Får man ta av dem?

Åtminstone detta vet vi:

Olivträdets frukter är inte en fråga.

*
busschauffören med apelsinpåsen

mördas

mormodern i den smala dörröppningen

mördas

pojken med undulaten på axeln

mördas

flickan gråtandes i baksätet

mördas, och från himlen faller

regnet av fosfor

som bränner hål i barnens magar

sönderbrända frätande

sår, som flammar upp och brinner

när bandagen tas bort
efter tre dagar
brinner efter fem dagar
och tre veckor
brinner efter nio månader
och männen talar rakt in i kameran:

Det finns inga oskyldiga!

Vi ska göra en parkeringsplats av hela skiten!

*

Det borde vara över.

Endast skammen borde återstå,

den fruktansvärda tyngden.

Inget i detta är en fråga.

Det borde aldrig ens ha börjat.

Och det är något med den gröna skuggan

under körsbärsträden

där folkhavet samtalar och höjer sina nävar

där fjärilar sover under bladen

men oroas av regnet, och virvlar då

för ett ögonblick

i en storm

som om tyngden inte fanns.

Vad ska vi göra?

*

Det äldsta bevarade spåret av människofötter

är gjorda av ett litet barn,

små avtryck i färsk vulkanaska

som hoppar än hit

än dit

och försöker följa i spåren

av den vuxne som går före

Australopithecus afarensis

En miljoner år gammal lek

som skrattar sig fram till våra ögon

som drakar reser sig i vinden över stranden

som barnet ler med undulaten sittandes på axeln

och barnet hänger halv på en mur

och barnet som

och barnet som

som om uppräknigen av de döda

gjorde någon skillnad

*

Och ibland går man vilse

och hamnar i det ohyggliga rum

där de mördades kroppar

inte är mer

än en av alla frågor

som enkelt kan besvaras

tunnlar, legitima mål, mänskliga sköldar

Man tvingas lyssna

och det blir allt svårare

att kalla sig människa, det tar sig

in, det infekterar som en smitta,

ett gift och –

*

Mitt barn vill köpa glass

så vi går in i svalkan

och genom tobaksaffärens fönster

ser vi folkälven strömmande med händerna höjda.

En ung kvinna skriker

vad ska vi göra, vad ska vi göra

och hennes röst bryts, men bär ändå

in till oss, över Sveavägen

vad ska vi göra

Observatorielunden

vad ska vi göra

och mannen som hämtar andan i skuggan

och tar apelsinen ur påsen

vad ska vi göra

och skalar apelsinen

med sina snabba säkra händer

vad ska vi göra

och det måste vara så

att hans händer inte är en fråga.

Kalle Hedström Gustafsson är översättare

och poet baserad i Stockholm.

Ockupation mot ockupation i Tyskland

Inom den tyska vänstern har det länge varit kontroversiellt att stödja Palestina, men våren 2024 växte en protestvåg fram på flera universitet. I Berlin utgjordes startskottet till campusaktivismen av ett protestläger som restes utanför parlamentet.

Tyskland har en speciell relation till Israel, och har sedan den israeliska statens bildande stöttat den både kulturellt och ekonomiskt. Tillsammans med USA är Tyskland den största exportören av vapen till Israel, något som fortsatt under det pågående folkmordet. Tyska staten har tjänat otroligt mycket pengar på vapenexporten och den ekonomiska aspekten är något som gärna skymms undan.

Inom den tyska vänstern har frågan om Palestinas frihet länge varit känslig och är det fortfarande. Det är frustrerande och absurt, och har kastat smolk i bågaren hos alla som försökt romantisera den tyska vänstern. Solidaritetsarbetet med Palestina har vuxit sedan oktober 2023 men stött på kraftiga repressalier. Det har avtäckt sprickan inom tyska vänstern som ännu inte adresserats på riktigt.

Sedan förra året har flera aktivister gripits, demonstrationstillstånd har utan förvarning upphävts, och verksamheter som öppet stöttat Palestina har blivit av med sin statliga finansiering. Demonstrationer och protester har konsekvent kallats antisemitiska i tysk media. Men trots repression verkar de ändå haft någon liten påverkan på den allmänna diskussionen, och saker förändras, om än väldigt långsamt.

Studenter vid de tyska universiteten har, som på många andra platser i Europa, satt upp protestläger på sina campus och hållit i andra aktioner. Men i Berlin var det ett annat protestläger som inledde vågen av campusprotester.

Den 8 april, på gräsplätten utanför parlamentsbyggnaden, ett stenkast från Brandenburger Tor i Berlin, samlades tio personer för att sätta upp ett

protestläger, där de krävde att Tyskland omedelbart skulle upphöra med vapenexporten till Israel. Snart hade tillräckligt med folk samlats för att lägret skulle kunna stå kvar. De lyckades skapa en gemenskap som överskred annars uppdragna gränser, och blev ett inslag i den allmänna debatten om Tysklands roll och agerande sedan 7 oktober.

Samlade under parollen *ockupera mot ockupationen* (Besetzung gegen Besatzung) blev protestlägret ett vattenhål där människor öppet kunde samlas för att visa solidaritet med Palestina. Varje dag hölls en rad programpunkter och varje dag erbjöds flera mål mat. Allt fungerade tack vare den generositet med vilken folk gav sin tid och energi till platsen. Efter 19 dagar vräktes lägret plötsligt och våldsamt, eftersom det av polisen ansågs störa den allmänna ordningen. Under vräkningen greps flera demonstranter. Lägret var det första i sitt slag i Berlin och efter vräkningen följde studentprotesterna vid bland annat Freie Universität och Humboldt.

Efter vräkningen behövde allt material som användes i protestlägret snabbt forslas bort från platsen och hamnade då på bottenvåningen i mitt hus. I kölvattnet av protestlägret blev huset en temporär plats där människor kunde mötas, börja bearbeta erfarenheterna från lägret. Det var här jag träffade A. A är aktivist, anarkist och migrant, med stor erfarenhet av självorganiserat arbete. Hen är aktiv i den löst formade gruppering som tog initiativ till protestlägret utanför parlamentsbyggnaden.

Skulle du kunna beskriva protestlägret? Hur skilde sig det från studentprotesterna vilka ägde rum senare?

Plötsligt hade Palestinaaktivister en specifik plats att samlas på i Berlin, utan regler för vilka som fick vistas där.

Platsen är av stor betydelse för aktivism, studenterna har universiteten som förutbestämda platser att samlas på, vilket kanske gör det lite lättare att organisera. Men de personer som registrerade protestlägret gav ju den möjligheten åt oss, alla vi som inte är studenter eller kan gå på universitet fick en plats att samlas på.

Utöver detta tror jag inte att lägret skiljde sig avsevärt från studentlägren. De organiseras på

”Protestlägret gav ju den möjligheten åt oss alla. Vi som inte är studenter eller kan gå på universitet fick tillgång till en plats att samlas på”

liknande sätt, efter liknande principer; folk bidrar med vad de kan och engagerar sig på det sätt som funkar för dem, och folk praktiserar och visar solidaritet med Palestina och varandra enade i den politiska kampen.

Men den tyska kontexten är viktig. Jag tror att lägret gav oss möjligheten att förstå att ”okej, det finns faktiskt en propalestinsk rörelse här”, det finns fler av oss i Tyskland som vill göra något, som inte är eniga med den förhärskande bilden som tyska staten propagerar för. Vilket är en utgångspunkt från vilken det är möjligt att bygga en rörelse.

Många personer från lägret tillhörde inte någon grupp eller organisation sedan tidigare och vi skapade starka band till varandra. Att leva under konstant press från polis och även media, skapade nån slags ”trauma bonding”. Vi lyckades utvidga kampen i lägret till att inkludera all kamp för frigörelse; antikolonialism, klimatkamp, antikapitalism, de hör ihop på ett sätt som blir väldigt tydligt här. Jag tror inte att det går att alliera sig med Palestina utan att förstå att kampen handlar om frigörelse överlag.

Skulle du kunna berätta om de allianser som skapades?

Det hölls programpunkter varje dag, ihop med

gemensamma måltider. Det var inte så att de som bodde i lägret ringde runt överallt för att organisera programmet. Snarare kom initiativen från personer utanför lägret som var pro-Palestina. Det var folk som tidigare inte haft möjlighet att aktivt och öppet visa sitt stöd, på grund av det tyska klimatet. De kom till lägret och gav de resurser de kunde – vilket var fantastiskt och gav mycket kraft och energi till oss som bodde i lägret.

Utöver det är det lite svårt att nämna några specifika allianser av säkerhetsskäl, så fort det blir känt att dessa platser och organisationer är pro-palestinska kommer de att bli stängda. Det är Oyoun ett exempel på.

Hur är det att vara organiserad för Palestina i Tyskland i dag?

Nästan varje vecka förbjuds och kriminaliseras nya slagord och symboler i Tyskland, som kan kopplas till den Palestinska frihetsrörelsen. Nyligen slog förbundslandet Berlin-Brandenburg fast att frasen ”From the River to the Sea – Palestine Will Be Free” är absolut förbjuden att använda. Det är bara den senaste i en lång rad av förbjudna symboler. Såklart är vi upprörda över det, men vi måste skämta om det, situationen är absurd, det är ju relaterat till lagen om yttrandefrihet. Man måste ha ett humoristiskt perspektiv, annars blir man helt nedslagen.

Uthållighet som motstånd är praktiskt och taktiskt. Det är samma personer som kommer till demonstrationerna varje vecka, det spelar ingen roll hur många timmar de arbetar, hur många barn de har hand om eller hur många rättsprocesser de har igång, de är ändå där varje vecka, villiga att möta konsekvenserna för sin solidaritet, för att de fortfarande har privilegiet att möta de konsekvenserna. Alltså, de kan inte arresteras oss allihopa, eller jo det kan de, men då skulle vi börja skandera ”upphäv fängelserna”.

Vill du säga något om vänsterns relation till Palestina-aktivismen i Tyskland?

Jag är väldigt besviken på vänstern i Tyskland. Att, som många inom vänstern i Tyskland gör,

kalla solidaritet med Palestina för antisemitism och försvara Israels folkmord, eller sätta på sig skyggglappar och inte säga något om det överhuvudtaget, det är ett svek.

Jag kan på ett sätt förstå varför det är så. Hela andra världskriget var väldigt traumatiserande för alla. Kanske är det för tungt att inse att man återigen gjort fel. På något sätt måste jag försöka förstå det, för annars förlorar de hela sin humanitet. Men med detta som utgångspunkt finns det ingen möjlighet att nå fram till dem tyvärr.

Hur ser framtiden ut för Palestinarörelsen i Tyskland, vad har ni framför er?

Vi fortsätter att organisera oss och fokuserar mycket på säkerhet inom rörelsen. Vi håller liv i den kultur vi skapade under protestlägret, där vi visar omsorg för varandra, och funderar på hur vi kan hålla liv i rörelsen utan att bli utbrända.

Vi försöker också att mobilisera fler personer utanför rörelsen, något jag tror många kämpar med. Det finns inte så många vita tyskar i rörelsen, så det är nästa steg, vi vill få fler av dessa engagerade. I nuläget är det främst människor med migrantbakgrund som är organiserade i rörelsen, folk som har mycket mer att förlora än vita människor med tyska pass.

Det är ibland svårt att hålla sig optimistisk på grund av all repression som rörelsen möts av, men vi försöker. Att lägret till en början kallades för ”Pro-Hamas” och sedan plötsligt blev det ”Pro-Palestinska lägret” eller att premiärminister Olaf Scholz äntligen yttrade orden ”eldupphör”, det är absurt små vinster i relation till den mängden arbete vi gör. Men vi har lärt oss att fira även de små segrarna. Förändringen sker långsammare än vi vill, men den sker!

Aktivist bosatt i Tyskland.

Oyoun: ett kulturellt center i Neukölln som förlorade all sin offentliga finansiering efter att ha huserat jubileet för en pro-palestinsk judisk organisation och därefter klassats som anti-Israeliska.

Hur den svenska staten tar efter Israel

Under Tidöregeringen håller Sverige i snabb takt på att bli mer och mer auktoritärt och likt Israel. Advokat Silas Aliko listar tre sätt på vilka det "israeliska tillståndet" blir alltmer påtagligt i den svenska statsförvaltningen.

Stadsdelen Järva i nordvästra Stockholm är numera ett så kallat *särområde*, reglerat i en särskild *särområdeslag*. Inne i särområdet gäller andra lagar än de som råder utanför *trevnadsdelaren*, den skyddsmur som resten av Stockholm barrikerat sig bakom. För att ta sig in i Järva Särområde måste du passera hårt bevakade checkpoints. Många väljer att avstå. Inne i särområdet råder kaos. Muslimska Brödrskapet och den oklara Rörelsen styr. Så kallade SGI:er – *särskilt gängrelaterade individer* – har fråntagits sin status som fullvärdiga medborgare och måste, i avsaknad av tillgång till socialförsäkringssystemen, försörja sig bäst de kan.

Sådana är förutsättningarna i den före detta försvarsadvokaten Jens Lapidus bok *Paradis City*, som släpptes 2021. Även om boken lämnar en del i övrigt att önska i fråga om såväl karaktärsutveckling

som sexskildringar så fångar den något som många av oss börjat lägga märke till: hur Sverige blir mer likt Israel, i allt ifrån vilket språk makthavare använder till de nya lagstiftningar som införs. För vad är det Lapidus skildrar om inte, tunt kamouflerat, Palestinas situation, och hur det israeliska tillståndet sakta sänker sig över Tidösverige?

Som före detta brottnålsadvokat är Lapidus väl lämpad att göra en sådan jämförelse. Vi som arbetar som advokater med brottmål och migrationsrätt kan inte undgå att se hur Sverige, en lagstiftning i taget, sakta närmar sig ett samhälle som på många sätt liknar det israeliska. Med det menar jag inte att relativisera det som palestinier just nu går igenom, såväl i Gaza som på andra platser. Det handlar snarare om att visa att det pågående folkmordet är den yttersta konsekvensen av en politik som i Israel pågått i decennier, och i Sverige och

andra delar av västvärlden bara påbörjats men som snabbt eskalerar.

Som jag ser det är det, grovt tillyxat, på tre olika områden som Sverige steg för steg närmar sig ett samhälle som liknar det israeliska.

Israel som apartheidstat

Internationella domstolen, ICJ, ett FN-organ som bland annat har i uppdrag att tolka internationella konventioner och avgöra tvister mellan stater, slog nyligen fast att Israels behandling av palestinier utgör apartheid.

Begreppet apartheid, som myntades i Sydafrika, betyder direkt översatt åtskillnad. Det som vanligtvis brukar åsyftas är ett system där människor som befinner sig inom samma territorium och som har rätt att vistas där behandlas olika inför lagen, baserad på godtyckliga karaktäristika som hudfärg eller religion. Israels apartheid består i såväl fysisk som juridisk åtskillnad mellan palestinier och israeler, och domstolen lyfter bland annat den fysiska isoleringen av palestinska byar genom bosättnings- och de omfattande lagstiftningar som behandlar palestinier sämre än israeler som exempel.

Sverige går ännu inte att beskriva som en apartheidstat, även om Sverige, precis som andra nationalstater, bygger på en åtskillnad mellan de som har rätt att vistas inom territoriet och de som vistas här utan en formell rätt till det. Filosofen Hannah Arendt diskuterar i *Totalitarismens ursprung* hur begreppet mänskliga rättigheter i själva verket snarare bör förstås som medborgerliga rättigheter, där den som förnekats den lagliga rätten att vistas inom ett territorium på många sätt också nekas en fullständig mänsklighet och utesluts från den politiska gemenskapen. Men Tidölaget genomför nu i hög hastighet förändringar som gör skillnad på människor som faktiskt har rätt att bo i Sverige med olika former av uppehållstillstånd, men som saknar medborgarskap, och de som är svenska medborgare.

Det finns naturligtvis redan regler som gör skillnad på medborgare och icke-medborgare. En sådan åtskillnad är skyldigheten att göra värnplikt, som enbart kan åläggas svenska medborgare. Men Tidöregeringen har aviserat, och i vissa fall redan infört, ett flertal regler som kommer att innebära formell eller informell olikhet inför lagen. Ett

"Vad är det Lapidus skildrar om inte Palestinas situation, och hur det israeliska tillståndet sakta sänker sig över Tidösverige?"

uppmärksammat förslag rör den utredning som tillsattes i oktober 2023 om "kvalificering till välfärden för nyanlända och icke-medborgare". Utredningen ska titta på förutsättningarna för att införa en graderad socialförsäkring, där personer som är nya i Sverige inte, som i dagsläget, får samma status som andra så fort de beviljas uppehållstillstånd. I stället ska varje individ, för att få rätt till sådant som barnbidrag, föräldrapenning och tandvårdsstöd, "gradvis och genom egen ansträngning" kvalificera sig till grundläggande rättigheter. Kvalifikationen ska kunna ske genom exempelvis arbete eller dokumenterade kunskaper i svenska språket. I Tidösverige finns det alltså inte något krav på att man klassas som en *särskilt gängrelaterad individ* för att hållas utanför socialförsäkringssystemen, som i Jens Lapidus framtidsvision. Det räcker med att vara nyanländ.

Andra förslag, exempelvis det om så kallad "vandelsutvisning", riskerar att i praktiken inskränka yttrandefriheten för människor som lever i Sverige utan medborgarskap. Redan i dag har vi lagar där personer med uppehållstillstånd och en stark anknytning till Sverige kan utvisas om de döms för brott, något som aldrig kan drabba en svensk medborgare.

Israel som övervaknings- och kontrollstat
I boken *The Palestine Laboratory. How Israel Exports the Technology of Occupation Around the World* (2023) skildrar den tysk-australiske journalisten Antony Loewenstein hur Israel använder

sig av ockuperade palestinska territorier som testområden för ny teknologi. Loewenstein skriver att det är genom att ha tillgång till en instängd, ockuperad befolkning i decennier som Israel kunnat bli ledande inom vad han kallar ”kontrollens arkitektur”. Han syftar då på den teknologiska utvecklingen, där Israel är världsledande på att utveckla drönare och så kallade smarta stängsel, men också övervakningsteknologi som exempelvis spionprogrammet *Pegasus* som kan tömma telefoner på information utan att man någonsin behöver ha den fysiska telefonen i sin hand.

I Sverige blir den statliga övervakningen, och rätten att kontrollera de som befinner sig inom landets gränser, snabbt mer omfattande. Under de senaste åren har så kallade preventiva tvångsmedel införts i Sverige i hög hastighet. Bakom begreppet döljer sig numera en rätt för staten att avlyssna icke brottsmisstänkta personer och placera statliga trojaner av *Pegasus*-typ i icke brottsmisstänkta personers mobiltelefoner. Den senaste utvidgningen av lagstiftningen, som trädde i kraft den 1 september 2024, ger staten rätt att genomföra preventiv husrannsakan. Det vill säga, staten får gå in i icke brottsmisstänkta personers hem för att söka igenom dem. Att Sverige möjligen köpt in de spionprogram som krävs för övervakningen från israeliska företag behöver knappast påpekas.

Ett annat exempel på hur det israeliska tillståndet breder ut sig i Sverige återfinns i de nu extremt omfattande möjligheterna till kameraövervakning av offentliga miljöer. Inför Eurovision Song Contest i Malmö under försommaren 2024 gick polisen på sin hemsida ut med att man skulle kameraövervaka ”stora delar av Malmö mellan den 4 och den 13 maj”. Av den bifogade kartan framgick att i stort sett hela Malmö stad skulle stå under konstant drönarövervakning mellan 06.00 och 24.00 i tio dagars tid. Nuförtiden behöver inte polisen söka tillstånd för kameraövervakning, och även om lagstiftningen säger att verktyget ska användas restriktivt har det i praktiken blivit fritt fram för polisen att övervaka stora områden hur ofta och hur länge de vill.

Israel – en stat där civilsamhället är förbjudet

Doktoranden i internationella fredsstudier Caroline Lund har ägnat flera år åt att analysera hur Israel aktivt försöker destabilisera det pales-

tinska civilsamhället. I artikeln *Settler-colonial Theory and the Erasure of the Other: Constructing Hegemonic Narratives* (2023) illustrerar hon hur terrorlagstiftningar och attacker mot organisationers finansiering effektivt omöjliggör civilsamhällets arbete. Det rör sig dels om rent fysiska trakasserier, som att militären tar sig in i organisationers lokaler och förstör dokumentation, och dels om israeliska myndigheters försök att svartmåla organisationernas arbete, oftast utan belegg eller bevisning. Kanske än mer svårhanterligt är den israeliska statens terrorklassning av civilsamhällesorganisationer och attacker på organisationers ekonomiska stöd.

I Sverige syns liknande tendenser. År 2016 drog Myndigheten för Ungdoms- och Civilsamhållsfrågor (MUCF) plötsligt in stödet till Sveriges Unga Muslimer (SUM). SUM var vid tidpunkten en paraplyorganisation för ett antal mindre föreningar som organiserade muslimska barn och ungdomar som ville stärkas i sin identitet och tro. Föreningar som var medlemmar i SUM organiserade läger, studiecirkel och föreläsningar över hela landet, något som lockade många ungdomar som inte annars hade kontakt med det svenska föreningslivet. Med stöd av framför allt opinionsartiklar i pressen, påstod plötsligt MUCF att SUM var ”antidemokratiska”. En flera år lång rättsprocess där jag företrädde föreningen följde. I MUCF:s dokumentation förekom ett stort antal svepande påståenden, som var svåra att bemöta. Mest anmärkningsvärt var kanske att myndigheten under processen påstod att SUM hade en fasad utåt som en organisation som främjade mänskliga rättigheter, men att man inte kunde vara säker på vad som pågick bakom kulisserna – en klassisk antimuslimsk trop. Sedan 2016 har ett stort antal andra muslimska föreningar och skolor tvingats stänga ner, med samma vaga argumentation och svepande anklagelser om terrorkopplingar. Senast i september 2024 nekades det muslimska studieförbundet Ibn Rushd anslag från Folkbildningsrådet, trots att rådet i sitt beslut själva konstaterar att de uppfyllde alla krav. Tillvägagångssättet bär tydliga likheter med det israeliska arbetssättet mot ”den inre fienden”.

Ytterligare ett exempel rör den nyligen tillkomna lag som kriminaliserar ”deltagande i terroristorganisation”. Lagen, som är en komplicerad konstruktion, innebär i korthet att i stort sett

”Många, framför allt svenska muslimer, kurder, palestinier, nyanlända och transpersoner är väl medvetna om att Sverige blir alltmer auktoritärt.”

vilken organisation som helst kan komma att betraktas som en terroristorganisation, samt att det inte krävs att man själv begår brott för att kunna dömas för sitt deltagande.

Återigen, Sverige är inte Israel. Men det finns all anledning att fortsätta hålla koll på hur det israeliska tillståndet sprider sig i den svenska statsförvaltningen. Andra västerländska länder följer samma trend. Många, framför allt svenska muslimer, kurder, palestinier, nyanlända och transpersoner är väl medvetna om att Sverige blir alltmer auktoritärt i en skrämmande hastig takt, något som borde oro och mobilisera alla. De *encampments* som organiserats på svenska universitet under våren 2024 har för många inte bara givit en större medvetenhet om hur den globala kapitalismen är sammanlänkad, och de röda trådar som går mellan den israeliska ockupationen och svenska forskningsmiljöer. För en del har organiseringen också inneburit det första mötet med polisbrutalitet och rättsosäker hantering av brottsmisstankar, med övervakningsteknik och med den bristande hygien i svenska arrester. På så sätt har insikten att Palestinas sak är vår en möjlighet att öppna upp för en verkligt solidarisk organisering, där arbetet för att avbryta det pågående folkmordet kan länkas samman

med arbetet att se till att de svenska *särområdena* aldrig blir verklighet.

Texten är baserad på teach-ins och efterföljande samtal med studentaktivister som jag genomfört på encampments runt om i Sverige under våren 2024.

Silas Aliko är advokat på Folkets advokatbyrå i Stockholm och har en examen i krigsvetenskap från Försvärshögskolan.

ORDLISTA

Bosättare

Fascismen var ett monster som föddes av kapitalistiska föräldrar. Fascismen kom som slutprodukten efter århundraden av kapitalistisk bestialitet, exploatering, herravälde och rasism – som i huvudsak utövades utanför Europa. Det är rätt talande hur många bosättare och koloniala företrädare som attraherades av fascismen.

– Walter Rodney, *How Europe Underdeveloped Africa* (1972)

Campus

What was strange was not that the campus had suddenly become a police station, but rather that it turned out already to have been one all along.

– Samuel P. Catlin *The Campus Does Not Exist: How campus war is made, Parapraxis* (2024)

Civiliserad

En civilisation som visar sig oförmögen att lösa de problem den ger upphov till är en förfallen civilisation. En civilisation som väljer att blunda för sina mest avgörande problem är en drabbad civilisation. Faktum är att den så kallade 'europeiska' civilisationen, den 'västerländska' civilisationen sådan två århundranden av borgarstyre format den, är oförmögen att lösa de två huvudproblem som dess existens givit upphov till: proletariatets problem och det koloniala problemet. Faktum är att detta Europa när det ställs inför 'förnufkets' och 'medvetenhetens' domstolskrank är oförmöget att rättfärdiga sig.

– Aimé Césaire, *Om kolonialismen* (1950)

Internationell rätt

Den internationella rättsformen förutsätter juridisk jämlikhet och ojämlikt våld mellan suveräna stater. I den moderna internationella kapitalismens sammanhang är detta ojämlika våld *själva imperialismen*. Nödvändigheten av det ojämlika våldet *härör* från den juridiska jämlikheten: ett av rättssubjekten stiftar lagar utifrån rättsförhållandet och sin tvångsmakt, det vill säga sin imperialistiska dominans. Särskilt i sin universella form, som bygger på juridisk jämlikhet och självbestämmande, *förutsätter folkkrätten imperialism*.

– China Mieville, *Between Equal Rights* (2005)

Motstånd

This obscure feeling that you had as you left Gaza, this small feeling must grow into a giant deep within you. It must expand, you must seek it in order to find yourself, here among the ugly debris of defeat.

I won't come to you. But you, return to us! Come back, to learn from Nadia's leg, amputated from the top of the thigh, what life is and what existence is worth. Come back, my friend! We are all waiting for you.

– Ghassan Kanafani, *Letter from Gaza* (1956)

Palestina

Skriv upp:
jag är arab
Du har ryckt mina förfäders vinrankor upp ur jorden jag brukade med mina barn
du har bara lämnat kvar dessa klippor
åt mina efterkommande
åt min familj
Skall du ta dem?
din regering traktar efter dem
så sägs det
– Mahmoud Darwish, *Förhör* (1964)

Respektabilitetspolitik

"Det är inget att förklara *professó*", sade han. "Tänk bara att du är död även om du inte vet om det, allt är dött, sättet ni lever på är dött, och hur sättet ni pratar och att ni tycker att ni är jätteintelligenta och demokrater och vänster. Hur ska man förklara något för någon som är död?".

– Kommunisten Pasquale, ur Elena Ferrante, *Den som stannar den som går* (2016)

Sionism I

Det mest centrala i sionismen är tanken att landet Israel är det judiska folkets historiska födelseplats och tron att judiskt liv någon annanstans är ett liv i exil.

– Israels ambassad i Sverige, *Sionism* (2024)

ORDLISTA

Uppviglare

I Bologna tar sig polisstyrkorna in på universitetsområdet med pansarvagnar, samtidigt som studenterna drar sig tillbaka mot torget. Klockan elva på kvällen, samtidigt som staden kontrolleras av fullt beväpnade polisstyrkor, och pansarvagnarna kontrollerar gatorna på universitetsområdet, går en polispatrull in i lokalen som tillhör *Radio Alice*, på via del Pratello. Redaktionen arresteras och utrustningen slås sönder eller beslagtogs. Men under natten arbetar någon outtröttligt med att sätta ihop den förstörda utrustningen igen [...] och klockan åtta morgonen efter återupptar *Radio Alice* sina sändningar.

– Bifo Berardi, *A Thousand Little Machines* (2024)

Våld

Den koloniserade världen är en tudelad värld. Skiljelinjen, gränsen, markeras av kaserner och polisstationer. När den koloniserade vill tala med överheten är det gendarmen eller soldaten han måste vända sig till, som kolonialistens och förtryckarregimens språkrör. [...] I kolonierna däremot kommer den kolonialiserade dagligen i direkt kontakt med lagens handhavare. Soldaten och polisen finns överallt och ger sig ofta och smärtsamt till känna. Med bösskolven eller napalmbomber gör de klart för den kolonialiserade att han ska hålla sig lugn. Maktens representanter brukar det oförfalskade våldets språk. [...] Maktens ombud för med sig våldet in i den koloniserades hus. Han driver in det i huvudet på honom.

– Frantz Fanon, *Jordens fördömda* (1962)

Våld II

Ligue Communiste Révolutionnaire var starkast när det gällde försvar. De var bra på att skydda en demonstration. Ibland brukade vi också gömma oss bakom dem [skratt]. Det var visserligen fler än oss och så vidare [skratt]. Men sen när det gällde att slå till, att gå till angrepp, då var Gauche Prolétarienne bäst, även om den gruppen lades ner ganska snabbt. Efter det så var det för mycket av mycket som återstod... Vet ni, jag älskade det, att slåss med polisen. Jag var ansvarig för UCFM-L:s militära kommitté, jag skrev hela texter som argumenterade för varför vi måste ha dubbla led som kastar molotovcocktails i omgångar, jag känner till sådana saker väldigt väl. Och jag tyckte det var väldigt tillfredsställande att se ett led med poliser skingras, till exempel – det är som en allegori för något [skratt]. Det jag vill säga är att jag inte alls är allergisk mot sånt. [...] Jag är inte någon icke-våldare, absolut inte. Jag har praktiserat detta och jag tänker att det är helt normalt för unga människor att pröva det, tillägna sig det, så de vet att de kan göra det. Man måste lära sig att inte vara rädd för polisen, att avsky dem, men samtidigt att skydda sig själva från dem och så vidare – det är inte det som är problemet. Problemet är betydligt mer allvarligt: det handlar om att förstå vilken typ av begränsningar som är möjliga att påföra staten på en mer allmän nivå...
– Alain Badiou, intervjuad på acta.zone (2020)

”Vi kommer fortsätta tills Palestina är fritt”

Sedan tältlägret Palestinagård upprättades i Lund i maj i år har universitetsledningen besvarat studenternas krav med tystnad eller våldsamma polisingripanden. För Bröd och Rosor berättar studentaktivisterna om den gångna tidens organisering.

PALESTINAGÅRD, 24 maj 2024

Vi sitter på det gröna sommargräset i tältlägret Palestinagård i parken Lundagård vid Lunds universitet, upprättat av Lund Students for Palestine, Malmö Students for Palestine och en rad andra grupper. Banderoller löper från träd till träd. Ett tält är dekorerat med mattor, inrett till bönerum. Stora kastruller står på rad i ett gemensamt soppkök. *Palestina Cola* och kaffetermosar. Vid två sammanslagna picknickbänkar sitter det grupper med studenter och samtal. En megafon utannonserar att alla är välkomna att prova på Tatreez, traditionellt palestinskt broderi.

”Lund Students for Palestine grundades i oktober”, berättar Emily och Thekla, två studenter som vi intervjuar i tältlägret.

”Vi skrev ett mail till universitetsledningen som en av de första sakerna vi gjorde.”

De nöjde sig inte med att bara vänta på ett svar. Under tiden höll studenterna i demonstrationer, anordnade namnsamlingar, skrev motioner, skickade in studentärenden och försökte gå via studentkårer. Lund Students for Palestine bemöttes med tystnad. ”Den uppmärksamhet vi fått var när vi protesterade på Ulf Kristerssons framträdande i Lund (1). Då var det några av oss som var där inne och försökte lyfta frågan och blev kallade för ’ett hot mot demokratin’. Så vad ska man göra om inte tälta här?”

Vad har universitetet för roll i kampen mot ockupationen och vad är era krav?
”Förvånansvärt många säger att uni-

versitetet inte spelar någon roll, men vi håller inte med”. Emily berättar om samarbeten som Lunds universitet har med israeliska institutioner och företag aktiva i det pågående folkmordet. ”De har utbytesprogram i Israel, men om man är palestinier så får man inte delta i dessa. I universitetsstyrelsen sitter VD:n för Alfa Laval, som är verksamma i Israel. Ett annat exempel är Aimpoint som i våras bjöds in till en arbetsmarknadsmässa.” Aimpoint är ett företag som samarbetar med israeliska vapentillverkare, något som har uppmärksammats i DN (2).

”Vi hade ett möte med ledningen och när vi tog upp Aimpoint sa de: ’Men Aimpoint är en attraktiv arbetsgivare, därför bjuder vi hit dem’.”

1: ”Stökigt när Kristersson gästar studentafton i Lund – aktivister leddes ut”, Dagens Nyheter, 2024-04-03

Lund Students for Palestine har formulerat tre krav till universitet:

1. Ett skriftligt uttalande i solidaritet med Palestina.

2. Att universitetet ska vara transparent med och avsluta alla institutionella och finansiära samarbeten med israeliska institutioner och företag samt alla företag som är aktiva i den israeliska ockupationen.

3. Ett aktivt återuppbyggande av det palestinska utbildningssystemet och stöd till lärare, studenter och akademien.

Hur har det varit i Palestinagård den här tiden som ni har varit här, hur har organiseringen vuxit fram?

”Vi var extremt oförberedda för det vi stod inför. Det första beslutet som togs var att vi var här som en del av den globala studentrörelsen och dess tältaktioner. Efter en dag av väldigt många plenum-möten för alla typer av beslut så kom det sig naturligt att starta olika arbetsgrupper”, berättar Thekla och ger som exempel att de har bildat allt från praktiska grupper som ansvarar för städning, matlagning och insamling av donationer, till mer strategiska grupper såsom en pressgrupp. Det finns även ett tältbibliotek för att studenter ska kunna fortsätta med sina studier under tiden i tältlägret. Hon förklarar att arbetsgrupperna har fått växa fram allt eftersom olika behov har identifierats, och lägger till: ”Jag vill understryka att mycket av den här mobiliseringen har möjliggjorts tack vare kvinnor”.

”Vi har haft många föreläsningar och evenemang öppna för allmänheten”, säger Emily. ”Folk har velat vara här och det har funnits en stark community-känsla. Jag har träffat väldigt många nya människor och för att inte ha känt varandra så länge så är tilliten stor. Sedan vi påbörjade aktionen har vi mötts med ett otroligt stöd, donationer, och folk som kommit hit och tackat för att man är här.”

Vad är reaktionerna när folk går förbi?

Emily berättar om en man som länge stod och tittade på tältlägret, och som efteråt sa: ”Jag har bott i Lund i tjugo år och det här är det finaste jag någonsin har sett.”

Sen finns det andra reaktioner. ”Många ställer frågor som 'tycker ni att det här

är ett bra sätt att lyfta den här frågan på?' och föreslår att man borde ha en namninsamling, vilket vi redan har gjort”.

Det har även kommit motdemonstranter som stödjer Israel och som har stått vid tältlägret och hållit upp den israeliska flaggan. ”De var inte många, mellan fyra till nio personer som även heilade mot oss. Vi försökte att inte ge dem så mycket uppmärksamhet utan hålla god stämning med musik, sång och slagord”.

Hur upplever ni stämningen på campus och bland studenterna i allmänhet?

”Den generella stämningen på Lunds universitet är att politik är något man ska ta avstånd från. Det är politiskt att ha en åsikt, men det är inte politiskt att vara neutral eller emot en åsikt. Men att inte göra någonting är också ett politiskt ställningstagande”, säger Thekla.

När Lund Students for Palestine anslöt sig till tältprotesterna fick de för första gången prata med universitetsledningen. ”Två alternativ lades fram av rektorn”, berättar Emily. Antingen kunde de ha ett möte på Palestinagård eller i Kungshuset, en av universitets historiska huvudbyggnader som numera huserar universitetsledningen. Lägret röstade gemensamt för att mötet skulle ske i Palestinagård, där tre representanter skulle hålla i samtalet och resten av studenterna kunde få sitta med och lyssna. Strax innan mötet kom det nya bud: endast två till tre representanter var inbjudna att prata med ledningsgruppen. ”Vi ställde oss utanför Kungshuset och väntade. Efter en timme kom de ner och sa att de ville ha ett möte där inne – hela kontakten finns inspelad och tillgänglig på vår Instagram. Vi föreslog att fem representanter från lägret skulle få vara med, eller att vi kunde ha en journalist med som en tredje part. De sa nej till alltihop.”

När mötet väl blev av var rektorn sjuk och i stället närvarade två vicerektorer. De hade avsatt tjugo minuter till mötet som tog plats i Carolinasalen, belägen på bottenplan i Kungshuset. Studenterna la fram sina krav och fick nej till samtliga – däremot skulle ledningen överväga ett offentligt uttalande och återkomma till nästa möte. Ledningen lämnade mötet

”Den generella stämningen på Lunds universitet är att politik är något man ska ta avstånd från.”

och studenterna satte sig i en soffa för att vänta på att få en tid för nästa möte. ”Vi hade tappat förtroendet om att de skulle återkomma eftersom de inte svarat oss på sju månader.” En väktare försökte få iväg studenterna, som vägrade gå tills de fått en mötestid. Då anlände en dialogpolis som försökte detsamma, och därefter tre uniformerade poliser som fysiskt släpade ut studenterna och våldsamt drog ned dem för trapporna. När Emily sa till polisen att hans grepp gjorde ont fick hon till svar att ”det är ditt eget fel”.

Lägrets önskan om ett konstruktivt samtal bemöttes alltså med ett polisiärt avlägsnande. Detsamma skedde den 30:e maj, när polisen avlägsnade studenterna i tältlägret och Palestinagård stängdes ned. På Instagram cirkulerade snabbt videos som visar hur civilklädda poliser med batong tar stryppgrepp om en av studentaktivisterna. Ett klipp visar hur en uniformerad polis knuffar en knäböjande student bakåt så han slår huvudet i asfalten. I mitt Instagramflöde dyker det upp en story från Ikram Abdulkadir, en Malmöfotograf som skriver: ”Inget våldsamt, auktoritärt förtryck av studentprotester har någonsin åldrats väl”.

För att citera författaren Khaled Hosseini: ”Inget i livet händer i ett vakuum”. Det är en tanke som är viktig att ha med sig när man läser den erkänt vinklade rapporteringen av invasionen i Gaza och de protester som följt. I ett brev till landets redaktioner lyfter flertal journalister, författare och skribenter fram just detta och skriver om hur bl a språkbruk, brist på historisk kontext samt partisk källhantering skadar inte bara förtroendet för svensk media utan även bidrar till en fortsatt normalisering av det israeliska narrativet (3). Eller med FN:s generalsekreterare Antonio

Guterrez ord: ” Hamas attacker hände inte i ett vakuum”.

Om historiektioner finns till för att lära sig av så har många blickat tillbaka mot de globala studentprotesterna mot apartheidsystemet i Sydafrika som växte fram under 70-talet. Den amerikanska journalisten och författaren Rita Omokha beskriver i sin kommande bok *RESIST: How a Century of Young Black Activists Shaped America* den mångfald av taktiker som användes av studentrörelsen då, från protester till strejker och bojkotter (4). Studentaktivister avbröt tal av sydafrikanska politiker, vilket studenterna i Palestinagård också gjort vid olika tillfällen, exempelvis vid ett omskrivet möte i AF-borgen samt vid Ulf Kristerasons tal (5). BDS-rörelsen (Boycott, Divestment and Sanctions), som uppmanade till avinvestering och bojkott, uppstod ur anti-apartheidrörelsen och är i dag ett viktigt element i den pro-palestinska rörelsen (6).

Studentprotesterna bär också på en intellektuell ambition, en strävan efter kunskapspridning. På Palestinagård hölls föreläsningar, filmvisningar, workshops, diskussioner och poesiuppläsningar med svenska författare som Johanne Lykke Naderhvandi, Andrzej Tichý, David Zimmerman, Elisabeth Hjorth och Merima Dizdarević. Alla evenemang tillgängliggjordes för allmänheten i noggrant designade scheman på Lund Student for Palestines kanaler.

”Det vi försöker just nu är att få vår universitetsledning att lyssna på oss, men en väldigt stor del av det vi bygger här är relationer som kan bidra med ännu mer i framtiden. Den här protesten kanske ändrar form men vi kommer fortsätta tills Palestina är fritt”, säger Emily när vi frågar om tältlägrens framtid.

PALESTINAGÅRD, 1 september 2024

Jag träffar Emily igen dagen innan höstterminen börjar. Palestinagård ser vid

första åsynen ut att bestå av en palestinsk flagga, en banner, två bord och några tältstolar. En vecka in i denna nedskalade återkomst till gräsmattan i Lunda-gård har polisen redan hunnit vara på plats flera gånger för att be den mindre gruppen studenter som befunnit sig där att avlägsna sig och upprättat en anmälan om icke tillståndsgiven allmän sammankomst. Anmälan har lagts ner men Emily beskriver en fortsatt hög polisen närvaro.

Hur har tankarna gått kring att fortsätta organisera er i höst?

”Många av oss utsattes för grova saker efter räden. Under dagarna som följde var många av oss som deltagit i tältprotesten bevakade. När vi gick på vanliga föreläsningar följde det med civila poliser som ställde sig utanför föreläsningssalen. Vi var psykiskt utmattade, så jag hoppas att många tagit sig tid i sommar för att återhämta sig”, säger Emily.

Sommaren har präglats av rättegångar där flera studenter åtalats för ohörsamhet mot ordningsmakten. Många har fått fällande domar, och överklagat. ”Det har varit ett jättestort arbete att se till att alla har försvar, är förberedda inför rättegångarna och får det stöd de behöver.”

Planerna för hösten är många. ”Vi vill göra oss synliga och visa att vi finns men även samla nya krafter och jobba på ett mer hållbart sätt.” Emily beskriver strategier som att samarbeta med kårer och nationer och understryker vikten av folkbildning genom att erbjuda workshops och föreläsningar.

Till skillnad från svenska universitet såsom Stockholms universitet, Göteborgs universitet och Lunds universitet – som har aktiva utbyten med universitet i Israel – har våra skandinaviska grannar börjat agera. Helsingfors universitet har stoppat sina utbyten med Israel (7), vilket även flera norska universitet har gjort. Bergens Universitet har påbörjat bojkott av israeliska universitet (8) och Köpenhamns Universitet har deklarerat

”Lägrets önskan om ett konstruktivt samtal bemöttes med polisiärt avlägsnande”

att de kommer att avsluta investeringar i företag som är verksamma på ockuperad mark (9).

Matilde Villegas Wistrand är en svensk-boliviansk författare och sjuksköterska som har gått litterär gestaltning på Valand och debuterat 2024 med sin roman *Orangeriet*. Hon är med i *Bröd och Rosor*, ett litterärt sällskap för kvinnor och transpersoner vars liv och litterära arbete villkoras av migration och rasism.

2: ”Svenskt företag säljer sikten till Israel – används av IDF”, *Dagens Nyheter*, 2024-04-23

3: ”Rapporteringen om Gaza är ett fatalt misslyckande”, *Journalisten*, 21-08-2024

4: ”The Anti-Apartheid Movement in the United States Was Fueled By Student Activists”, *Teen Vogue*, 09-05-2024

5: ”40-tal demonstranter tog sig in i AF-borgen och avbröt politiskt möte i Lund”, *SVT Nyheter*, 24-05-2024

6: ”Let us remember the last time students occupied Columbia University”, *The Guardian*, 03-05-2024

7: ”Helsingfors universitet fryser utbytesavtal med israeliska universitet”, *Hufvudstadsbladet*, 21-05-2024

8: ”Why five institutions suspended ties with Israeli universities”, *University World News*, 05-04-2024

9: ”Denmark university to halt investment in companies in West Bank amid student protests”, *Reuters*, 28-05-2024

Hur man förlorar ett tältläger på fyra dagar

Vad händer när en solidaritetsrörelse sviker sina krav? I Northwestern University i Chicago såldes protesten ut och en försiktighetskultur förlamade studentrörelsen.

Sedan 17 april 2024 har rörelsen av Gaza Solidarity Encampments på amerikanska campus avslöjat en sanning för världen som vi redan visste om: universitetet och polisen skyddar och tjänar de intressen som verkar för att folkmordskriget mot Gaza ska kunna fortsätta. Eftersom det inte finns några universitet kvar på Gazaremsan har Gazas studenter kallat dessa läger för "studentintifadan". De som verkligen tar den palestinska frigörelsen på allvar följer intresserat de mest uppfinningsrika och stridbara av dessa läger. Framför allt för att få en uppfattning om vad som är möjligt för dessa lägers kamper och hur man kan överskrida deras begränsningar. Universitetsrektorerna, kändisaktivister och rörelseledare kan däremot rikta sin uppmärksamhet till Northwestern University i Chicago. Där kommer de att finna ett unikt fram-

gångsrikt exempel på upprorsbekämpning, där lägrets självutnämnda ledning inledde ett samarbete med universitetsadministrationen för att neutralisera rörelsen och odemokratiskt tvinga igenom en försåtlig "överenskommelse" i utbyte mot att lägret avvecklades efter bara fyra dagar.

Klockan sju på morgonen torsdagen den 25 april upprättade studenterna på Northwestern tillsammans med allierade icke-studenter ett läger på Deering Meadow och försvarade det framgångsrikt i en sammandrabbning med polisen knappt två timmar senare. På eftermiddagen hade, utan att de flesta i lägret kände till det, förhandlingar inletts mellan administrationen och ett team bestående av sex studentrepresentanter som valts ut av en liten, hastigt och temporärt tillsatt grupp studenter. Klockan 23.00

söndagen den 28 april lyckades denna förhandlingsgrupp, påhejad av en odemokratiskt vald ledningsgrupp, sälja in ett avtal med universitetet till en föreläsningssal fylld med studentaktivister. Denna okända överenskommelse, som först tillkännagavs av rektor Schill via e-post måndagen den 29 april och som väckte stor lokal och nationell upprördhet, innehöll inga löften om tillbakadragande av investeringar – divestering – i den sionistiska krigsmaskinen. I utbyte mot små eftergifter – ickebindande löften om öppenhet, en egen lokal för muslimer och andra från Mellanöstern på campus samt småskaliga stödprogram för studenter och forskare på flykt från Palestina – skulle över hundra tält monterats ned och lägret omvandlas till en tillståndsgiven och lugn manifestation enbart dagtid i ett litet hörn av ängen med slutdatum den 1 juni.

Lägrets ledningsgrupp utestängde icke-studenter från söndagskvällens möte, som hölls på lägrets fjärde dag, och alla studentorganisatorer gavs inte samma möjlighet att delta. Ett fåtal personer dominerade scenen och utnyttjade sin personliga prestige för att aktivt kampanja för avtalet, hävdandes att det var det bästa resultatet lägret kunde uppnå. Avvikande röster fick bara komma till tals i en kort frågestund i slutet av mötet. Dessa avvikande röster patologiserades i förväg som opportunistiska och rasistiska och tystades under förevändningen att rörelsens mål var att "lyfta fram palestinska röster".

Efteråt beskrev många studenter kvällen som en kupp, gällande hur "valet" av tolv internt nominerade kandidater som skulle fatta beslut för hela lägret hade gått till. De som inte var i rummet för att rösta blev passiva åhörare till ändlösa tal. En föreställd hotbild användes för att förstärka en hierarkisk uppdelning mellan organisatorer och deltagare, studenter och icke-studenter, goda samhällsmedborgare och onda "utomstående provokatörer" – uppdelningar som andra campus vägrat göra.

På en enda helg nådde det läger som var det första som etablerats i Chicago, som hade lockat många tusen deltagare och tiotusentals dollar i donationer, sitt skändliga slut. Vilket gjorde det möjligt för universitetet att fortsätta samarbeta med sionistiska intressen utan att behöva sätta in våldsamma polisattacker. Northwesterns öppna sionistiska och liberala strategi för att döda rörelsen – som snart kopierades på platser som Brown och Johns Hopkins University – visade på en upprorsbekämpning i form av en till synes ickevåldsmodell av "mjuk makt", som stödjer sig på självutnämnda studentorganisatorer och funktionärer i varselvästar. Med stöd av dessa kan de förvandla campus "befriade zoner" till övervakade och mikrostyrda experiment i konfliktbegränsning.

Vi har frågat oss själva upprepade gånger var saker och ting gick snett, vad vi kunde ha gjort annorlunda. Kunde vi ha mildrat den skrämselfpropaganda som startade långt innan lägret ens hade börjat, den paranoia som tog sig uttryck i profilering och kroppsvisitering av våra studiekamrater och kamrater för att ha "misstänkt utseende"? Kunde vi ha stop-

pat dem som övertalade andra studenter om att deras enda två alternativ var att "gå med på avtalet" eller "bli gripna"?

Som vi ser det är våra medstudenters agerande delvis ett resultat av den försiktighetskultur, "safetyism", som råder inom delar av den pro-palestinska rörelsen. Den präglar ofta rörelser som springer ur privilegierade grupper. På det privata elituniversitet Northwestern – som ligger i den välbärgade förorten Evanston, skyddad från de sociala motsättningar och den polisbrutalitet som den rasifierade arbetarklassen i Chicago upplever dagligen – blev termer som "risk" och "eskalation" tomma begrepp vars blotta framsägande sågs som ett hot mot ett intersektionellt sårbart studentkollektiv. "Safetyism" är en liberal ideologi som ofta draperar sig i en identitetspolitisk retorik genom att föra fram behovet av att skydda palestinska eller ickevita aktivister – från fysiskt våld eller från den offentliga svartmålning som mer militanta aktioner kan generera. Vi kan självklart inte blunda för de former av våld och repression som palestinska och ickevita aktivister i högre grad utsätts för, och som kollektiv måste vi vidta åtgärder för att skydda de mer sårbara bland oss. Däremot måste vi också förstå hur denna ideologi ofta skapar en konserverande motvilja mot de former av eskalering och militans som krävs av oss när vi försöker stoppa ett folkmord – nu när vi efter snart ett år sett hur impotenta symboliska protester är. Den tar också formen av en strävan att framstå respektabla, en "respektabilitetspolitik" som är mer ängslig för fascisters fördömanden än ägnade åt att organisera en antirasistisk rörelse som kan bygga en motmakt för den utan tvekan långa kampen mot fascismen vi har framför oss.

Folkmordet i Gaza med västvärldens öppna stöd markerar utan tvekan en avsevärd eskalering av den globala fascism som redan är här mitt ibland oss, oavsett om den är i dess liberala mer fördolda eller dess öppna fascistiska form. Denna historiska kamp – som sträcker sig långt bortom Palestina, men för vilken Palestina blivit ett globalt stridsrop – kräver nya nivåer av kreativitet, militans, motstånd och mod. Den kräver att vi utvecklar nya former av kollektiv intelligens, som kan svara mot repressionens nya intensifierade former. Om

"Vi måste utveckla nya former av kollektiv intelligens, som kan svara mot repressionens nya, intensifierade former"

studentintifadan i det globala nord på allvar ser sig som stridande sida vid sida med det palestinska motståndet, kan vi inte värdera vår egen "säkerhet" högre än den som tilldelas palestinierna.

Vi skriver denna text som en varning, stärkta av den snabba globala spridningen av studentintifadan, genom läger, ockupationer och blockader som har tagit gator och campus över hela världen med storm. I takt med att rörelsen växer stöter den också på inre och yttre begränsningar – yttre i form av polisrepression och inre i form av rörelsens egna konservatism. Vi vill därför lyfta fram några teser om risktagande som vi hämtat från Escalate Network.

1. Det finns inga säkra protester

Vi har ingen kontroll över vad polisen väljer att göra, eftersom vi om och om igen har sett att polisens respons inte har någon korrelation med aktionens omfattning eller laglighet. Det går därigenom inte att göra aktioner utan att räkna med och accepterar att de innebär risker.

2. Sårbarheten för risker är alltid ojämnt fördelad

Denna ojämliga fördelning är ofta organiserad efter ras, kön, erfarenhet av att tidigare ha varit utsatt för kriminalisering, samt andra faktorer. Detta har gällt för varje rörelse i den moderna historien. Denna kunskap bör inte leda till att man uteslutande genomför aktioner som man tror är helt säkra eller tillgängliga för alla, eller att man väljer att avstå från att agera utifrån någon påstådd solidaritet med de mest utsatta. Snarare handlar det om att fatta välgrundade beslut om hur det ojämna risktagandet ska fördelas. Människor som inte kan gripas eller delta i specifika aktioner kan bidra med andra insatser som är lika viktiga för rörelsen.

3. Människor som är rädda kommer att maskera sin rädsla bakom ett politiskt språk – vi måste möta dem med medkänsla men vägra att backa

Upptrappning kan vara skrämmande. Samtidigt måste vi avvisa användningen av ett politiserat språk som syftar till att trappa ner protesterna. Ingen behöver göra någonting de inte vill, och vi behöver ha de modigaste och mest villiga människorna i fronten. När människor

är rädda och använder ett politiserat språk för att få andra att backa, är det bäst att möta dessa människor med medkänsla, erkänna deras rädsla som legitim och sedan gå vidare med de uppgifter som står för dörren. Det vi bekämpar är ett folkmord och vi hedrar det palestinska motståndet – som dör i kampen mot folkmordet – genom att till varje pris behålla initiativet.

4. Det bästa sättet att vara säkra är att eskalera

När polisen mobiliserar för att attackera eller vråka oss kan det vara frestande att svara med att skingra oss och upplösas. Samtidigt blir våra rörelser säkrare genom att de trappas upp. Om studenterna efter att ett läger stormats och aktivister gripits svarar med att gå hem kommer universitetsledningen att se att deras repressiva strategi fungerar och de kommer att fördubbla den. Om rörelsen däremot fortsätter att anpassa sig och hittar nya sätt att eskalera kommer samma deltagare att skyddas av rörelsens växande styrka.

"Om studentintifadan i det globala nord på allvar ser sig som stridande sida vid sida med det palestinska motståndet, kan vi inte värdera vår egen 'säkerhet' framför den som utdelas till palestinierna."

34 dagar på universitetets gräsmatta

I 34 dagar under våren 2024 höll studenterna på Stockholms universitet igång sitt tältläger för palestinsk frihet med krav på avbrutna akademiska samarbeten med Israel. Det här är en av studenternas dagbok därifrån.

Dag 1

Klockan 5:30 möts vi upp på den gräsplätt som den kommande månaden ska bli vårt hem, vi är en grupp på ungefär 20 personer, och jag känner ingen av de andra. Hastigt klickar tältpinnarna in i varandra och tälttyget träs över, mina skor blir blöta av morgondaggen. Vi är rädda att polisen ska avlägsna oss innan vi ens kommit igång, därav den tidiga timmen. Vi tror att tälten på något sätt ska skydda oss mot ett avlägsnande, och att vi, givet lite tid, kan mobilisera fler studenter än vad polisen kan hantera. Det är därför en gemensam starttid för alla svenska campusockupationer ansågs viktigt. Det dröjer inte länge tills alla tält är uppe, polisen kommer men inget avlägsnande sker, vi hör inget från universitetsledningen, och den strida strömmen morgontrötta studenter och personal avvarar som mest en förvirrad

blick, lätt irriterat eller nyfiket, beroende på politisk åsikt. Hotet som möter oss nu är inte repression, utan snarare den becksvarta avgrund av obryddhet vars tystnad sväljer vår protest. I vår nuvarande form är vi som mest en kuliss i vardagslunken, något för studenter och personal att kommentera på under lunchen, ungefär som vädret. När jag på kvällen lägger mig i det tält som har blivit mitt så är skorna fortfarande blöta, jag hänger strumporna på tork och fryser genom natten.

Dag 7

Morgonen börjar som vanligt med frukost och morgonmöte. Under två partytält sitter vi på en pressning och diskuterar dagens agendapunkter. Det plingar till i en telefon och beskedet som vi väntat på, att universitetsledningen går med på ett möte, susar som vinden genom

vår samling och som grässtrån svarar vi från sida till sida, viskar till varandra om vad som ska hända nu. Vi vet att mötet inte kommer att leda till något, ändå känns det som att vi är ett åskväder som hopar sig när de tre studentrepresentanterna lämnar mötet med ledningen bara 15 minuter efter att de gick in. Vårt krav på akademisk bojkott kommer inte höras, det var väntat men vi är ändå arga. En av våra representanter håller ett brandtal. I vår dans med skolledningen har båda parter hittills hållit sig till koreografin. "Eskalera eskalera. Motståndet eskaleras." Så lyder vår protestmarsch.

Dag 17

Vi hör om vad som händer med våra kamrater – vi kallar varandra kamrater nu – på KTH och i Lund, om en polis som kramar någons strupe med en batong.

Vi hör att polisen plockar alla som håller en megafon med hänvisning till maskeringsförbud, oavsett om de är maskerade eller inte. Polisen vet nog att förundersökningarna nog kommer läggas ner, men det handlar om något annat. Inne på KTH är Ebba Busch på besök, och utanför står vi och demonstrerar, det viktiga är att få bort oss, få bort ljudet och kropparna, trycka undan den klunga av folk som är samhällets kognitiva dissonans.

Dag 20

I vår 15 punkter långa lista med förhållningsregler för campet så lyder punkt 14 "Vi tolererar inte diskriminering". Att skriva en sådan mening är inte svårt, men ett policydokument är inte verklighet. "Du ser arg ut, är du arg?", frågar jag irriterat min rasifierade kamrat under ett möte. "Nej, det är så här det ser ut när jag lyssnar" svarar hon. Det var inte första gången i hennes liv som hon tilldelades rollen som "arg brun kvinna", och jag är inte den enda vita kamrat här som i små gester reproducerar de rasistiska föreställningar vi säger oss bekämpa. I dag pratar vi öppet om det på ett stormöte, det blir enda gången. Stämningen är något lättare efteråt, och besvikelsen på oss vita är påtaglig.

Dag 22

Äntligen händer det. Vi har eskalerat, i dag utför vi en civil olydnadsaktion på universitet. Just denna förmiddag är jag i Stockholms tingsrätt åtalad för sabotage, för att jag för två år sedan blockerade motorvägar för att förmå regeringen att stoppa fossila subventioner och återställa våtmarker. Jag är dock mer intresserad av min telefon än av vad som händer i rättssalen. I krypterade chattar kan jag följa aktionens händelseförlopp. Universitetets nya rektor ska presentera sig för alla som vill höra. Ett tiotal kamrater har bestämt sig för att avbryta tillställningen. Tillsammans läser de ur ett manus, improviserar när det behövs. Den blivande rektorn pausar tillställningen. Aktivisterna går upp på scenen. Tillställningen avbryts. Polisen kommer. Aktivisterna blir bortsläpade och sedan bortkörda av polisen. I chattarna skickas uppdateringar om och var vi ska möta upp våra bortförda kamrater. När min huvudförhandling är klar går jag de ca 200 meterna från Stockholms tingsrätt till Kronobergshäktet och väntar på en kamrat som ännu inte blivit släppt, han kanske är där inne.

Dag 34

I dag är sista dagen, terminen är över och i campet finns sedan länge fler tomma tält än studenter som vill bo i dem. Vissa av oss har under en tid velat packa ihop, andra går motvilligt med på det. "Kampen fortsätter" säger vi till varandra, men för mig betyder det en period av vila medan det för andra betyder att arbetet i palestinarörelsen fortsätter med exakt samma intensitet som förr. Vad har vi då åstadkommit? Shahram Khosravi, professor i socialantropologi på Stockholms universitet, skriver att vi har "befriat studenter från uppfattningar, begränsningar och självbilder som länge fjättrat dom". Det låter bra, men är det sant? Vad vet han? Han var inte här. Jag väljer ändå att läsa vad sympatiska skribenter har att säga om oss, och att tro på det, oavsett om det är sant eller inte. Jag älskar, vilar, känner mig hopplös. Jag lovar mig själv att aldrig sluta kämpa, att älska världen, att låta kärleken bli till vrede, att låta vreden bli till handling igen.

Agnes deltog i tältprotesterna vid Stockholms universitet från start till slut, hon är sedan tidigare aktiv inom klimatrörelsen.

"Hotet som möter oss nu är inte repression, utan snarare den becksvarta avgrund av obryddhet vars tystnad sväljer vår protest."

Bildningens parodi – Studentrörelsen som teori och praktik från 1968 till i dag

Till skillnad från 1900-talets kamper är dagens solidaritetsrörelse mer reformistisk och samtidigt mindre splittrad, skriver Frida Sandström, som ger en historiskt kontextualiserande analys av det kritiska tänkandets roll på universitetens grasmattor och innergårdar.

Äntligen ett universitet utan studenter! Tropen är gammal. Sedan finanskrisen 2008 har forskare, doktorander, lektorer och professorer lastats med allt fler administrativa uppgifter i new public managements anda. Strax därefter började man även sparka de minst administrativt effektiva medarbetarna och nu sparkas även den från början administrativa personalen som inledningsvis anställdes för att utbilda forskarna i administrationen av sig själva. Vad kvarstår? Chefer och bidragsgivare, projektidéer och budgetar. Och studenterna, fabriken kassako. Under våren 2024 lämnade studenter vid västerländska universitet de administrativa excel-bepansrade byggnaderna, men de avbröt inte sina studier. I stället flyttade de ut kritiskt tänkande till universitetens innergårdar och grasmattor. Det är inte en ny strategi. Enligt den tyske stu-

dentaktivisten Rudi Dutschke, student i kritisk teori under slutet av 60-talet, var förutsättningen för studier och forskning att kunskapen vandrar ”den långa marschen genom institutionen” och ut på den andra sidan. Huruvida det finns en institution kvar vid det laget, eller om den har transformerats till något annat, är del av den kritiska undersökning som vi ser pågå än i dag.

Den 12 april i år avbröts den av studenter initierade internationella Palestina-kongressen i Berlin av polis, sedan en av talarna, ögonvittnet och läkaren Salman Abu Sitta, hade stoppats på flygplatsen. Han hindrades att komma in i landet och kongressen stormades av polis som snabbt klippte elen för livesändningen. I juli hölls kongressen i stället ”i exil”, på nätet, och inleddes med en återblick till kongressens huvudsakliga referens,

Vietnamkongressen i Berlin. Vietnamkongressen inträffade några månader innan majrevolten 1968 och samlade aktivister och intellektuella från hela Europa. Med kongressen ville studenter, forskare och andra aktivister åkalla en ”andra revolutionär front” i västerländska metropoler, mot amerikanska ingrepp i Asien och för en vietnamesisk frigörelse. I fronten för kongressen stod Dutschke, vars tal var en av höjdpunkterna i programmet. Att Palestinakongressen i juli inleddes med att se tillbaka på Vietnamkongressen påminner om hur vägen ”genom institutioner” kan se ut i dag. Bland annat påminner den tyske kulturforskaren Sabine Broeck om hur 14 intellektuella (inklusive den inflytelserika kritiske teoretikern Theodor W. Adorno som strax därefter gick till historien för att ha ringt till polisen då ett möte mellan studentaktivister

hölls i Frankfurtskolans lokaler) skrev ett gemensamt uttalande efter ett mordförsök mot Dutschke samma år. I brevet som spreds några månader senare uttryckte skribenterna solidaritet med studenter och påminner universitetet om att försvara demokratin.

I ljuset av dagens situation föreslår Broeck att det nu är upp till studenter och självständiga forskare att utföra detta solidaritetsarbete själva, genom eller utanför institutionerna. Det är just detta som vi redan ser hända. Som del av den globala rörelsen i solidaritet med Palestina samlas i dag studenter och forskare för att kritiskt granska utbildningsinstitutionernas gränser. Till skillnad från Dutschke med flera följer de dock inga specifika partiordningar eller enhetliga revolutionära program. De gör snarare vad de kan för att den uråldriga demokratiska institution som universitet är faktiskt ska förbli en plats för forskning, undervisning och förmedling. Detta gör de genom att påminna om demokratiska värden och riktlinjer som inte sällan har utstakats av staten eller myndigheten själv. Folkmord, krigsbrott, olaglig bosättning, apartheid. Samtliga begrepp är centrala för grundkurser i alltifrån politisk teori till globala studier och juridik. Modernitetens och 1900-talets historia svämmar över av exempel på hur dessa begrepp är centrala för de flesta akademiska fält. Ett återkommande exempel är koloniseringen och ockupationen av Palestina, samt pågående folkmord.

Därför är det inte överraskande att den palestinsk-amerikanske tänkaren Edward Suids namn nämns på ett plakat i en demonstration på Columbiauniversitetet i USA. Den anonyma studentaktivisten skriver: "Columbia, varför vill ni att jag ska läsa Edward Said om du inte vill att jag ska använda mig av det?" I essän "Under the Jumbotron" (*New Left Review*, 6/5) skriver den amerikanske litteraturforskaren Anahid Nersessian om denna paradox med argumentet att universitetet "med andra ord inte kan förvänta sig att unga människor ska ta in och spotta ut historia, ekonomi, politisk filosofi och moralfilosofi för sina tentamina medan de förbjuds att ta utbildningen till gatan."

Terrorism – ett rasistiskt begrepp

I resterna av det stormade tätlägret på

Columbia University i våras hittade New York-polisen en bok av historikern och professorn Charles Townshend med titeln *Terrorism: A Very Short Introduction*. Boken behandlar funktionen av begreppet terror i internationell lag och har getts ut i tre upplagor på det välrenommerade universitetsförlaget Oxford University Press. Poliserna pekade på boken som "bevis" för terroraktivitet i tätlägret, genom vilket de även, liksom så många andra, utpekade den internationella palestinska solidaritetsrörelsen som ett hot mot demokratin själv. Den Londonbaserade forskaren i utbildningsvetenskap, Amina Shareef kommenterade händelsen i texten "Dismantle the knowledge systems that enable genocide" (*Al Jazeera*, 30/5). Hon menar att det enda som polisen lyckades påvisa var hur internationell terrorlagstiftning och sedermera "terrorforskning" i grunden är ett rasistiskt fenomen, vilket Said för övrigt påminde om i boken *The Question of Palestine* redan 1992. I ljuset av attacken mot en propalestinsk demonstration i Borås den 10 augusti framstår det som tydligt att medvetna mordförsök på folkgrupper endast betraktas som terrorattacker om denna folkgrupp är både vit och rik, samt västerländsk. Begreppet terror och folkmord behandlas båda med samma betingelser, och med ödesdigra konsekvenser. Det tycks nu vara en oskriven regel att preventiva polisiära eller militära ingrepp enbart utförs mot de som demonstrerar mot strukturella förtryck, medan de "frihetskämpar" som vill motverka dessa rörelser med alla medel möjliga tillåts fortsätta.

I Lund i maj var det polisiära ingreppet på universitetets gräsmatta beställt av rektorn själv, då tätlägret skulle röjas inför den årliga ceremonin för doktorspromovering som traditionsenligt hålls i Lundagård, av studenterna numera kallad Palestinagård. Polisens våldsamma ingripande motiverades med berättelsen om att flaskor kastats, vilket myndighetens egen press senare dementerade, något som framkom efter att Lundadoktoranden Victor Pressfeldt (som har en text om händelsen i detta nummer av Brand), till skillnad från nyhetsmedia, ringde upp polisen och frågade. I motsats till media, polis och universitetsadministrationen själv kunde Pressfeldt inte med ett avsked, ett uteblivet kursbevis, eller en oavslutad avhandling,

Administrationsreformen tog inte alla, till flera chefs stora förtret.

Studentens obetalda arbete

Studenterna då? Att det tycks vara så enkelt att meja dem med marken är, liksom den amerikanske konsthistorikern Daniel Spaulding skriver i texten "On Hating Students" (*e-flux*, 28/5), ett exempel på hur studier i dag inte betraktas som en värdefull kapitalackumulering inom vare sig nationalstaten eller på den transnationella marknaden. Och det vet studenten själv. Hen är ingen framtida arbetare i kraft av sina studier. Sedan finanskrisen 2008 och inte minst sedan pandemin och ytterligare en finanskris har det cirkulerat skämt om att en doktorexamen inte är tillräcklig för att få jobb på McDonalds (som propalestinska studenter för övrigt bojkottar nu). Arbetslöshet inom akademien är ett faktum och det stämmer att det bästa cv:et i kristider inte nödvändigtvis är universitetsstudier. Studenterna på Columbia och i Lund vet alltså att deras examina genererar ett värde som inte berör deras faktiska lärande. Det är snarare fråga om deras namn på en lista, ett kursbevis, eller en rad högskolepoäng som i en central databas utgör underlag för universitetets nästa årsbudget. Spaulding beskriver därför studenten som en överflödig eller reproduktiv arbetare, vars aktivitet inte avlönas och vars alienation är ingrodd i själva kursregistreringen. Sett till de investeringar som västerländska universitet gör i av FN svartlistade företag är det heller ingen överraskning att studenten vänder sin faktiska kunskap, som varken universitetet eller samhället verkar efterfråga, mot investeringarna själva.

Vad var det nu som studenterna gjorde i tätlägret? Jo, de studerade, då som nu. Fenomenet teach-in innebär att forskare inte avbryter sin forskning i samband med en strejk, protest, eller ockupation, utan snarare låter undervisningen utföras i solidaritet med denna. Denna gest visar på hur själva det kritiska tänkandet inte är del av det som protesteras mot, tvärtom. Kritiken är del av protesten, skillnaden är bara att det nu är studenterna som planerar föreläsningarna och att alla är välkomna, oavsett kursregistrering eller betald studieavgift. När ingen får lön eller betalar blir utbildningen till en gemensam angelägenhet. Teach-in som metod för aktivistisk undervisning och forskning uppstod på univer-

sitetet i Michigan 1965. Flera klassrum och föreläsningssalar bokades för filmvisningar och samtal om vad som pågick i Vietnam. En bit bort, på universitetet Berkeley i Kalifornien, pågick den så kallade Free Speech-rörelsen, där universitetsbyggnader ockuperades läsåret 1964–65. Det rörde sig bland annat om att ämnet antropologi inte skulle bestå i vad Edward Said historiskt kallade för "orientalism". Med andra ord, att icke-västerländska erfarenheter betraktas som främmande och studeras uppträffat och ner, i linje med kolonialmaktens förtryckande logik.

En förändrad rörelse

60-talets studentrörelse i USA växte och flätades samman med andra rörelser för sociala rättigheter, mot ställt sanktionerad rasism och för svart makt och sexuell frigörelse. Vad få minns är att rörelsen även då influerades av solidaritet med Palestina, vilken tilltog under sexveckorskriget 1967, då landsgränser flyttades radikalt, och enbart till Israels fördel. Hösten 1969 stod den kritiske teoretikern Herbert Marcuse och hans tidigare student, den svarta pantern Angela Davis, sida vid sida i ett tal till studenterna på Berkeley (*Pacific Radio*, 24/10 1969). Marcuse, då 71 år gammal, inledde med att påminna studenterna om att de var del av samhället och inte motståndare mot det, oavsett vad universitetsadministrationen ville få dem att tro. Genom sin kritik av institutionellt beroende av stat och kapital är studenterna några av de få som kan utföra en reell samhällskritik av fenomenet såsom utbildning och kunskap. Så är fallet än i dag.

I sitt bidrag till Palestinakongressen i somras berättade historikern och aktivisten Tariq Ali, som själv deltog i Vietnamkongressen 1968, att repressionen mot studentaktivism har förändrats. Medan 68-generationen inledningsvis kunde uttrycka slagord utan att omedelbart möta repression och till och med använda sin tid som forskare eller studenter för att kritiskt studera utbildningen som sådan, är det i dag mycket svårare, inte minst i Tyskland. Av samma orsak, beskriver Ali, är den kritik som uttrycks i dag mindre revolutionär och direkt och i stället mer reformistisk och indirekt. Snarare än att arbeta mot själva systemet vill rörelsen få kontakt med regelverk och institutioner

såsom politiker, domstolar, företag och myndigheter. Orsaken är given; dessa instansers makt i arbetet för ett eldupp-hör är så viktig att det skulle kosta alltför mycket att vaska sin röst till EU-parlamentet, studentrådet eller fackföreningen helt och hållet. Solidaritetsrörelsen i dag har alltså en radikalt annan form än vad den hade för femtio år sedan, vilket enligt Ali har både för- och nackdelar. Medan dagens rörelse i solidaritet för Palestina är mindre revolutionär och i stora drag även mindre internationalistisk än rörelsen för frigörelsen av Vietnam, är konflikterna i dagens rörelse färre, då post-kommunistiska fraktioner och konflikter inte spelar in i de intressen som kampen består i, säger Ali. Medan slutet av 60-talet präglades av en ny utomparlamentarisk vänsterväg i kölvattnet av kommunistpartiets splittning, ser vi i dag en pragmatisk vänster som motarbetar utmattning med internationell organisering bortom beroendeförhållanden till institution eller parti. Än så länge verkar den inte avta, frågan är bara om den kan växa och inte minst hur.

Forskningsmord på on-demand

Under det senaste året har nästan samtliga universitet i Palestina jämnats med marken i israeliska bombräder. En stor del forskare och studenter vid dessa institutioner är offer för IDF:s militära övergrepp, medan bibliotek och arkiv sedan länge har gått förlorade. Vad solidaritetsrörelsen världen över påvisar är att det "scholasticide" (forskningsmord) som nu pågår möjliggörs av forskningsinstitutionerna själva. Både av de israeliska universitet vars verksamheter bistår militären med högskolepoäng för deras aktivitet i Gaza och på Västbanken, och alla andra universitet världen över (även i Sverige) som på olika vis samarbetar med israeliska institutioner och företag. Det visar både den internationella studentrörelsen och forskning på, nu senast i den israeliska antropologen Maya Winds omsusade bok *Towers of Ivory and Steel: How Israeli Universities Deny Palestinian Freedom* från 2024, som författaren i skrivande stund reser genom i Skandinavien för att tala om. Själva modellen för akademisk och kulturell bojkott har alltid syftat till bojkott av institutioner och verksamheter, inte individer. Medan effekterna av bojkott hyllas i ljuset av att sydafrikansk apartheid lyftes på 90-talet är det ännu

"Kritiken är del av protesten, skillnaden är bara att det nu är studenterna som planerar föreläsningarna och att alla är välkomna, kursregistrering och studieavgift eller ej. När ingen får lön eller betalar blir utbildningen till en gemensam angelägenhet."

få institutioner som på liknande vis bojkottar israeliska universitet. Vad de glömmer är att dessa universitet också är färgade av apartheid.

I artikeln "Palestinians inside Israel: A Student Movement without a University" (*Critical Times*, nr. 3:33, 2020) skriver den palestinske författaren och journalisten Majd Kayyal att det inte utövas någon kunskapsproduktion rörande palestinsk historia eller samtidigt på israeliska universitet. Det vill säga, vad Said i *The Question of Palestine* sammanfattar som "palestinsk erfarenhet". I alla fall inte om vi bortser från den palestinska studentrörelsen själv, som Kayyal beskriver som "en studentrörelse utan universitet". Att denna rörelse motarbetas intensivt i det israeliska utbildningsväsendet är ett faktum. Orsaken till detta är dock, som Kayyal skriver, inte i första hand för att de israeliska universitetet "hotats" som platser för kunskap. Snarare utmanar studentrörel-

sen universitetets roll i on-demand-produktionen av examensbevis, vilket i en israelisk kontext även innebär medverkan i ockupation och folkdöd. Liksom på västerländska institutioner ställer sig således även israeliska och palestinska studenter i Israel, som faktiskt intresserar sig för litteraturen, alltmer kritiska till sina institutioner, skriver Kayyal. Och liksom både Nersessian, Shareef och Spaulding påpekar i sina respektive texter om motsvarande situationer på amerikanska och europeiska universitet, förvandlas plugghästarna till universitetens värsta hot. Deras kunskap, i kraft av studenter, är en nagel i ögat på den internationella acceptansen av krigsförbrytelser som ännu upprätthålls av universitetens marknadsanpassning i vapenindustrins anda.

Bildningens parodi

I maj skickade den svenske utbildningsministern, moderaten Mats Persson, ett klart budskap till det svenska utbildningsväsendet: i texten "Gazaprotesterna har gått över gränsen" (*Aftonbladet*, 29/5) klargjorde han att "inga forsknings- och utbildningssamarbeten kommer att från regeringens sida brytas med Israel – likaså med Palestina. Vi tror fortsatt på dialog och fortsatt utbyte. Akademin ska inte polariseras." Men det är just vad han gjorde genom att i ett svep kasta den akademiska friheten på huvudet. Begreppet akademisk frihet har det senaste decenniet kapats av högern för att försvara rätten att inte läsa Edward Said (något jag skrev om i texten "Universiteten behöver feminism och antirasism", *Göteborgs-Posten*, 29/4 2021). I dag ekar det tyst om denna frihet i de högerliberala korridorerna, eftersom frihet sedan i höstas enbart diskuterats i termer av självförsvar. Att universitet som det i Lund sedan flera hundra år faktiskt vilat på idén om kritisk autonomi från stat och kungarike är nog ingenting som Mats Persson intresserar sig för. Han vill nog också hellre administrera examensfabriker än faktiska utbildningsinstitutioner. Men faktum kvarstår. Vad vi såg ta form i våras och vad som fortsätter i höst är att allt fler studenter, forskare och universitetsanställda gör sitt jobb. De granskar kritiskt sina källor och de relationer som de etablerar då de utövar och förmedlar sin forskning. Liksom studenten tjänar heller inte forskaren ett öre extra på myndighetens investeringsportfölj.

Däremot har forskare världen över i stigande grad uttryckt kritik mot att deras lön budgeteras i kraft av att fritt kapital strömmar genom illegal ockupation och etnisk rensning.

Låt oss nu återgå till Charles Townshends bok om terrorism som hittades på Columbias gräsmatta, som ingen – utom studenterna – läste. Vad vi ser är ett exempel på vad Nersessian – i en förlängning av den mördade palestinske poeten och litteraturprofessorn Refaat Al Areers tänkande – beskriver som bildningens parodi. Det vill säga, att bildningen motverkar sig själv i kraft av sin egen institution. Snarare än att begråta humanioras pågående nedmontering, är det i stället bråttom att fråga vad bildningen blir till då den lämnar institutionen, och vilken roll den då kan spela i relation till pågående folkdöd. I ljuset av vad Marcuse sa för 55 år sedan är det grundkursmaterial att analysera vem som verkar i samhällets tjänst, och vem som gör det motsatta.

En tidigare, kortare version av denna text publicerades i Arbetaren nr. 50 2024. Texten publicerades då under titeln "Böcker och protest: En grundkurs på universitetens gräsmatta". Detta är en utveckling av resonemanget i ljuset av de månader som gått sedan den skrevs, och av nödvändighet i samband med Brands temanummer om studentprotester.

Frida Sandström är kritiker och doktorand i modern kultur vid Köpenhamns universitet.

Referenser:

- Den danske konsthistorikern Mikkel Bolt introducerar och beskriver Dutschkes förslag i flera artiklar, bland annat i "Den lange march gennem institutionerne", *Le Monde Diplomatique*, februari 2017.
- Se programmet för Palestinakongressen den 25–26 juli 2024.
- Läs ett uttalande från tyska och internationella forskare till stöd för Palestinakongressen: "Letter of Support", Palästina Kongress.
- Läs om Vietnamkongressen: "Final Resolution of the International Vietnam Congress in West Berlin", 18 februari 1968.
- Läs brevet som skrevs i upprop mot

"Vad vi såg ta form i våras är att studenter, forskare och universitetsanställda i stigande grad gör sitt jobb. De granskar kritiskt sina källor och de relationer som de etablerar då de utövar och förmedlar sin forskning."

mordförsöket på Rudi Dutschke: "Fourteen Intellectuals Condemn the Dutschke Assassination Attempt", 19 april 1969.

- Läs en intervju med Victor Pressfeldt om polisens ingrepp i Palestinagård i maj: Tuija Roberntz, "Victor Pressfeldt dömer ut hur media hanterar polisens uppgifter", *Arbetaren*, nr. 26, 2024. Online 12 juni 2024.

Literatur som nämns i texten:

- Charles Townshend, *Terrorism: A Very Short Introduction*. Oxford University Press 2002.
- Edward Said, *The Question of Palestine*. Penguin 1992.
- Edward Said, *Orientalism*. Routledge & Kegan Paul Ltd, 1978.
- Maya Wind, *Towers of Ivory and Steel: How Israeli Universities Deny Palestinian Freedom*. Verso 2024.

Foto: @readytoescalate

Dysfunktionellt

Den här texten kom till genom en skrivgrupp på mitt lokala bibliotek. Det är en reflektion efter några intensiva möten mellan två personer som träffades på en hjälporganisation och sedan drev runt och terroriserade stadens institutioner, företag och personal i några veckor. Trots beroende och osäkerhet fanns det kärlek, frihet och glädje i detta hopplösa försök att lära känna varandra.

I varje svensk stad finns det massor av personer som ägnar hela dagen till att dricka öl, knarka, vila, gå runt, leta pantburkar och riva runt i affärer. Det är ångest, psykoser, fimpar och tjack. På nätterna sovs det under broar, i buskage, på härbergen, i olika lägenheter, på torget, i stationen och i fyllecellen. Kontokort tappas bort, väskor stjäls. Folk säljer och köper stöldgoods för några femhundredalappar som polisen tar. Kvinnor går med våldtäktsmän för att få piller. Kvinnor följer med män hem för att plundra deras bostad.

På socialen har socionomerna fullt upp med att ge och neka ekonomisk hjälp. Enligt vissa slösas stödet bort på cigaretter, öl och knark, medan andra hävdar att det är en viktig källa till glädje och gemenskap. Ibland blir folk hemlösa, ibland får de ingen bostad, ibland har de bostad. Polisen åker runt och spanar, de är redo att hugga. En elchock där, ett slag här, några nertryckningar i gruset och in i fyllecellen. Strunt samma om personen är påverkad eller inte. Polisen lyder ändå inte under lagen.

Man ser spår. Det vanligaste är soptunnor som är öppna, kundvagnar som står på konstiga ställen, tomma ölburkar, folk som ligger och sover eller hängvilar, massa skräp från olika chipspåsar, smörgåsar och annat som delats ut från välgörenhet. Folk blir oroliga och gör orosanmälningar, inget händer, folk säger åt folk att sluta, gå till psyk. Men nej, det går inte att sluta, det ska absolut knarkas, drickas och slasas runt ännu en gång.

Finns det ens något att sluta till? I vissa fall kan man få en utbildning. Denna utbildning har ofta mycket lite med det kommande jobbet att göra. För utbildningen är ett sätt att gradera folk så att de ska tjäna olika mycket. Det är även en institution som formar folk efter de tankar som staten

och näringslivet anser rätt just nu. Men mest av allt är utbildningen ett ställe där man lär sig att följa ett schema och lyda.

Det är inte knarkarna som är dysfunktionella, det är inte de arbetande som är dysfunktionella. Det är samhället som är dysfunktionellt. En enda stor maskin, med maskiner i sig som gör maskiner som gör maskiner som gör maskiner. In åker stegar och det organiska. Ut kommer scheman, gift, förstörelse och död. Mer och mer, i en verklighet som är trist, ensam och frustrerande. Människor kan inte fly från sin omgivning; överallt är det pengar, staten, institutioner, övervakning och poliser. Vi tvingas att följa företagen, skolan och arbetslivet. Människor ska inte ombilda och rekonstruera samhället i en annan form. Det måste vara exakt så som det är nu, minimalt socialt, maximal vinst och miljöförstörelse.

Jag vet inte hur ett bra samhälle skulle byggas, men jag är övertygad om att vi som människor kan skapa något som är mycket bättre än dagens industriella civilisation som präglas av allt mer ensamhet, arbetsmani, beroende och förstörelse. Om vi bara fick chansen.

Vex

OCH ALLT SOM ÅTERSTÅR

Sen ska vi äta varm mat ur
djupa skålar
Sen ska vi hålla varandra i händerna Sen ska vi
få nya skor
Sen ska vi få nya kläder
Sen ska vi inte köpa någonting Sen ska vi få blod
Sen ska jag sträck in min hand
in i ditt bröst
och lära känna dig
Sen ska vi se på fjällen
Sen ska vi se på skogen
Sen ska vi se på havet
Sen ska vi se på tv
Jättelänge, om vi vill, vi ska
se andra / se varandra /
Sen så ska vi blunda
Sen så ska vi göra ingenting
(Den här gången får man också göra det jag
lovar) Sen
ska vi gå vidare
Sen ska vi gå vidare
Sen ska vi gå vidare
Sen så ska vi odla frukt
(Du tror säkert att det är en metafor men jag
menar faktiskt frukt, du vet äpplen päron hjortron
blod och socker typ, det ska vi odla) Sen så ska
vi skörda frukten
Sen så ska vi äta frukten
*Gud vad god den var, den här
frukten*, kommer vi att säga, Sen
så ska vi bo
Sen så ska vi bo tillsammans Sen så ska vi sova
Sen så ska vi sova tillsammans Sen ska vi läsa
böcker
Sen ska vi kanske jobba
Om du vill? Kanske
med någonting roligt? Kanske tillsammans?
Sen så ska vi hitta orden Vi ska tro på dom eller i
alla fall
försöka
Sen ska någon viska något
Sen ska alla lyssna riktigt jävla noga Sen ska vi
förstå, dom
finns i jorden / handen / orden finns i oss
Sen så ska vi tröska

Carl Björkenborn

JAG
JAG HAR
JAG HAR GÅTT
JAG HAR GÅTT IGENOM
JAG HAR GÅTT IGENOM NÅGOT
JAG HAR GÅTT IGENOM NÅGOT JAG VAR 13 ÅR

JAG HAR GÅTT IGENOM NÅGOT
JAG VAR 13 ÅR
JAG TOG ETT BESLUT

JAG HAR GÅTT IGENOM NÅGOT
JAG VAR 13 ÅR
JAG TOG ETT BESLUT
VÄRNAMO
SOMMARLOV
EN MAMMA
EN PAPPA
GÅTT IGENOM NÅGOT 13 ÅR
ETT BESLUT

4 BARN
JAG ÄR YNGST
PAPPA SLÅR MAMMA PAPPA SKRIKER HORA
MAMMA SPRINGER MAMMA FLYR
VI RINGER POLISEN
VI LETAR EFTER MAMMA OSUDDEN
(Hon kanske har drunknat)
24 TIMMAR

MAMMA ÄR BORTA
(Kommer hon tillbaka?)
MAMMA KOMMER INTE
SYSKON FLYTTAR
LILLA JAG LÄMNAS MED PAPPA
PAPPA ÅLDRAS 10 ÅR PÅ SEX MÅNADER
GRÅ BLEK MAGER
HANS ANSIKTE
LÖGNER I LAGER

EY LYSSNA
JAG HAR GÅTT IGENOM NÅGOT JAG VAR 13 ÅR
JAG TOG ETT BESLUT

DET BLIR VINTER
182 DAGAR UTAN MAMMA
(lever hon eller inte?)
JAG HINNER FYLLA 14 ÅR
JAG ÄR RÄDD
TVÅ BILJETTER TILL IRAN HANS NAMN OCH
MITT MED
(Varför har han inte sagt något?)

JAG HAR GÅTT IGENOM NÅGOT
JAG HAR PRECIS FYLLT 14 ÅR
JAG TOG ETT BESLUT
– Jag frågar pappa har du slagit mamma nån gång?
PAPPA SVARAR
(ljuger han eller inte?)
PAPPA LJUGER
PAPPA HOTAR
– Pappa säger om du lämnar mig kommer jag att avsluta mitt liv.
JAG KOLLAR NER
JAG LJUGER (Hoppas han inte ser)
JAG HAR GÅTT IGENOM NÅGOT
JAG VAR 14 ÅR
JAG TOG ETT AVGÖRANDE BESLUT
JAG SKULLE RYMMA
EN VINTERDAG
EFTER JULLOVET
TAR MINA SPARPENGAR
SMYGER UT
387 KR
TÅGSTATION
HOPPAR PÅ ETT TÅG
MOT GÖTEBORG
KÖPER BILJETT
07.07
JAG KOLLAR UT GENOM FÖNSTRET
(Förlåt pappa)

JAG HAR GÅTT IGENOM NÅGOT JAG VAR 14 ÅR
JAG TOG ETT BESLUT
TOG SÖNDER MITT SIMKORT
NYTT KONTANTKORT

RINGER SOCIALEN
BERÄTTAR SANNINGEN

OMHÄNDERTAGEN
LVU

SKYDDAD IDENTITET
PAPPA VILL DÖDA MIG
JAG LEVER I HEMLIGHET

JAG HAR GÅTT IGENOM NÅGOT
JAG VAR 14 ÅR
JAG TOG ETT BESLUT
PAPPA ÄR ENSAM
HAN KÄNNER MYCKET SKAM
FYRA SJÄLVMORDSFÖRSÖK
HANS ÅNGEST VANN
HÄNGER SIG I VÅRT HUS
SLÄCKER ALLT MITT LJUS

JAG HAR GÅTT IGENOM NÅGOT
JAG VAR 14 ÅR
JAG TOG ETT BESLUT
NÄR TAR MITT LIDANDE SLUT?
SÄG TILL MIG
KOMMER JAG HITTA EN VÄG UT?

JAG HAR GÅTT IGENOM NÅGOT
JAG VAR 14 ÅR
JAG TOG ETT BESLUT

JAG HAR GÅTT IGENOM NÅGOT
JAG VAR 14 ÅR
JAG HAR GÅTT IGENOM NÅGOT
JAG HAR GÅTT IGENOM
JAG HAR GÅTT
JAG HAR
JAG

Ramona Hezaveh

Tidningen Brand
Anarkistisk tidning sedan 1898
03.2024 – Studentintifada

Redaktörer för detta nummer
Viola Bao, Helena Hägglund, Mathias Wåg

Redaktion
Miranda Cox, Helena Hägglund, Liza Jacobsson,
Viktor Mauritz, Marcus Mohall, Tommy Sundvall,
Mathias Wåg

Medverkande
Agnes, Alex / 12 rules for WHAT, Silas Alik, Carl Björkenborn, Olof Bortz, Studenter vid CUNY, Saja Derhali, Ahmed El Yaacoub, Escalate Collective, Kalle Hedström Gustafsson, Ramona Hezaveh, Mavis Hooi, Helena Hägglund, Rafael Jaime, Viktor Mauritz, Studenter på Northwestern University i Chicago, Jason Oberman, Prefekt vid ett svenskt lärosäte, Victor Pressfeldt, Mona Salah, Sara Samara, Frida Sandström, Nadia Spång, Matilde Villegas Wistrand / Bröd och Rosor, Vex, Within Our Lifetime (WOL), Mathias Wåg, Karin Zackari, Johan Örestig Kling

Illustrationer
Oscar Andersson, Jerome Beresford, Bianco Casco, Josefine Forsberg, Marcus Ivarsson, Koben, Behin Roozbeh, Andrea Udd, Bertil Åberg

Grafisk form
Maryam Fanni

Layout
Hannah Baklien, Edith Ekström

Bildredaktion
Eric Andersson, Hannah Baklien, Edith Ekström, Mika Kastner, Evelina Mohei, Marjo Palokangas, Klara Viriden, Vendela Wetterström

Omslag
Foto: Christofer Kebbon
Bearbetning och illustration: Evelina Mohei

Ansvarig utgivare
Mathias Wåg

Ekonomi och prenumeration
Isak Gerson, Tommy Sundvall

Tryck
Trydells, Laholm 2024

Tack till Dag Heyman, Mats Dahllöv och Kalle Hedström Gustafsson för korrekturläsning
Med stöd från Statens Kulturråd

www.tidningenbrand.se
info@tidningenbrand.se
brandbildred@gmail.com

Prenumeration
200 kr för 4 nummer

Swish: 123 472 75 58

Box 65 07, 113 83 Stockholm
Plusgiro 478 24 80-0, Kulturföreningen Brand
ISSN: 0284-9526

Skriv namn, adress och e-post i mån av plats.

B POSTTIDNING
BRAND, BOX 65 07
113 83 STOCKHOLM

BRAND

Studentliljor

02024

END ALL
ACADEMIC
COLLABORATION
WITH ISRAEL

